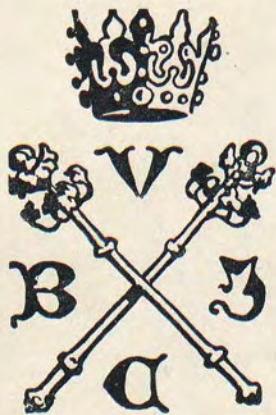


CIMELIA

0 197



CIMELIA 197

Canitius Valeritimus

V. 61.

1079 D. 8.

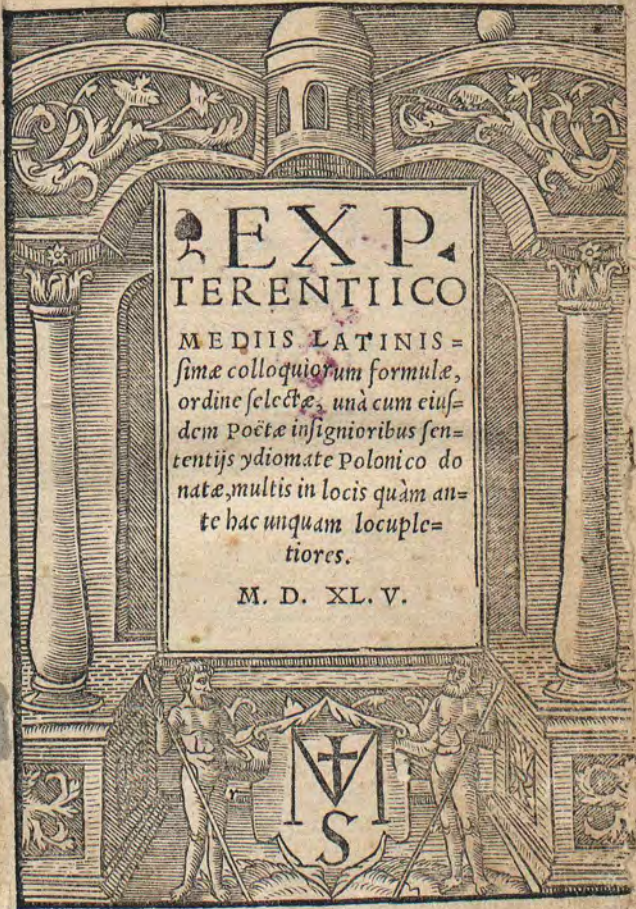
Zamieszanos z Burty
woskwin $\frac{12}{6}$ 79.
na cyrenyler Paproskiego
Herby cyrenostwa
cyrenyler bez powstania
i konca, i wdrożenia
niezmiennie na
kierunek lewej ręki
foliowany.

Expt. typ Terentynum 1545.
długo w Bibliotheca
me ruary. Valentinus Cantius
Act. M.

Ex Terentii comedias
formulas cum idioma-
te polonicis.

Wskazy
wskazy

10319



EX P.
TERENTIICO

MEDIIS LATINIS =
sima colloquiorum formulae,
ordine selecte, una cum eius-
dem Poëta insignioribus sen-
tentijs ydiomate Polonico do-
nata, multis in locis quàm an-
te hac unquam locuple-
tiores.

M. D. XL. V.

50 st



Lim. 6. 197

MAGNIFICIS ET INCLYTIS DOMINO IOHANNI CASTELLANO

OSVIENCIMIENSI, ET LAURENTIO Regis secretario Comorowceis heredibus: ac

Dominis Zwiencensibus, Studiosorum singularibus patronis: Dominis clementiss.

Valentinus Cantius Art. M. sese humilimè commendat

et S. D. P.

ERasmus ille Rotherodamus: alter nostra etate Cicero, uiri clarissimi, vult pubem, mox ubi prima Grammatices elementa degustarit, ad $\phi\gamma\alpha\sigma\tau\upsilon$ Latinam euocari: haud ignarus bonam literarij negocij partem ex uerbis ipsis pendere. Hæc unde potius uenanda sunt, nisi ex hoc elegantissimo Comico? qui citra controuersiam doctissimorum quorumq; calculo, solus formandæ iuuenilis linguæ, commodus artifex iudicatus est? uel quia genuinam sermonis proprietatē, ac $\phi\gamma\alpha\sigma\tau\upsilon$ exprimat, uel quod rem ab adolescentum ingenijs, non ita dissimilem tractet: Qua in re omnibus ferme Comediarum scriptoribus antecellit. Cæterum posteaquam grauissima (si Dijs placet) quorundam Areopagitarum censura, autorem

A ij

hunc

hunc commodissimum prorsus ex officina scholastica tollendum censuerit (ut qui moribus iuuenum, inquit, officiat, etatemq; teneram suapte natura in mala procliuem, ad deteriora prouocet) non in inem, immo ipsa utilitate utiliore sumpsisse uidetur operam. C. Cornelius Grapheus, qui ex huius Poëtae fabulis, inexhausto scilicet orationis penu, tot Romani eloquij delicias, tot argute, salse, urbanè dicta, tot deniq; sententias insignes, instar apis sedula, congesit, ratus non inutilem fore hanc exercitationem pueris, si, dum per etatè licet, cum poeta isto luscitent, fabulentur, purè loquantur: hos namq; annos mitiori musæ aptiores, & unum in puericia, ad huiusmodi res discendas utiliore esse, quàm in prouectiori etate decem. Testis Eras.

Ea ut puerulis, qui mihi ad erudiendum comissi sunt, & tandem reliquis essent notiora, idiomate Sarmatico donata prius à Mattheo contubernali meo quodam, inuidis ab hinc triennium satis extineto, magnæ spei adolescente, recensuimus, quædã etiam uel omissa, uel à proprietate idiomatis et sententiæ remota emendauimus, plurima addidimus, Latina etiam scholijs in schola natis illustrare uoluimus, modo non obscuraremus. Et ne tanq; uiscatis digitis, post cineres, alinum rapere uidear, malui illius, quàm meum laborè nuncupare, quãq; non minus operæ in emendando, & mutando, ut ille, insumpserim.

Quæ

Quæ heroes celeberrimi, uestro dicata nomini, uultu sereno, fronteq; pacata excipite, animum interim hunc, non munusculi exiguitatem intuentes non immemores, tum aquam à rustico quopiam utraq; uola haustam Artoxerxi Regi, tum grandius malum alteri, haud ingrata olim donariola extitisse. Accedit huc quod Comorowcei adeò humani sunt, adeò liberales, ut non solum literaria ista qualiacunq; Apophoreta libenter excipiant, sed simplicem & uulgarem etiam salutaciunculã, ab homine uel infimo impensam tantum non assurgunt, ita humaniter rependunt. Quare has nenas uestris familiaribus musis, ut pedisequas, pro liberis uestris adiungite, non quidem eo loco & nomine dignas, sed ut apud studiosam pueritiam, eò plus comendentur, quò magis ac magis apud uos uiros clarissimos gratiæ habuerint.

Necq; uero existiment d. u. auræ popularis captã dæ, aut alicuius me muneris gratia, uobis uiris clarissimis, extrema ista lineamenta, dicare ausum esse: uerum ut per uos & per uestrum nomen approbata, Sarmaticæ iuuentuti, purus sermo illius Latinißimi (ut ita dicam) seculi per uernaculũ intellectus, dulcescat, & ad alia tandem studia ipsam ducat, & ad dicendum, stilliue exercitationem, paratioris ac puriores reddat. Adduxit me præterea, ut hæc uobis dicere auderem, magna probitas tua magnanime Ioannes, & fra-

A iij tris tui

tris tui Laurentij, quorum alter mihi Xerxem
referre uidetur, alter Arthobazanem, qui ita in
Regno concorditer uixerunt, ut admirationi me-
rito cunctis essent subditis. Multò moderatius illi
fratres, ut scribit iustinus, inter se regna maxima
diuidebant, quàm nunc exigua patrimonia parti-
untur. An non te mi Ioannes xerxem iure apella-
re possumus, qui ita Laurentium fratrem in par-
te honorum tecum pateris, & illum Arthobaza-
nem, qui sic est contentus suo, ut neq; contendat
de meliore parte, neq; à te diuisus planè uideatur
Quin tu & ille, unus homo & uerè alter ego qui
his omnia communia sint, uidemini. Hoc ego præ-
dico quod scio, communis enim mihi uobiscum pa-
tria est, quo nomine etiam uel in primis. progym-
nasmata mea uobis dicare debui, ut pote dominis
meis patrijs, & uiris concordia celeberrimis.

Quare uiri clarissimi me uestrum municipem &
nominis uestri ac laudis studiosissimum, clientulis
uestris connumerate, & si fortuna infimum, stu-
dio certè ac beneuolentia nulli cessurum. Viuite in
terris diu & ualete faustè fratres clarissimi.

Datum Przemisia intra octauã

Petri & Pauli. Anno

Salutis nostra:

M. D. XL. V.

Z Terenchustowych Romeš
dicy práwie tácinškie fu rozmowie z tzel-
meyssemi tego Poety wyroki / w Polsko
rzcęz wyložone / wiecey niź przed-
tym fiedy pomno-
żone.

Ex Andriæ Prologo.

Adscribendum animum appulit.

Przytożył mi si fu pssaniu

Id negocij credidit sibi dari.

Mnemiat żeby sie tylko o to starać myał.

Multò aliter euenire intelligit.

Obaczył ze sie daleko inaczy wżazło.

Animum aduertite.

Obaczcie.

Adeste equo animo. & rem cognoscite.

Łaskawie sie stawcie / a iásna rzcęz poznaysz

Faciet de integro.

(cie.

Dzigni z nowu.

Actu primo Z sprawy pierwszey

Scena prima, Z sceny pierwszey.

Isthec intro auferte.

To w dom wryescie.

Adesdum.

Chodz sam.

A iij

Paucis

Paucis te uolo.

Trzeba mi cie mało.

Dictum puta.

Żakoby mi powiedział.

Curentur recte hæc.

Niech to spráwia dobrze.

Fide et taciturnitate opus est.

Wierności á pomilzenia trzeba do ludzi.

Expecto quid uelis.

Żuż słucham tego chceś.

In memoria habeo.

Pamiętam.

Habeo gratiam.

Dziękuję.

Mihi hoc molestum est.

Mnie to przykro jest.

Quin tu. imò uerbo dic.

O to lepiej frotko powiedz.

Quid est, quod me uelis.

Cobys chciał pomnie.

Rem omnem à principio audies.

Rzecz wssytkę z początku wsslyssyś.

Excessit ex ephoebis.

Wyrosl z młokostkow.

Qui scire posses.

Żakobys to mogli wiedzieć.

Sapienter u' am instituit.

Madrze swoy żywot postáwił.

Ab hinc triennium.

Tak trzy lata.

Comi-

Comigravit huic uicina.

W pro wadzita sie tu podle (uel) przez
(dziedzine).

Mulier egregia forma.

Niewiašta nádobna.

Mulier etate integra.

Niewiašta dorosła.

Vereor ne quid aportet mali.

Boie sie by co złego nie pádto.

Pudice uitam agit.

Enotliwie żywie.

Parce ac duriter uitam agit.

Niedzie y mizernie żywie.

Lana ac tela uictum queritat.

Wyprzáda sobie pożywienie.

Captus est.

Dostał/ Vchwycił.

Habet.

Vchwycił też sobie.

Dic sodes.

Powiedz miły.

Symbolum dedit.

Dał ná rzęd.

Habet sua uita modum.

Umie sie rzadzić.

*Vno ore omnes omnia bona dicere et laudare
fortunas meas ceperunt.*

Vprzeymie wssytky dobrze m'wie porzeli
y chwálić moye dobre mienie.

Quid opus est uerbis.

Co po wielu mowieniu.

A v Vltro

Utrò ad me uenit.

Dobrowolnye przyszedł do mnie.

Quid obstat?

Coż zbraniaż?

O factum bene.

A to tyście.

Quid multis moror.

Co się wiele zabawiam.

Eius causa.

Ola yego.

Nihil suspicor mali.

Nic się z tego niedomniwam.

Adolescentula forma & uultu adeo modesto adeo uenusto, ut nihil supra.

Dziewczka stanu y obligi tak wciessne^o tak chędogiego iż wiec nie maś tym brza knać.

Adolescentula præter ceteras forma honesta & liberali.

Dziewczka nad inssie stanu pogesnego y spianatego.

Perculsit mihi animum.

Przestraszył mnie.

Quam timeo.

Jako się czesto boie.

Satis cum periculo. Isyca z waga.

Cur te is perditum.

Co się śmia zabiyas.

Quid feci? Cożem uczynił?

Quid commerui? Cożem zawinił?

Quid

Quid peccauit? Com wystąpił?

Recte putas. Prawie się domyslasz.

Venit postredie ad me.

Przyszedł nazawtrz do mnie.

Indignum facinus.

Niecnosliwy warchol.

Discedo ab illo.

Pożedtem od niego.

His rebus præscripsisti finem.

Themus koniecz naznaczył.

Sine meo me uiuere modo.

Dopusz my żyz wedle mego obitaiu.

Manibus pedibusq; obnixè omnia facit.

Wsseliakim obyziem o tym chodzi.

Incommodat mihi. Skodzy mi.

Obsequitur illi. Yego slucha.

In te nihil sit mora.

Ty nic nie omieszaway.

Mihi exorandus est.

Musse go vprosić.

Obserues illum quid agat.

Podstrzegay co czyni.

Obserues quid ille captet consilij.

Obarzay iakiey porady używa.

Eamus iam nunc intro.

Pomy już teras do domu.

I præ sequar,

Idz w przod poyde za toba.

Scena secunda. Z Sceny wtoryy.

3pe

Ipsē exit foras.

Sam wychodzi na dwor.

Nulli uerbum fecit.

Do żadnego nie przemo wił.

Non agrē tulit.

Nic obciążał sobie.

Sine tuo malo.

Bez twej szkody.

Non prauideram.

Nic obarczyłem był.

Ehodium ad me.

Idzieś sam do mnie.

Quid hic uult?

Co ten chce?

Nihil ad me attinet.

Nic się mnie nie tyżę.

Non hercle intelligo.

Wierę nie rozumiem.

Verberibus casum te in pistrinum dedam.

Uderzę do kwateru cię dam.

Bona uerba queso.

Now co innego.

Nihil me fallis.

Nic szychtryś mię.

Ne temere facias.

Niczyn kradniesz.

Ne dicas tibi non praedictum.

Nie mów iżby cię nie ostrzegano.

Scena tertia. Z sceny trzeciej.

Intellexi

Intellexi illius sententiam.

Wyrozumiałem jego wola.

Quid agam incertum est

Nie wiem co dziać.

Illius uita timeo.

Boję się o jego zdrowie.

Huius minas timeo.

Tego się groźby boję.

Seni uerba dare difficile est.

Starcą trudno osłuchać.

Ad haec mala hoc accedit etiam.

Że też niedzi to iestże przybyło.

Grauida est ē Pamphilo.

Brzemienną iest od Pampylusa.

Audire est opere precium.

Potrzeb iest słuchać.

Obijt mortem. Vmarl.

Mihi non fit uerisimile.

Mnie się nie zda być prawdą.

Scena Quarta. Z sceny czwartej.

Vereor quid fiet.

Nie wiem co się ma dziać.

Scena Quinta. Z sceny piątej.

Hocine est humanum factum.

Ż ludzki to iest czynek?

Quid

Quid illud est? Co to iest.
Proch deum atq; hominum fidem.
O Boże y ludzką wiara.
Quid est, si hoc non contumelia est.
A co to inssęgo/iedno lekfosę á zelżenie.
Non ne oportuit praescisse me ante.
Zażem iá nie miał o tym wiedzieę przed
Nonne prius communicatum oportuit. (tem.
Zaż mi te^o pirwey niemiano powiedzieę
Miseram me.
Niestotyż mnie nedżney.
Quod uerbum audio.
Co ia to slysse.
Pereo funditus.
Wietżnie gine.
Aliquid monstri alunt.
Coż tworza/ Romuś kápturek byia.
Nemini obrudi potest.
Nie moge icy zá niłogo wytkáć.
Itur ad me.
Wietż nia do mnie.
Abi domum.
Idż do domu.
Abi cito. Idż rychlo.
Quid facerem. Czo bym czynyl.
Quid primum exequar.
Czego sic w przod yme.
Me impediunt cura.
Trudnosci mi przeszkadzaią.
Meo animo libitum est.
Mnie sic podobáto.

Pre.

Peropus est.
Wielmi potrzeb.
Quis hic loquitur.
Bro tu morwi.
O Salve Pamphile.
O badż pozdrowion Pamphilusie.
Quid agitur.
Co sie dzieie/
Laborat e dolore.
Nicomże. Stefa.
In hunc diem constituta sunt nuptiae.
Ná ten dzien wtożone iest wesele.
Ego isthuc conari queam.
Ja bym sie tego mogł wáżyć.
Mibi suum animum atq; omnem uitam credidit.
Z wierzytá mi sic y myśli swey y zdrowia
Adeo me ignauum putas. (swoiego.
Táż że me zá iebaká masz.
Adeo in humanum putas.
Táż że me zá nieludzkiego masz.
Adeo ferum putas.
Táż me zá nielutosciwego masz.
Per hanc dextram te oro & genium tuum.
Proße cie y dla Boga y prze te práwa.
Per tuam te fidem oro.
Dla twoey wiernosci cie proße.
Te in germani fratris dilexi loco.
Mitowalem cie náko brátá
Te solum semper fecit maxime.
Ciebie samęgo wielce sobie wáżyłá.

Tibi

Tibi morigera fuit in rebus omnibus.
Tobie we wsem powolna była.

Bona nostra hæc tibi committo.

Zmienię nässe toć polecam.

Bona nostra hæc tuæ mando fidei.

Zmienię moie twey wiernosci polecam.

Mors continuo illam occupat.

Za tegoż umarta. Wnet skonata.

Ita spero quidem.

Tak sie nadzieiwam.

Cur tu abis.

Czemu ty odchodzisz.

Obstetricem acterso.

Po Babe ide. (uel) Baby zabakam.

Propera.

Zdz co rychley.

Audin. Slyszyſze.

Teneo. Rozumiem.

Actu secundo. Zsprawy wtorey.

Scena prima. Zsceny pierwszey.

Quid ais? Co mowisz.

illa datur Pamphilo nuptum.

One wydadza za Pamphilusa:

Sic est. Tak iest.

Qui scis? Iako to wieſ?

Apud forum modo e Dauo audiui.

Na rynekum teras od Dawusa slyſſat.

Ve

Ve misero mihi.

Byeda mnye nedznemu.

Adempta est spes.

Odietha yeſt nadzycya.

Age age ut lubet.

Czyn iako chzeſ.

Omnia experiri certum est.

Umyslytem wszytkyego skostowaz.

Quid hic agit?

Czo then zyny.

Hunc orabo.

Tego bede proſyt.

Hunc ſuplicabo.

Tego pokornye bede zadat.

Quid tibi uidetur.

Co ſie tobye zda.

Abi hinc in malam crucem

Zdz stad nadrey holtz/na ſub'enyce.

Ad te uenio ſpem ſalute, auxiliu, conſiliu expetis.

Doćiebye ide zadayac nadzycye zdrowya
porady y pomocy.

Neq; conſilij locu habeo neq; auxiliij copiam.

Nie moge ani poradzic ani pomoc.

Iſthuc quid nam est? Co to takiego iest?

Hodie uxorem ducis.

Dzis ſie ozeniaſ.

Aiuut.

Tak powiedaya.

Hodie poſtremum me uides.

Dzyſ mnye oſtatnie widzyſ.

B

Quid

Quid ita? A praece?
Vereor dicere. vltid me powiedzieł.
Ne iste haud mecum sentit.
Wiere ten/ nie tey misli ktorey ia.
Ehodom dic mibi.
Chodz sam powiedzmi. Ba nu powiedz
Quam uellem. (mi.)
O iako bym rad.
Te per amicitiam & amorem obsecro.
Ola cie przyiazni proffe y dia milosci.
Dabo equ idem operam.
Bede sic o tym starał.
Tibi nuptiae ha sunt cordi.
Zestci przy myśli to wesle.
Proficiscor aliquo.
Ide ked y kolwie.
Audi nunc iam.
Inz teraz sluchay.
Reddidisti animum.
Tos mie ochłodzil.
Si quid potes facito.
Zesli mozeß co/ wryzn.
Sat habeo.
Dofyc mam na tym.
Huius consilio fretus sum.
W tego poradzie nádzicie mam.
Fugin hinc.
Wies sic z tad.
Nihil opus est scire.
Nec potem.

Scena

Scena secunda Zsceny wtorey

10.

Vbi inueniam Pamphilum.
Kedy nayde Pamp hilusa.
Vt adimam metum.
Ze boiazn oddale.
Vt expleam animum gaudio.
Abych napetnit vmyśl weslelem.
Audi nunc iam.
Inz teraz sluchay.
Reddidisti animum.
Tos mie ochłodzil.
Nondum haec rescituit mala.
Zesze sic nie dowiedziat tey nedze.
Audi tu illum.
Zslyssyßze co mowi.
Quo nunc primum intendam.
Dofad sic teraz obroce.
Cessas aloqui.
A ieszßezß niemu nie przemowiß.
Ades, resiste.
Chodz sam/ postoy.
Quis homo est qui me.
Z krosß wola na miez
O Pamphile te ipsum quero.
O Pamphilusie ciebiecß sukam.
Quin tu hoc audi.
O to lepiey sluchay tego.
Quid timeas scio.
Wiem o co sie boiß.

B ij

Obtuna

Obtundis, tametsi intelligo.
Zagassasz! / aż ia rozumiem temu.
Rem tenes. / Z gadles
Nihil pericli est.
Nie trzeba sie bać.
Nunc non est narrandi locus.
Teraz niemasz miesta powiedać.
Quid agam cogito.
Mysle co zynie.
Mibi incidit suspicio.
Ja sie domnumiał.
Quorsum isLuc.
Kzemusz to.
Recte dicis.
Dobrze powiedasz.
perge.
Powieday przed sie.
Accesi intro.
Wszedtem w dom.
Non recte accepis
Nie dobrze rozumiesz.
Liberatus sum tua opera.
Dopomogtes mi swa pilnoscia.
Quid ita.
A przecz?
Bene mones.
Dobrze napominasz.
Spes mea frustrata est.
Omylita mie nadzieia.

Scena

Scena tertia. / Z sceny trzeciej.

Quid sibi vult pater.
Co strogi oćiec.
Ipse sibi iniurius uidetur.
Zda sie sam sobie być krzyw.
Culpam in te transferet.
Wine na cie złoży.
Cedo quid faciam.
Powiedz co mam działac.
Nunq faciam.
Tego nigdy nie wzynie.
Ne nega.
Nie zbraniay sie.
Suadere noli.
Na to mi nieradz.
Quid iurgabit tecum.
Oz ze sie ma z toba wadzic.
Sine omni periculo.
Bez zadney trudnosci.
Haud dubium est.
To pewna.
Hoc propulsabo facile.
Lacwie temu zabiezy.
Ita ne credis.
Takze mnimasz.
Quin taces.
O ty lepicy milz.
O facinus audax.
To smiatosc.

B ij Ctra

Curabitur.

Będzie tak.

Scena quarta. Z sceny czwartej.

Reviso quid agant, aut quid captent consilij.
Ide obażać co zynia albo co za poråde
mąga.

Venit meditatns.

Idzie rozmyśliwossy sie.

Tu fac apud te ut fies.

Miey sie ná bázności.

Scena Quinta

Scena Piata.

Ipsum praesto uideo.

Awosci go widze.

Nostra parti timeo.

O nasse ste strone boie.

Neq; istic neq; alibi, tibi usquam in me erit mora.

Nie omieśkam ia tobie/ ani tu ani inedy.

Facis ut te decet.

czymś takó ná cie zależy.

Quod postulo impetra.

Otrzymam co proffe.

I iam nunc intro.

Idz inżt ras w dom.

Ne in mora (cum opus sit) fies.

Bys nam nie omieścał/ gdy będzie trzeba.

Vulgo solet aicit. Pospolicie mowia

Scena

Scena sexta.

Scena a soshtha.

Preter spem euenit.

Trąsyło sie nd dominimanie.

Male habet illum.

Nie miło mu.

Potius es mihi uerum dicere.

Mogliby ty mnie prawde powiedziec.

Cauit ne ea res si infamia esset.

Obwárował żeby z tad nieślawy nie miał

Vxore opus est.

Zony potrzebá.

Animum ad uxorem apulit.

Umysłil sie ożenic.

Subtristis uisus es mihi.

Zdajes mi sie przysmetnieyszym

Est quod succenseat.

Nia sie oż gniewać.

Quid nam est.

Co to iest?

Quin dic quid est.

O to lepiey powiedz co to iest?

Parce facit sumptum.

Skapie zyc.

Vix drachmis obsonatus est decem.

Ledwie go dziesięc pieniedzy obiad stoi.

Ego isthac recte ut fiant uidero.

Już ia tego przyglądne aby było dobrze.

Quid nam hoc rei est.

Co to takiego iest.

B iij

Qui d

Quid nam hic vult uerator sibi.
Ozem tenforth chodzi.

Actu tertio. Aktu trzeciego.
Scena prima. Scena pyrwsa.

Ita quidem res est.
Tak sie rzecy ma.
Firmauit fidem.
Porwierdzit.

O iupiter quid ego audio.
O Boze co to slysse.
Sequere me intro.
Podz za mna do domu.
Quod remedium huic malo inueniam.
Zako ia temu mam pogodzić.

Fer opem?
Spomoz.
Serua me obsecro.
Nie opuszczay mie/zachoway mie proffe cie.
Hui tam cito?
Hui tak rychto.
Ego quid naret nescio.
Ja nie wiem co powiada.
Huius periculo fit.
Toc jest z iego szkoda.

Scena secunda. Scena wthora.
Mox ego hui refertar.
Wnet sic ia tu wroce.

Per=

Perseitus puer natus est Pamphilo.
Chedożniuchne dziecie wrodzito sic Pamph.
Deos queso ut sit superstes.

Day Boze by sie uchowalo.
Ipse est ingenio bono.

Sam iest dobry y cny.
Quid nam id est.
Co to iest?
Quid opus factu esset.
Co by potrzeb wzynic.

Itane contemnor abs te?
Takze mie to sobie lekce wazysh.
Itane tandem idoneus tibi uideor quem tam aperte fallere incipias dolis?
Tak zes me to sobie zbadał zebys zem na tak iawnie balit.

Certe si rescierim.
Zaiste bym sie dowiedzial.
Edixi ne tibi.
Odpowiedzialem ci.

Num interminatus sum ne feceris.
Zakazatem ia bys tego nieczynil.
Credo ne tibi hoc?
Mamzesci ia to wierzyć.
Quid ego agam habeo.
Wiem co ia mam czynic.

Quid taces.
Czemu milczysh.
Quid isthac tibi incidit suspicio.
Z kad ci to domumanie przyšlo.

B v No 1

Non satis me per nosti, etiam qualis sim.

Nie dobrzes mie swiadam iakim ia iest.
Si quid narrare cecepi, continuo dare tibi uerba
ceses.

Jeślić co poźne powiedać: wnet mo wiś
żebym cie zdradził.

Nihil mutire audeo.

Nie smiem y psuwać.

Hoc ego scio unum.

To ia iedno wiem.

Intellextin.

Wyrozumiales.

Hanc opinionem prorsus à me amotam uolo.

Chce żebys o mnie nie miał te^o dōnimania

Vnde id scis.

Skąd to wieś.

Coniecturam facio.

Domyslam sie.

Inuentum est falsum.

Nalazło sie inaczy.

Missa est ancila obstetricem actersitum.

Poslano dziewke po bābe.

Nunc sibi uxorem expetit.

Teraz żony żada

Id mihi da negotij.

Poleć mi te rzecz.

Perge facere ita ut facis.

Czyn iāo czyniś.

Id spero a futuris deos.

Minimā n̄ je Bog bedz^e e pomocen.

Ab

Abi introibi me operire.

Idz do domu tam mie czekay.

Quod parato opus est para.

Co trzeba gotowac gotuy.

Haud scio an que dixit sint uera omnia.

Niewiem wssytkoli prawda co mi powieed.

Illud mihi multo maximum est.

To sobie za nawietśsa rzecz mam.

Nunc Chremem conueniam.

Teraz do Chremesa poyde.

Orabo gnato uxorem.

Bede profut o žone synowi.

Scena tertia.

Scena trzecia.

3

O te ipsum querebam,

O ciebiem ci szukał.

Et ego te. Ya ciebye.

Optato aduenis.

Wdzieczmys przyszedł.

Aliquot me adiere.

Było ich kilka v mnie;

Exte auditum aiebant.

Powiedali żeby od ciebie slyśeli.

Id uiso tu ne an illi insaniant.

Przybedłem domiadowac sie tyli sie mys
liś onli.

Ausculata paucis, & quid ego te uelim & quod tu
queris scies.

Sluchay troche a tak bedzieś wiedzial/o

co

co pytasz y czego ia po tobie chce.

Ausculto loquere quid uelis.

Stucham mow co chcesz.

Per ego te deos oro.

Za cie dla Boga prosze.

Per nostram amicitiam oro.

Dla naszego przyiacielstwa prosze.

Me adiuues in hac re.

Spomoz mie w tey rzeczy.

Ach ne me obsecra.

Ach ani mie pros.

Alium censes nunc me, atq; olim.

Minimasz zebym byl teraz ynakszy niz
przed tym.

Accersis iube. Kaz poyac.

Te oro in commune ut consules.

Prosse cie radz spolnie.

Postulo ut fiat.

Zadam aby bylo.

Non postulem abs te nisi ipsa res moneat.

Nie zadalbym od ciebie bz sama potrzeba

Quid est? Co yest. (nycukazowala.)

Profecto sic est.

Zaisze tak iest.

Eamus dum datur tempus.

Jdzmy pokl czas mamy.

Tibi ita uidetur.

Tobie sic tak zda.

Qui scis istuc nisi periculum feceris.

Jako to mozesz wiedziec: az bis skostowal

Dij

Dij prohibeant.

Boze zachoway.

Quid isthuc.

Co toz

Merito te semper maximi feci.

Stusniem cie sobie zawzdy wysoce wazyl

Qui scis?

Jako wiesz?

Intimus eorum consilij.

Nawyssty ich poradnik.

Eheus euocate huc dauum.

Hey wzo w sam Dawusa.

Eccum uideo ipsum foras exire.

Ono go widze idzie na dwor.

Scena quarta. Scena czwartha.

Adte ibam.

Do ciebiem sedl.

Cur uxor non acterstur.

Czemu zony nie poymuia?

Iam aduesperascit.

Zuz sie wieczor przybliza.

Audin tu illum.

Stybsz ze co mowi.

Nihil ueritus sum.

Ni oczem sie nie bal.

Dolis me deluderis.

Oswabit by mie.

Ego isthuc facerem.

Ja bym tego nie wzyuit.

Ego

Vos celavi q. nunc dicam.
Thaytem te^o przed wamy czo theras powie
Propemodum habet iam tibi fidem.

Zafmiarz ci yus wyerze.
Tandem cognosti quid siem.
Dopyerof obaczyl com zaczy iest.
Sic res est.

Tak sie rzeczy ma.
Nunq. quid isthuc intelligere.
Nigdy m thego uicmogl wyrozumyc.

Vach consilium callidum.
Tho chytra rada.
Oportune hic fit mihi obuiam
Prawy wczasie sie then sentina podfal.
Quid nam audio.
Co ya tho slyse.

Occidi.
Zuzem siadl.
Hem quid dixti.
Slysz czos rzekl.
Optime factum.
Czyście sic stalo.
Faciám hercle sedulo.
bede wyere ostarwocznye othem chodzil.

Animus irritatus est.
Kozgniewany iest.
Nullus sim.
Slyc ornye.
Quid cause est.
Co za przyczyyna yest.

Nihil

Nihil est loci relictum.
Profino syc fusyć.
Perturbavi omnia.
Wsytko ponuesal.
Scena quinta. Scena pyatha.

Vbi illic scelus est.
Kedy lotr on yest.
Perij. syadlemczy.
Nullius consilij sum.

Nicwiciem kedy trzy.
Scio me fore incolumem.
Wyem yz bede zdrow.
Qua fiducia id facere audeam.
A iako bym sie natho ostraszyl.
Id ego ago sedulo.
O thym ya myslje pylnye.
Hinc malo aliquam producám moram.
Odwolke tego na iaka chwyle.
Ehodum bone uir quid ais.
Chodz sam dobry mezu co mowyz.
An non dixi hoc esse futurum.
A zam ya nyemo wyt yz tak myalo byc.
Quid meritus es.
Czos zasluzyt.
Sine ut ad me redeam.
Nyechay sic obacze.
De te sumá supliciu Skarže cie.

Actu quarto. Actu czwartym.
Scena prima. Scena pyerwsa.

Id ne

Id ne uerum est.

A prawdaż tho.

Tempus est promissa perfici.

Żuż czas obyetnycze spelnie.

Quis tu es.

Co zesz thy zac.

Proximus sum egomet mihi.

Blyšym ya sobie.

Quid agam.

Co mam czynić.

Adcam ne ad eum.

Mamly ysz do niego.

Cum eo ne iniuriam hanc expostulem.

Przed samemly sie mam they frzywdy v
skarzac.

Nihil promoueris.

Nycz nie wygraš.

Animo morem gessero.

Poćieše sye.

Me et te imprudens perdidit.

Gluposcza swa schlosile y siebie yeziebie
soluisti fidem.

Niestalyš wslowie.

Quid tandem. A czoz dalyey.

Tuum animum ex animo spectau meo.

Ża takiegom czie myat yakym ya yest.

Ach quantis in malis uersor miser.

Ach wyštoytis wiakychch trudnoscyach.

Haud iam dicas.

Tego byš myemowyl.

Cum patre

Cum patre altercasti dudum.

Stugos siez oycem gadat.

Is nunc tibi succenset.

Ten sie teraz ná cie gniewa.

Coactus tua uoluntate es.

Rzekomos poniewolon.

Nondum scis.

Żeszze nie wieš.

Scis equidem. wym.

Cur me eneccas.

Co mi doiadaš?

Interturbat omnia.

Wšytko broi.

Hem quid ais scelus.

Żo co ty mowiš lotrze.

Eho dic mihi.

Tu powiedz mi.

Deceptus sum.

Żdradzonem.

Hac non successit alia egrediemur uia.

Nie powiodło sie tedy škostuem inedy.

Conari manibus ex pedibus.

Do vmoru wšitowac.

Noctes & dies, capitis periculū adire.

W nocy y we dnie gárdło swe wazył.

Preter spem euenit.

Żnaczy sie powiodło nižli ia myšli.

Parum successit q ago.

Nie powiodło mi sie to co zynie.

Facio sedulo.

Czynie wstawycznye.

C

Com

Concrepuit hostium.

Skrzypnęły drzwi.

Nihil ad te.

Tobie nic do tego.

Scena Secunda. Scena wtora.

Vbi ubi erit inuentum tibi curabo.

Bedyc folwiec bedzie / wyszukam ci go.

Mecum adductum curabo.

Z soba go przyprowadze.

Anime mi noli te maccrare.

Muta gebugsto nie straszaj sic.

Optime mihi te offers.

Prawie mi cie Bog dat.

Iusit iam adesse, uc nias.

Kazata abys iuz do niey przyszedl.

Volo ne per me stetisse credat.

Chce aby wierzyta ze sie to niemna dzieie

In proclium est. Lacwie jest.

Quis uideor? Coe sic zacz zdame

Miser aque, atq; ego.

Tak nedzmit iako y ia.

Scio quid concre.

Wiem o co vsituiest.

Hoc tibi effectum reddam.

Coe sprawie.

Sat habeo. Dofye mam.

Vos hinc gmolimini.

Wy sie z tad chofcie.

Mihi

Mihi impedimento estis.

Jestescie mi na przekazie.

Quo hinc te agis. Dokad idziesz?

Paurumper operire me hic.

Trossuzke mie tu porzeczaj.

Facto opus est. Trzeba wezynie.

Matura. Pospieszaj sic.

Iam hic adero.

Natychmiast tu bede.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Quid istuc obsecro est?

Co to jest proffe cie.

Opus est mihi tua expromta memoria.

Trzeba mi twey pamieci gotowey.

Quamobrem id tute non facis?

Czemu tego sam nie czynisz.

Moue te ocius.

Ruszaj sic przedzey.

Nescio quid narres.

Nic wiem co powiadasz.

Ego quid agas, nihil intelligo.

Za by kes nie rozumiem co dzialasz.

Scena Quarta Scena Czwartą

Quid turbę est apud forum?

Co to za gielk na rynku.

Que est hæc fabul a? Co to za plotki?

C ij Puer

Puer hic unde est?

To dziecic z kad iest?

Satin sanus es, qui me id rogitas.

A nie szalonżes / iż mie o to pytaż.

Concede ad dexteram.

Ustap na prawa strone.

Deliras.

Mylisz sie.

Dic clarè.

Powiedz głojno.

Veni in tempore.

W czasie przyszedł.

XI. Dij te eradicient, ita me miseram territas.

Boday zle zginat / tak mie vboga straszysz

Tibi ego dico an non.

Z tobież ia to mówie / ty nie.

Quid uis?

Czego chcesz?

O facinus animaduertendum.

To phasos godny káznicy.

Quid clamitas? Co wołasz?

O hominem audacem.

Tos śmiały.

Dijis habeo gratias.

Bogu dziekuie.

In mediam uiam prouoluam.

Włozę cie w rynstok.

Te prouoluam in luta.

Włozę cie w błoto.

Tu non es sobrius.

Ty nie iest trzeżwi.

Per tempus aduenis.

W czasie przyszedł.

Audiui

Audiui à principio.

Styszałem z początka.

Ne me attingas secleste.

Nie tykaj sie mie złodziein.

Nescis quid sit actum.

Niewiesz co sie dzialo.

Scena quinta

Scena Piata.

Quos percontem?

Kogo sie mam pytać?

Saluus sis.

Zdrow bądź.

Haud auspiciatò huc me apuli.

Niefortunniem tu przyszedł.

Actu Quinto

Scena Prima.

Actu Pyatogo

Scena piatowa.

Satis spectata eras te amicitia est mea.

Dosyć doświadczona iest przeciwno tobie
przyiazi moia.

Satis periculi ceppi adire.

Dosyć ciem trudności albo nyepzespierzo
ści porzał podeymać.

Studeo obsequi tibi.

Kadbym ci k woli był.

Quam maxime abs te oro atq; postulo.

O to cie um na wieccy moge proste żada.

Ne illis animum inducas credere.

Abys um nie wierzył.

C iij

Cum

Cum Dauo uidi iurgantem ancillam.
Widziałem że sie Dauus z dziewczyna swa
Dauus dudum predixit mihi. (rzyl.)
Dauus mi dawno opowiedział.

Scena Secunda Scena wtora.

Animo ocioso esse impero.
Chce być swieobodny.
Quid illud mali est?
Co to z tego?
Heres est quid agam.
Pan jest co mam działać?
Salue bone uir. O witayże dobry mezu.
Omnia apparatus iam sunt intus.
Już wszystko w domu gotowo.
Curasti probe.
Czyścieś sprawił.
Quid istuc tibi negocij est?
Co tu za sprawę masz.
An ne est intus Pamphilus.
Jestli domá Pamphilus.
Crucior miser.
Nam meke vbogi szowiek/
Videtur esse quantiuis precij.
Zda sie być rzecz kosztowna.
Quidnam apportas?
Co niestety dobrego?
Audi secreto.
Sluchay proste cie.

Subli.

20
Sublitem hunc intro rape.
Potapi w dom tego pana.
Ach ne scui tanto pe re.
Ach nie badz tak frogi.
Nonne te miseret mei.
A nie żałujesz mie.

Scena Tertia Scena Trzecia

Quis me uult? Kto mie wola?
Ita predicant. Tak powiedaia
Oingentem confidentiam.
Co wielkie zuffalstwo.
Num facti piget?
Zalli mu tego wzyntur?
Cur me exerceo. Przetę sie ia drette.
Cur me macero. Czemu sie susse.
An pro huius peccatis ego supplicium sufferam.
Yzast mnie ćrpicć za tego występy.
Tibi me dedo.
Tobie sie poddaie.
Quid uis oneris impone.
Kosztam mi co chcesz.
Vt potero feram.
Wycęrpie iako bede mogł.
Sine me expurgem.
Say mi sie sprawić.
Illum huc coram adducam.
Onego tu przed cie przywiode

Aequum

Acquum postulat, da ueniam.
Stuffney rzezy żada / odpusc mu.
Sine hoc te exorem.
Day to v siebie vprosić.

Scena Quarta Scena Czwarta.

Me ne quaeris?
I mnieś szukaś?
Tu ne impune hoc facias.
Wiechy to tobie przepuszczouo.
Fabulam inceptat. Baie albo marzy.
Vtinam id sit quod spero.
Boże by to bylo ztego sie ia nadzieiam.
Arrige aures.
Stuchay pilnie.
Qui credis?
Jako wierzyś?
Vix sum apud me.
Ledwie sie trzue.
Me male habet.
Alnie przyfro.
Non patiar.
Nie dopuszczze.
Ex ipsa millies audiui.
Nia stom raz od niey slysal.
Ita me dii amant.
Est mi tak sprzyiaj.
Quid restat?
Cos daley ma być.

Redu

Reduxit me in gratiam.
Ziednał mnie.
O lepidum patrem.
O namileyssy ociec.
Dos est decem talenta.
Wiano dzesiec funtow.
Recte admones.
Dobrze mi przypominasz.
Daui istuc dedam negocij.
Dawusowi to polecam.
Age fiat.
Viu dobrze.
Eo intro. Ide do domu.
O faustum & foelicem diem.
O toć to dzien szesliwy.

Scena Quinta Scena Piata.

Mihi immortalitas est parata.
Jam niesmiertelności dostal.
Quid illuc gaudij est?
Co to za wesele.
Nemo est quem mallem omnium.
Nie jest taki ktoremu bych nadevssytsi
radssy byt.
Nescis quid mihi obtigerit.
Nie wieś co mie potkalo.
Quid mihi obtigerit scio.
Co mie potkalo to wiem.
Narras probe. Dobrze powiedasz.

D

Sala

Saluus sum si hæc uera sunt.

Dobra moia rzecz iesli to prawda iest.
In tempore ipso mihi aduenis.

Práwies mi wczas przyszedł.

Facturum quæ uelis, scio esse omnia.

Wiem iż wssytko wżynie co bedzieś chcial

Longum est nos illum expectare, dum exeat.

Czekac go nam dlugo/ aź by wyszedł.

Sequere me hac.

Podz onedy za mna.

Quid stas, Quid cessas?

Co stoisz/ co sie ociagasz?

FINIS.

Eunuchus Trzebienca.

EX EVNUCHO.

3 Eunuchusa Trzebienca.
Prologo z Przemowy

Nomen profitetur suum.

Zmie wyznawa swoje.

Actu primo Scena prima.

Aktu pierwszego/ Scena pierwsza.

Accersor ultrò

Wzywacia mie dobrowolnie:

Pati

Pati non poteris.

Nie mogt by sie scirpicz.

Ultrò ad eam uenies.

Dobrowolnie do niey przydziesz.

Etiã atq; etiã cogita.

Dobrze sie na to rozmyśl.

Sentiet qui uir sicm.

Poznac mie com zatz iest.

Te ultrò accusabis;

Sam sie dobrowolnie winowac bedziesz.

Prudens, sciens, uinus, uidensq; pereo.

Chcac/ wiedzac/ zywo bedac/ widomie gi

Ne te afflictes.

(ne

Nie lamentuy ze.

Itane suades.

Tak ze mi radzisz.

Scena Secunda

Scena wtora.

Vereor ne grauius tulerit.

Boie sie by sobie tego barzo nie obciazal.

Vereor ne aliorum atq; ego feci acceperit.

Boie sie by inatzey sobie nie rozumial niz
lim ia wżynila.

Hæri non intromissus est.

Wzora go nie w puszczono.

Bono animo es.

Badz dobrego wmyslu.

Quid hic stabas?

Czemus tu stasz?

D i

Cur

Cur non recta ibas?

Czumus proficere nie siedł?

Mihi patent fores.

Ninie są drzewi otworzone.

Missi istac facito.

Day temu pokoy.

Vtinam tibi doleret, ididem ut mihi dolet.

Day Boże by tak tobie było ciężko iako y
mnie iest.

Nibili penderem.

Niebym niedbał.

Ne crucia te obsecro.

Prosse cie nie drez sie.

Ita erit res.

Tak ci bedzie.

Exclufit hunc foras.

Wypchnał tego prz.

Qua gratia te huc accersi iussi, ausculta.

Stuchay dla czegoś cie tu wezwal.

Tibi meam astringo fidem.

Słubuięć.

Habitabat Rhodi.

Mieścił w Rodzie.

Per etatem non potuerat.

Dla nie dożytych lat nie mógł.

Vtrumq; falsum est.

Oboj to fałsz.

Me am. e. ceceperat.

Pozwał mi forzyiadać.

In Cariam profectus est. Poiachał do Caricy

Interes

Interea loci.

Tom gąsem.

Tute scis q̄ intimum habeam te.

Ty wieś sam iako cie za naosobliwossęgo

Mea consilia tibi credo omnia (mam.

Moiey rady zwierzam sie tobie.

Dubium ne id est?

Trzebaś w tym watpie.

Aliquantum ad rem est avidior.

Przyłakomstym iest.

Emit eam mihi dono.

Kupil mi ja w dary.

Imprudens rerum, ignarusq; omnium.

Nie wiedzac o tych rzeczach.

Fingit causas.

Zmysla przyzyny.

Ad virginem animum adiecit.

Przyłożył myśli ku pannie.

Amabo adiua me.

Prosse cie pomóż mi.

Nihil respondes.

Nie nie odpowidaś.

Ego excludor, ille accipitur.

Ninie wypychaś/ onęgo przymnieś

Qua gratia?

Dla czego?

Quid te sollicitat?

Oz sie boiś?

Habui in memoria.

Pamiętalem.

D ij

Ab

Abs te spernor.

Wardziß mna.

Arbitror posse fieri maxime.

Niemiemam że barzo może być.

Faciám ut iusseris.

Uzynie iáko káżeß.

Na Vtinam istuc uerbum ex animo, ac uere diceres.

Day Boże ábys to z práwego sercá mo-

Quiduis possem perpeti. (wil.

Wssytko bych mogl wyćierpieć.

Labascit, victus est uno uerbo.

Ustaie/ zwoyćieżyony iednem slowem.

Ex animo dico.

Z práwego sercá mówie.

Impetrare nequeo.

Niemoge vprosse.

Nihil moror.

Nic niedbam.

Sine te exorem.

Niechay to v ciebie vprosse.

Scilicet faciendum est quod uis.

Musi być co chceß.

Merito te amo.

Stußnie ćie miłwie.

Bene facis.

Dobrze czyniß.

Rus ibo.

Pr. doe do wsi.

Ita facere certum est.

Takem wżynieć wymyßl.

Mos

Mos gerendus est Thaidi.

Musi Taidzie k woli być.

In hoc biduum uale.

Ná ty dwa dni miey sic dobrze.

Tu num quod uis aliud.

Chceß że ty co innego.

Dies noctesq; me ames.

We dnie y w nocy mie miłny.

Forfan mihi paruam fidem habet.

Snadz mi máto wierzy.

Certe scio.

Záperwne wiem.

Causa virginis feci.

Slá pánnym to wżynil.

Hodie uenturum ad me constituit.

Dzis sic do mnie polożył być.

Concedam hinc intro.

Poyde z tad w dom.

Expectabo dum ueniet.

Pozekam aż przydzie.

Actu secundo: Scena Prima.

Actu wtorego/ Scená Pirwssa.

Fac ita ut iussi.

Uzyn tak iákom rozkazal.

Satis ne hoc mandatum est tibi.

Dosyc żem ći to tak rozkazal.

Ne isthuc tam iniquo patiare animo.

Nic obćiażay sobie tego tak barzo.

D iij

Quin

Quin effectum curabo.

Správie ia to.

Sed nunquid aliud imperes.

A rozkażesz co imęgo.

Censes ne posse me perpeti.

Coe sie zda/bedeli ia mogł wytrwól:

Eijcienda hæc molities animi.

Wyrzućie z siebie te meudolność

Nimis mihi indulgeo.

Názbyt sobie folguie.

Vide quod agas.

Pátrz co dziátasz.

Stat sententia.

Takem vmyslił.

Dij boni, quid hoc morbi est.

Mily Boże co to zá chorobá iest.

Scena Secunda

Scena wtora.

Venit in mentem mihi.

Wpadło mi w mysl.

Conueni hodie quendam mei loci atq; ordinis.

Portkatem sie dzis z niektórym mego stá-
nu y porztu.

Quò redactus sum.

Z zemum przyszedł.

Omnes me deferunt.

Wzyscy mie opusscili.

Simul consilium cum re amisisti.

Wspolekies y rozum y pieniadze strácił.

Viden

Viden me ex eodem loco ortum.

Bazys mie ktorym z tego gniazda albo
z tego stanu possedł.

Quæ habitudo corporis.

Záka sytosć ciatá.

Omnia habeo, neq; quicquam habeo.

Wszystko mam sám nie niemam.

Tota erras uia.

Bárzo sie mylił.

Hoc nouum est aucupium.

To iest nowy łow.

Primos se omnium rerum uolunt.

Chca być wssedy zelnieyssy.

His ultrò arrideo.

Tym sie dobrowolnie osmiecham.

Quicquid dicunt laudo.

Co kolwiek rzeka to pochwale.

Is questus nunc est multò uberrimus. *16*

Ten dzis zysk iest naobfityssy.

Me salutant, ad coenam uocant, aduentum gratula-
lantur.

Przywitáia mie/ ná wietzerza prossa/ *30*
przyscia sie mego wesela.

Cæpit me obsecrare.

Yáł mie prosić.

Salua res est.

Wyborne iest.

Nebuloneni hunc certum est ludere.

Wmyslilem sie ná grác z tego łotrá.

Plurima salute suum impertit Parmenonem.

D v wiele

Wielkiego zdrowia żada swojemu Pármeno-
nonowi.

Nunquid audiui. Slyszałem.

Qui dum. Iako to.

Sex ego te totos menses quietum reddam.

Cate sseś mieścicy spokoynem cie uzynie.
Ne sursum deorsum cursites.

Abi y tam y sam nie biegał.

Ne usq; ad lucem uigiles.

Abys nie strzegł aż do dnia.

Detineo te fortasse, tu profectus aliò fueras.

Zátrzymawam cie snadz/ á tys miał in-
dzie isć.

Tu paululum fac mihi opere.

Ty mi málucho posluś.

Fac ut admittar ad illam.

Spraw mi to/ iż mie puszga do niey.

Nunc tibi patent fores hæ.

Teraz ty drzwi tobie otworzone stoia.

Quem euocare hinc uis foras?

Kogo ku sobie każeś záwołać ná dworz?

Sine biduum hoc pratereat.

Niechay ty dwa dni przemina.

Etiám tu hic stas Parmeno.

Y ty tu stois Pármeno.

Facete dictum.

Wyberne przerzerzenie.

Non texere est.

Nie dármoc to.

Properans uenit. Z Kwapliwoscia idzie

Nescio

Nescio quid circumspectat.

Nie wiem czemu sie oglada.

Scena Tertia Scena Trzecia:

Vbi gurgam? ubi inuestigem? quem perconter? qua
insistam uia?

Kedy mam sskacć/ kedy sie badać/ kogo
mam pytać/ ktora sie droga wdać.

Vbi ubi est, diu celari non potest.

Kedyśkolwiek iest: dlu^o syc taic nie moze.

O faciem pulchram.

O toć oblize cudne.

Tedet harum quotidianarum formarum.

Żuż mi sie przyiadły ty powossednie cudno

O fortunatum senem. (sci.)

O fortunny stárze.

Vt illum dij deaq; perdant. ~~Ne~~

Boday zle zginat.

Me hodie remoratus est.

Nie dzis omieśkał/ zátrzymat.

Illum non flocci fecerim.

Nie ważył bym go sobie zá t, lo.

Quid tu es tristis?

Czemus ty smetny.

Vnde is?

Z kad idzieś?

Nescio hercle, neq; unde eam, neq; quorsum eam.

Nie wiem owsseki ani kedy ide: ani do kad

Prorsus oblitus sum mei.

(ide.)

Zakmiarz sem sie zápomniat.

Qui queso?

Żako proſſe cie?

Nunc te ostendas qui uir ſies.

Teraz dofaß meſtwá ſwego.

Scis te mihi ſepe pollicitum eſſe.

Wieß żes mi żeſto obiecował.

Fac nunc promiſſa appareant.

Wiech ſie teras obietnicá wypelni.

Eſt paulo habitior.

Żeſt przytluſzſzym.

Nona figura oris, color uerus, corpus ſolidum, et
lucii plenum.

Nowy kſtat uſt/bárwa prawdziwa/ ciá
to zupełne.

Mea nihil refert.

Ża nic niedbam.

Virgo cuius eſt?

Pánna czyjá teſt?

Qua ratione amiſiſti?

Żakos żgubil?

Mecum ſtomachabar modo.

Gniewałem ſie ſam w ſobie teraz.

Quid hic eſt ſceleris?

Co to złego?

Fit mihi obuiam.

Dotkał ſie ze mna.

Incommodé herede.

Wie foremnie wiecie.

Nonne hoc monſtri ſimile eſt.

Żza to nie cud.

Scis quid ego uolebam?

Wieß żegom ia chcial?

Abijt hora.

Przeminełá godzina.

Commodum huc aduorterat in hanc noſtram pla-
team.

Czyſcie ſie byłá obrociła w náſſe wlice.

Huic data eſt dono.

Temu ya dárowano.

Vidi, noui, ſcio, quò abducta eſt.

Widziałem/żnam ia/wiem kedy żápro-
wáżoną ieſt.

Illum ne obſecro, inhoneſtum hominem, quē mer-
catus eſt heri, ſenem mulierem.

Żegoli niepotrzeżnego/żtorego wżora fu-
pit/żtárego nie wieſciucha.

Faciam ſedulò.

Żrzynie w tym pilnoſc,

Dabo operam.

Żrzytoże pilnoſci.

Quid tum poſtea?

Żcoż dáley.

Tu illis fruare commodis.

Ty wżyway tych pożytkow.

Cibum vná capias.

Żedz weſpolek.

Dixiſti pulchrè.

Czyſcies żekł.

Age eamus intro.

Żlu pomy w domu.

Quid ego egi miser.

Com ia nieborak wżynit.

Isthac in me cudetur faba

Co sie o moie glowe oprze.

Flagitium, facinus.

Wyfrogenie/ zlozynienic.

An id flagitium est.

A wtec to zle.

Referam gratias.

Oddam ci.

Acquum est fieri.

Godzi sie by tak bylo.

Meri to factum omnes putent.

Wssyscy rzeka ze sie slusnie stalo.

Si certum est facere facias.

Jeslis vmyslit czynic czyn.

Ne conferas culpam in me.

Nie zgamay winy na mie.

Iubes ne?

Bazesz jez?

Iubeo cogo, atq; impero.

Baze/ przymussam/ przykazuie.

Dij uertant bene.

Boze paszese.

Actu Tertio: Scena Prima,

Aktu trzeciego Scena Pierwsza

Serio triumphat.

Prawdziwie radda.

40

Et ne scius es, quia habes imperium in beluas.

Slu tegozes zuchwat/ iz psom rostazuie z
Pulchre me hercle dictum & sapienter.

Cudnie to owsscki y madrze rzeczono.

Plus millies audiui.

Wiecey niz tysiac raz slyssatam.

Quid ais homo impudens.

Co mowisz niecnoto.

At te dij perdant.

A ty boday zle zginat.

Phedriam mittamus commessatum.

Pusamy Phedriasa na Folacyia.

Pamphilam cantatum prouocemus.

Wzowmy lutniczki spiewac.

Par pari referre.

Oddac weth za weth.

Mihi isthac in mentem non uenerat.

Yam tego nie baczyl.

Scena Secunda

Scena wtora.

O Tais mca, meum suauium, quid agitur?

O Tais moia/ moie oblapienie/ co sie
dzicie?

Eamus ad cenam, quid stas?

Pomyk wieczerzy/ co stoisz?

Itura ne quo piam?

Poydziesz ze keddy?

Quid stamus? cur non imus hinc.

Co stoimy? czemu nie poydziemy z tad.

Page

Pace fiat tua.

Ż twoim dozwoleństwem niech będzie/ al-
bo za łaska twoja.

Perpulchra dona, haud nostris similia.

Nadobne dary/ nie podobne naszym.

Res iudicabit.

Samo się okaże.

Heus iubete istos foras exire.

Hey kóście tym wynić na dwor.

Ocius procede tu huc.

Postep ty sam przedzey.

Est ex Aethiopia uentus.

Aż Murzynskiej ziemię iest.

Tacet satis laudant.

Milcza/ dosyć chwala.

Fac periculum in litteris.

Skosztuy w nauce.

Fac periculum in palestra.

Skosztuy się w zapółki.

Fac periculum in Musicis.

Skosztuy w spiewaniu.

Infra omnes infimos homines

Nad wssytki nanedzniczyssie ludzi.

Iam ne imus?

Jużli idziemy.

Ego hinc abeo.

Ja z tad ide.

Quid tibi ego multa dicam.

Co ja mam tobie wiele mowić.

Quid rides.

Czemu się śmieciess?

Precurre ut sint parata omnia.

Bieś wprzod aby wssytko było gotowo.

Diligenter fac cures.

Sprawyay pilnie.

Ores ut maneat, si id non commodum est ut redeat.

Prosz aby pozostal/ a iesliżeby zekac nie-
mogl/ prosz aby potym przyszedł.

Vos me sequimini.

Wy za mna podźcie.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Dabit mihi magnum malum.

Uškodzi mi barzo.

Iussit me ad se accersi.

Każoł mi do siebie wezwać.

Quid tibi cum illa.

Co ty masz z nią za sprawe.

Ne noram quidem.

Animci ja znał.

Ait rem seriam agere mecum.

Powieda że o staterzney rzeczy ma zemna

Est suspitio, dolo malo haec fieri omnia. (gadat.

Spodziewam się że to wssytko na zdradzie

Annos nata est sedecim.

Szesnaście icy lat.

O capitulum lepidissimum.

O głowko namleyssa.

Rus eo.

Do wsi ide.

Apud nos hic mane, dum redeat illa.

Pogękaj tu v nás aź sie oná wroći.

Si isthuc ita certum est tibi.

Zeslis to tak vmyslis.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Heri aliquot adolescentuli coimus.

Zeslo nas wzgorá dokilka miodzlenzykow

Cheream ei rei perfecimus.

Chereasachmy w tym strożem wzynili.

Locus tempus constitutum est.

Miesce y czas naznaczyliśmy.

Præterijt tempus.

Przeminał czas.

Nescio quid dicam, aut quid coniectem.

Y nie wiem co rzec albo zęgo sie domni.

Mihi hoc negotij dedere.

(mać.

Maie to polećili.

Witam si domi est.

Spatrze iesli domá iest.

Quisnam hic a Thaide exit.

Kto to od Thaidy wychodzi.

Quid hoc hominis.

Co to za głowiek?

Nequeo satis mirari, neq; coniscere.

Nie moge sie zdziwić ani domyslic.

Libet sciscitari.

Zużcie wywiem,

Scena

Scena Quinta. Scena Pyatha.

Nun quis hit est?

Zest ze tu kto?

Iam ne erumpere hoc mihi licet gaudium.

Mogeli uiz to moie weselo wyiawic.

Proch Iupiter.

O miły Boże.

Ab eo gratiam hanc inibo.

Zysze v niego te ieste zachowam sie mu.

Quid est quod sic gestis.

Co sie dzieie izes tak wesol.

Quid sibi hic uestitus uelit.

Co sie przez ty ssoty rozumie.

Quid est quod letus sis.

Co sie dzieie izes wesol.

Quid me aspectas.

Co ná me pogladasz.

O festus dies.

O swiety dniu.

Amice salue.

Przyiacielu badz zdrow.

Nemo e que ego magis nuc euperẽ uidere quã te.

Ni iest zadny ktorego bych ia radssy wi-

dzial iako ciebie.

Narra isthuc quaso quid sit.

Prosse cie powiedz co to iest.

Te obsecro ut audias.

Ciebie prosse abys suchal.

Nostin hanc quam amat frater.

Znasz te ktorey przyiacie brãt.

E ij

Elegis

Elegans formarum Spectator.

Chedogi wypatrzyciel cudnosci.

Quid multa uerba.

Co wiele powiadać.

Forte fortuna domi erat.

Z przygody domá był.

Submonuit me.

Natuchnał mi.

Quid ex ea re capies commodi.

Co z tego zá pożytek wesmiesz

Num parua causa aut parua ratio est.

Azá máła przyzyna.

Ad cenam hinc eo.

K wietrzy z tad ide.

In conclau sedet.

W komorze siedzi.

Impendio animus gaudebat mihi.

Bárzom sie weselit bárzo mi sie serce rádo

Ego homuntio hoc non facerem. (walo.

Jábym głowiczek tego nie uzynił.

Dum hac mecum reputo.

gdym to sobie rozmyślał.

Virgo accersitur lauatum.

Pánny záwołano myć sie.

Sto expectans si quid mihi imperent.

Stoie czekaiać iessli mi co roskaze.

Cape flabellum & uentulum facito.

Wesimi oganke y wiewy.

Foras simul omnes prouunt sese.

Wssytki sie zaraz z domu wyrwały.

Abent

Abent lauatum.

Szly sie myć.

Interea somnus virginem opprimit.

Tym trássem pánná záśnelá.

Pessulum ostio obdo.

Zápártem drzwi.

An ego occasionem mihi ostentatam, tam breuem
tam optatam, tam insperatam amitterem.

A wiece bym był miał opuścić tak przystep
dany/ tak krotki/ tak požadliwy/ tak nie/
spodziewany.

Interim de symbolis quid actum est.

Co sie tym trássem z pieniadzmi złożonymi
státo.

Ocius properemus.

Co predzey pospieszmy sie.

Domo exulo.

Do domu prozno.

Metuo fratrem ne intus sit.

Boie sie brátá by nie był w domu.

Metuo patrem ne rure redierit.

Boie sie oycá by z folwárku nie przyszedł.

Consilium uolo capere uná tecum.

Chce sie porádzić z toba wespotek.

Actu Quarto Scena prima.

Actu Czwartego Scená Pierwsza

Timeo ne quam ille hodie turbam faciat.

Boie sie by on dzis iák tego hádrunku nie
wzynił.

E iij 1d

Id faciebat retinendi illius causa.

To czyniła żeby go zatrzymała.

Ad eam rem tempus non erat.

Nie było czasu.

Heus puer Pamphilam accers.

Szłyś chłopcze zawałay Pámphile.

Minime gentium.

Nyc.

Scena Secunda. Scena wthora.

Coepi mecum aliam rem ex alia cogitare.

Zatem sobie tedne rzecz zdrugiey myślić.

Praterij uillam.

Przeminatem folwark.

Redeo rursus.

Zás sie wracam.

Vbi ueni ad diuerticulum constitui.

Gdym przyszedł na chodnik albo na scieżkę stanalem.

Cocepi mecum cogitare.

Zatem sobie myślić.

Biduum hic manendum est.

Dwa dni tu ma mieszkać.

si illud non licet, saltem hoc licebit.

Jesliże ano nie bedzie mogto być/ tedy to wždy bedzie.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Vbi

Vbi ego illum scelerosum atq; impium inueniam.

Bedy ia nayde onego zlosliwego y nieluzrosliwego.

Ludificatus est uirginem.

Zblaznit pánne.

Westem discidit.

Szate rozdart.

Ipsam capillo conscidit.

Sámey włosy rozstarzał.

Vt ego unguibus illi in oculos in uolem.

Zakobych mu sie ia w oczy rzuciła.

Nescio quid absente nobis turbatum est domi.

Nie wiem co sie to w moiey niebytnosci stalo doma.

Quid festinas, aut quem queris.

Czemu sie kwapiś albo foga szukasz.

Abi hinc quo dignus es cum tuis donis tam lepidis.

Podziś tam gdzieś godzien z tymi twe mi dármi tak czystymi.

Quid isthuc rei est?

Co to takiego jest?

Rogas me?

Pytasz mnie?

Virginem uicauit.

Pánne lekkość uczynił.

Temulenta es.

Pizánas/ Wpilas sie.

Vtinam sic sint, qui mihi male uolunt.

Day Boże by tak byli moi nieprzyiacie.

Quid isthuc nam monstrum fuit.

Cof to ztego bylo.

E iij

Hoc

Hoc quod fecit res ipsa indicat.

To co wżymit samo sie wżazwie.

Ille bonus uir, nusquam apparet.

O nego cnotki ómi widáć.

Suspicio aliquid domo abeunte abstulit.

Nádziewam sie iż co ukradł idac z domu.

Nequeo mirari satis.

Nie moze sie zdziwić.

Domum forte ad nos redierit.

Do násszego sie domu podobno wrocil

Wise amabo num ubi est.

Spátrz prosse cie milenki iesli tam iest.

Infandum facimus.

Niezbedny wczynek.

Scena Quarta. Scena Cwartha.

Exi foras scœleste.

Wynyc ná dwor zlozniku.

At etiam restitas.

A yesze postawasz

Fugitiue prodi.

Wynidz zbiegu.

Illud uide os ut sibi distorsit carnifex.

Bo bacz to iedno iakoe sobie gebe zakrzy-
wit ten kát zlodzieyski.

Si palulum cessassem domi non offendissem.

Bym byla tes oposdziela/omieškata/ do
mábymgo byla nie zástata.

Iam ornabat fugam.

Zuż sie gotowal wciékać.

Ne

Ne comparandus hic quidem ad illum est.

Nie ma ten co z onym dziatác.

Ille erat honesta facie & liberali.

On byl oblicza poczesnego y spánialego.

Visus est dudum.

Żdal sie dawno albo widzian dawno.

Varia ueste exornatus fuit.

W sachowana ssate byl vbran.

Tace obsecro.

Nilez prosse cie.

Hic est uetus uictus ueternosus senex, colore mu-
stelino.

To iest stary/slaby/opuchly/ bårwy pie-
gowaty.

Quæ est hæc fabula.

Co to za plotki?

Eo redigis me, ut quod egerim egomet nesciam.

Ná to mnie wiedziesz iżbym ia nie wies-
dzial com sam czynil.

Venistin hodie ad nos?

Przyszedles ty dzis do nas.

Annos natus sedecim.

Szesnascie mu lat.

Age dum hoc expedi primum.

Au ná to mi ná przod powiedz.

Quam dudum.

Żal dawno.

Qui cum?

Ż Kim?

Noras ne cum prius?

Żnales go przed tym?

E

Vnt

Vnā ambo abierunt foras.

Obá zá raz pošli precz.

Iam satis credis nihil me mentitum.

A iuż práwóe wierzyś izem nic nie kłámátd

Certum est uirginem uiciatam esse.

Pewno teśt że pánnie lekkośe uczyniono.

Credis huic quod dicat.

Wierzyś mu co powiáda.

Quid istli credam.

Co temu mam wierzye.

Res ipsa indicat.

Sámo sic to skázuie.

Concede istuc paululum.

Dstap sic tárn máto.

Dic dum hoc rursum.

Mów to zá sic.

Iupiter magne. Osculestum atq; audacem hominē.

Boże wśsechnogacy/toć człowiek żtościa

wy y zuchwáty.

I intro.

Idz w dom.

Parcm referam gratiam.

Oddam to w tenże nasob.

Quid faciendum censet.

Co rádzysz czynie.

Vtrum taceam an ne predicem.

Mamli tego záimilezcé/czyli powiedziee.

Tu pol si satis q. scis nescis.

Ty iesli rozum masz/wiedz nie wiedzac.

Illi gratum feceris.

Zemu w dziek uczyniś.

Cū inde abeo, iam tum inceperat turba inter eos.

Gdy m z tárn tad wychodziła iuż sic był
miedzy nim swar záczal.

Scena Quinta. Scena Pytha.

Data uerba mihi sunt.

O chytrono mie

Vicit uinum quod bibi.

Zmóglo mie wino ktorem pił.

Neq; pes neq; mens satis suum officium facit.

Nie służa mi ni nogi ni rozum.

Vach quanto nūc formosior uidere mihi quā dudā

Ach ráko mi sic teras cudmcyssy widzisz/

nizli przed tym.

Lites sunt inter eos.

Wádzá sic.

Abiens mihi innuit.

O odchodzac stiwnekd ná mie.

Non ne id sat erat.

Yzáf nie dosyć ná tym było.

Intellexi minus.

Nie wyrozumiałem.

Me extrusit foras.

Mnie wypchnelá precz.

Scena Sexta. Scena Szostka.

Credo illum iam ad futurum esse.

Minimam is iuż przydzie.

Si illam digito attegerit uno, oculi illico effodientur illi

Jeśli icy y palcem iednem tknie wnet mu wydrapie oczy.

Iam dudum hic adsum.

Juzem tu da wno.

Omi Chreme teipsum expectabam.

O mily Chreme ciebiem samego czekała.

Scin tu turbam hanc propter te esse factam.

Wiesz że sie tá zwada dla ciebie stała.

Scin ad te attinere hanc omnem rem.

Wiesz że sie to wssytko ciebie dotyczy.

Hanc tibi dono do.

Ta cie daruie.

Cistellam dono affer cum monumentis.

Wynies z domu szzyneczke z flynoty.

Ita opus est.

Tak trzeba.

Haud metuo.

Nie boie sie.

Quem tu me hominem esse existimas.

Za iakiego ty mnie sobie czlowieka masz.

Scio isthuc.

Wiem to.

Ostium obsera intus.

Drzwi zaprzyz domu.

Ego hinc transcurro ad forum.

Za z tad pobieże na rynek.

Si uim faciat in ius ducito hominem.

Jeśliby gwałt czynił pozwi go.

Fac

Fac animo presenti hæc dicas.

Now to siniele.

Scena Septima.

Scena Syodma.

Hancine ego contumeliam tam insignem in me accipiam.

J mamże ia leffose tak niepospolita wyścierpieć.

Mori me satius est.

Kadssybym umarl.

Nunq accedo quin abste abeam doctior.

Nigdy nie przychodze / abym od ciebie wsczenssy nie odssedt.

Primum hoc mihi responde.

Napirwey mi na to odpowiedz.

Pamphilam huc redde nisi ui maius.

PampHITE sam wroc / chyba wolisz ponieswoli.

Quid tu tibi uis.

A czegoś ty chcesz.

Nescis cui maledicas uiro.

Nie wiesz co za meżowi kacieś.

Non tu hinc abis.

A niepoydzieśże ty z tad.

Si quicq hic turbæ ceperis.

Jeśli tu iaki phasol zaczniesz.

Faciam ut mei semper memineris.

Uczynie to iż mie bedzieś za wżdy pamietal.

Miseret me tui, qui hunc tantum hominem facias

inimicæ

inimicum tibi.

Żal mi cie iż tak známienitego człowieka
sobie gniewaś.

Diminuas tibi caput nisi abis.

Struśćć teb iestli me odeydziesz.

Ain uero canis.

Tak że mowiś psie.

Quid cum illa tibi rei est.

Co maś do niey.

Edico tibi ne uim facias in illam.

Powiedam ci żebys tey gwałtu żadnego
nie czyni.

Hic furti se alligat.

Ten sie w fradziestwo w daie.

Quid nunc agimus.

Co teras czynimy.

Iam tibi aderit suplicans ultro.

Przydzic uż do ciebie sam prosie.

Domi sociq; fac ut memineris.

Y domá y w kuchni pámietay.

Iam dudum animus in patinis.

Zuż da wono mysle o yedzy.

Vos me hac sequimini.

Podzcie owedy za mna.

Actu Quinto. Scena Prima.

Actu pierwego Scena pierwsza.

Pergin scelestá mecum perplexe loqui.

A przecz tak lotrim obłudnie zemna moś
wsi. Quid

Quid uis uenefica.

Co mowiś zlosnico?

Certo comperi.

Ża pewne wiem.

Quid uis sacrilega.

Co mowiś złodzieyko.

Istuc ne interminata sum tibi?

A wiec ia to tobie zakazala.

Dispuet sic mihi esse data uerba.

Wstyd mne żem tak ochyrrzona.

Quid hominis illic est.

Co ono tam za człowiek.

Que eius confidentia est.

Żakie to iego zuchwałstwo.

Scena Secunda.

Scena wtóra.

Quasi dedita opera domi erant.

Żakoby sie na to uda wssy doma byli.

Ach quid faciam.

Ah coś wezynie.

Bone uir Dore salue.

Dobry mezu badz zdrow.

Satin id tibi placet.

A podobae sie to.

Credin te impune habiturum.

A wiec mniwasz żebys tego from káznicy
wssed.

Vnam hanc noxam mitte, si aliam unquam ullam
admifero occidito.

Od. u'es

Odpusc mi ten ieden wystep/ iesli sie po-
tym dopuszczę/ iuz mie zabij.

Num meam seuiciam ueritus es.

Azas sie bal moiey frogosci.

Quid igitur?

Acos tedy.

Metui ne me criminetur tibi.

Balem sie by mie przed toba nie oskarzyla

Vix me contineo quin inuolem in capillum.

Ledwi sie po wciagne iz go za wlosy nie-
chwyce.

Abi hinc insana.

Tam podz z tad salona.

Quid uero ita abeam.

Przerzże tak mam isę.

Credin isli quicq furcifero.

Wiec ty wierzyś co temu subienizniko.

Missā hac faciamus.

Opusęmy to.

Quid nunc consilij capiam nescio.

Czego sie teras mam iac/ nie wiem.

Conturbasti mihi rationes omnes.

Wssytisimi sprawy pomiesza.

Spero aternam inter nos gratiam fore.

Nadziwam sie że między nami bedzie
wiekuista przyiasn.

Magna f. miliaritas constata est.

Wielka sie przyiazn stala.

Quid si hoc quispiam uoluit Deus?

A co iesli też tak chce Bog.

Etiam

Etiam in eam partem accipio & uolo.

Yia za to mam y tak chce.

Vnum hoc scito.

To iedno wiedz.

Ignosco tibi.

Odpuszczam ci.

Non adeo inhumano ingenio sum.

Nie takomci barzo nieludzki.

Ego me tua comendo & committo fidei.

Za sie twey wiarze y polecam y poddawā

Ego te oro ut in hac re mihi adiutrix sis.

Za ciebie prosse abys mi w tym pomo-
cznizka byla.

Te mihi patronam cupio.

Ciebie za obronicielke chce miec.

Emoriar si non hanc uxorem duxero.

Umre iesli tey żony nie poznam.

Domi operiamur potius q̄ hic ante ostium.

Lepiey tu w domu pozetac niżli przede-
drzwiami.

Crede hoc me a fidei.

Wierz mi tego.

Dabit hic aliquam pugnam denuo.

Pobroi ten co ieszcze.

Obsecro abeamus intro.

Prosse cie podzmy w dom.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Referam illi sacrilego.

Oddam to onemu zlodziowi.

F

MONC

Moue te orius.

Ruffay sie przedzey.

Mouco.

Ruffamci.

Video sed nihil promoues.

Widze ale z miesca nikam.

Uli fauco uirgini.

Przydacie oney pannie.

Iam dudum expectat uos domi hera.

Zuz dawno was czeka pani gospodini do

Si dijs placet. (ma.

Tez delibog.

Hunc perterrebo sacrilegum.

Tego bede strassyla zlodzicia.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Reuiso quid hic rerum gerat.

Spatrze co tu dziala.

Astu rem tractauit.

Chytrze sobie poczynal.

Confeci sine molestia, sine sumptu, sine dispendio.

Sprawitem przez trudnosci / przez natla
du / przez otraty.

Nihil uidetur mundius.

Zda sie nic niebyc chedosszego.

Nec magis compositum quicq nec magis elegans.

Nic foremnieszego y nic wybormiesze.

Ego te pro his dictis & factis ulciscar ut ne im-
pune in nos illuseris.

La sia

Za sie pomisce nad toba tych slow y wzyj
forw aby sie z nas prozno nie smial.

Scena Quinta. Scena Pyatha.

Proch facinus foedum.

Ach plugawy fasot.

O infelicem adolescentulum.

O nie szesny mlodziencyku.

O scelestum Parmenonem.

O zlosciwy Parmenonie.

O iupiter que illic turba est.

O mily Boze iaka tam zamiesza iest.

Studes uerba dare nobis.

Chcesz nas ochytrzycz.

Qua audacia tantum facinus audet.

Jako sye wazy tak wyelkicy rzeczy.

Vide quid agas? ne illis prosis & tu percas.

Bacz co czynysz bys im nie pomogli a sam
nie zginal.

Putant quicquid factum est ex te esse ortum.

Minuta zez ciebie wybito / co sie kole
wiec stalo.

Quid igitur faciam miser? quidue incipiam.

A cosz nieborak mam zynic / albo comā
pozac.

Video rure redeuntem senem.

Widze starca idacego ze wst.

Dicam huic an non?

Namtu mu powiedziec by nie.

F 4

Tu

Tu uarrato rem omnem ordine.

Ty powiedz rzecz iako sie dzialo.

Scena Sexta.

Scena Szostha.

Quem prestolare hic ante ostium.

Kogo tu czekasz przede drzwiami.

Saluum te aduenire gaudeo.

Jes sie we zdrowiu wrocil temum rad.

Perij, lingua heret metu.

Je/yezyl ofstal dla boiazni.

Quid est quod trepidas.

Co sie to dziecie iz drzyysz.

Quicquid huius factu est, culpa non est factu mea.

Coe sie to kolwiek stalo/nie za mac sie to
wina stalo.

Recte sane interrogasti.

Zakmiarz dobrzes spytal.

Oportuit rem prenarrasse me.

Musiatem rzecz przepowiedziec.

Quanti emit.

Satz kupiec.

Emit uiginti minis.

Kupyl za dwa tzet grzywien.

Me impulsore hoc non facit.

Nie na mee to rozkazanie czyni.

Istuc quidquid est primum expedi.

To na przod uiz cozkolwiek iest wypo/

Nunquid est aliud mali. (wicz.

Aza iestze iest co inego zlego.

Non

Non dubium est, quin mihi magnum ex hac re sit
malum.

To pewna iz ia z tego wielka szkoda bede
mial.

Scena Septima.

Scena Syodma.

Intro ad nos uenit.

W dom do na s przyszedl.

Mihi ridiculo facit.

Mnie na posmiech byl.

Prodeo ut conueniam Parmenonem.

Ide abych sie zesta z Parmenonem.

Vbi obsecro est.

Bedy, est proffe cie?

Men querit hanc?

A mniez ta szuka?

Quid est inepta, quid tibi uis quid rides.

Co sie dziecie balona/ co czynisz zemu sie

smieiesz?

Nunq hominem stultio rem uidi nec uidebo.

Nigdy m glowieka gupstszego nie widzia

la ani wyrze.

Non possum satis narrare quos ludos prebueris
intus.

Nie moze wypowiedziec dostatecznie iaa

Fi smiech wzynil w domu

An penitebat fla gicij.

Aza zal bylo tego wzynku zlego?

Quid illi credis animi fuisse.

Coe sie zda co za wymysl byl w nim?

F iij

Ita

Ita ne lepidum tibi uisum est nos irridere.

Tak żeści sie to spodobato nasmac sie ze
nunie.

Hic pro illo munere tibi honos est habitus.

To tobie za on dar.

Scena Octaua.

Scena Osma.

Qua spe aut quo consilio huc inus.

Ktora nadzieta albo z ktora porada thi
idziemy?

Quid ceptas Traso.

Co zarynasz Traso?

Thaidi me dedam.

Thaidzie sie poddam.

Faciam quod iubeat.

Dzynie co kaze.

Vtinam tibi comitigari uideam sandalio caput.

Boze day abyh na to patrzyl zebyc gloz
we Pantofila stultka.

Quid autem hoc mali est.

Ale co to iest zlegoz?

Properans proslijst.

Przodkiem wykorzystyl.

Scena Nona.

Scena Dzyewiatha.

Quis me hodie uiuit fortunatior.

Kto iest dzis nad mie fortunicyssy?

Quid hic latusest.

Czemu ten wesoły?

Omnes

Omearum uoluptatum omnium inuentor, ince-
ptor, profector.

O wessykich mych rostossy wynalesca/ po
zynawca/ dokonawca.

Scis in quibus sim gaudijs.

Wiez w iaktiemem weselu.

Scis Pamphilam meam inuentam ciuem

Wiez ze moia Pamphilis nalazka sie byc
miezka.

In clientelam et fidem dedit nobis se.

Poddat sie nam w sluzbe y wiare.

Miles petitur foras.

Zolnirza odrzucono.

Quid commemorem primum.

Co pierwey spomione.

O Iupiter serua obsecro hec nobis dona.

O Boze prosse zachowaz nam ty dary.

Incredibilia modo narrauit.

Niepodobne mi rzezzy teras powiedzial.

Vbi est frater.

Kedy iest bratz?

Præsto adest.

Ono iest.

Satis credo.

Zuz wierze.

Nihil est Thaide dignius quod amet.

Nie masz nic nad Thaide godniysshgo

fu mtowanu.

Pe sice hoc precibus.

Dpros to.

Hoc

Hoc si effeceris quoduis donum, & praeium a
me optato id optatum feres.

Jeśli mi to sprawa / i takiego żywnie da-
ru / takiego żywnie zapłaty żadaś to wssyt
ko wezmiesz.

Postulo ut mihi tua domus te presente, te absente
pateat.

O to prośse aby mi twoy dom zaxży by
odwarty / y przy tobie y from ciebic.

Do fidemita futurum.

Slubniec iż tak bedzie.

Quem hic ego audio.

Rogo ia tu slysse?

Fortasse que facta hic sint nescis.

Podobno nie wieś co sie działo?

Cur in his te conspicio regionibus.

Czemu cie tu widze?

Edico tibi.

Opowiadam ci.

Si in platea hac te offendero.

Jeśli cie na tey vlicy nayde.

Iter hac habui.

Tedy drogę miał.

Prius audite paucis.

Pierwey krotko posluhaycie.

Tu concede paululum isthuc.

Ty si tam kes postap.

Vos hoc mihi credere uehementer uelim.

Bárzobym rad byście mi wierzyli.

Magis oportunus nec magis ex usu tuo nemo est.

Nie jest żadny przesnycy / y wieccy toz

bie pożyteczniessy.

Et habet quod det, & nemo dat largius.

Y ma co dać a niknie da wa hoynicy.

Fatuus est, insulsus, tardus, stertit, noctesq; diesq;

Blefor jest / głupi / leniwy / gniye wednie
y w nocy.

Facile pelles ubi uelles.

Lacwie go odżeniesz kiedy bedziesz chćiał

Vnum uos oro ut me in uestru gregem recipiatis.

O to was iedno prośse abyście mie k sobie

przyieli.

Eis mores ostendi tuos.

Vkazalem im twoie obyrcie.

Et colaudau secundum facta & uirtutes tuas.

Y pochwalitem cie wedlug wzyntow y
cnót twoich.

Graciam habeo maximam.

Wysocec dziekuie.

Nihil pretermisum.

Nicem me opuścic.

Ite hac omnes uos.

Idziecie wy tedy wssytcy.

FINIS.

EX HEAVTONTIMO,

rumenon Prologo.

3 Heawtontimorumenon przez
mowy.

G

[Omnes

Omnes uos oratos uolo.

Wszystkich was chce prosić.

Adeste aequo animo.

Pomóżcie przyjaźnic.

Aliqua pars laboris minuatur mihi.

Niech mi się niektóre części prace zmniejszy.

In animum induxi.

Wmysłitem.

Actu Primo. Scena Prima.

Aktu pierwszego / Scena Pierwsza.

Inter nos ad modum nuper noticia est.

Nie dawnośmy się poznali.

Virtus tua facit ut te audacter & familiariter ad
moneam.

Enota twoją czyni iżbym śmieło y towa-
rzyjskim obyżaniem wspominał.

Mihi uidere, præter atatem tuam facere.

Mnie się zda / iż to na twe lata nieśluzyl
co czynisz.

Annos sexaginta natus es at eò plus conijcio.

Sześćdziesiąt lat jesteś albo więcej / iako
się domnimam.

Nullum remittis tempus.

Żadnego czasu nie opuszczasz.

Tibi ut opus est factò facito.

Tobie iako potrzeb czynić czyn.

Ne retice reuerere.

Nie taj nie wstydyz się.

Quid

Quid ita isthuc?

Czemu to tak?

Te autem consolando, aut consilio aut re iuucro.

Spomagać cię albo poćieszać albo po-
radzeniem albo założeniem.

Hæc clam me omnia.

Tego wszystkiego taiać przedemna.

Rem rescui.

Do wiedziałem się tego.

Mea soluas causa.

Ja mnie samego.

Ego eum eieci hinc.

Ja go z tad wyгнаł.

Corrafi omnia.

Wszystkom poprzedał.

Inscriptæ des mercede.

Satem dom wywotać albo napisać prze-
daiący być.

Non fas est me ulla uoluptate frui.

Nieśluzno aby ktorego wesela używał.

Ingenio te leui esse puto.

Mnimam żeś jest przyrodzenia miekkie^o

Neq; tu illum satis noueras, nec ille te.

Ans mu ty wyrozumiał / ani on tobie.

Nunq̄ ostendisti quanti illum penderes.

Nigdyś nie okazał iakobyśgo wielce so-
bie wazył.

Nec tibi ille est credere ausus.

Am się on tobie śmiał z wierzyć.

Ita res est.

Thak jesth.

ij illum

Illum saluum adfuturum confido. propediem.
Nadziejewam sie iż co dzien przyiedzie we
zdrowiu.

Vinam ita dij faxint.

Boże day to.

Si commodum est apud me sis uolo.

Jestli sie godzi chce abys dzis vnnie byl.

Queso tandem aliquantulum tibi parce.

Wzdy ale iuz nieco sobie popolguy prosse
Siccine est sententia. (cie.

Takżes vmyslit.

Bene uale.

Niey sie dobrze.

Lachrimas excusit mihi.

Sadał mi płacz.

Miseret me eius.

Żal mi go.

Nonne oportet me hūc. ad cenam ut ueniat.

Musse go vpominać aby przyszedł na wiec
cierza.

Visam si domi est.

Spátrze iesli domá iest.

Ego conminas moror.

Ya gosćiam omieškawam.

Quid crepuerunt forcs?

Czemu drzewi skrzypnety?

Huc concessero.

Tu poyde.

Scena Secunda. Scena wthora.

Nihil

Nihil est q. uereare.

Nie maś sie oz stárá

In sollicitudinem istā falsam que te cruciat amittas

Opuś ty te troske próżną ktorá cie drezzy.

Oportune aduenis.

Wzászes przyszedł.

Mihi magna cum eo iam inde usq; à puerilia sem-

per sint familiaritas.

Yestze z dziećinstwá silnem miał z nim zá

chowanie y towarzystwo.

Voluptatem magnam nuncias.

Silny mi wodzieł powiadaś.

Quam uellem illum inuitatum

Tobymci go rad prosił.

Miseré amat.

Ná zdech miuie.

Importunus semper.

Záwždy przeciwny.

Quem feret si parentem non feret suum.

Komuż wyćierpić iesli swoemu oycu nie
wyćierpi.

Ibo hinc intro, ut uideam quid cene sit.

Poyde z tad w dom: iż obaże co bedzie zá
wiewierza.

Vide ne quo hinc abeas longius.

Pátrz abys kedy dateko nie záchodzil.

Actu Secundo. Scena Prima.

Actu wtorego Scena pierwsza.

G ij Igno

Ignoscendi dabitur peccati locus.

*Sano bedzie miejsce przeyrzeniu wystepu
Ad bibit plus paulo.*

Podpit sobie.

Sua narrat facinora.

Powiada co sam pobroil.

Periculum facito.

Skarz sie.

Ille haud scit.

On nie wie.

Quid respondeam nil habeo.

Co bych miał odpowiedać nic nie mam.

Suarum rerum satagit.

Pilen swoych rzeczy.

Mihi religio est dicere.

Za nie sniem rzec.

Neq; etiam dum scit pater.

Z iessze też oćiec nie wie.

Scena Secunda. Scena wthora.

Illi nihil preter precium dulce est.

Ony nie milsszego iedno brąc.

Hei misero mihi.

Niestorys mnie nedznemu.

Nescio quid mihi animus presagit mali.

Nie wiem co z tego mi serce wiezzybi.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Ain

Ain tu.

Tak ty powiedasz.

Sic est.

Tak iest.

Mene rogas?

A mnie pytasz?

Abidum illis obuiam propere.

Idz pretko na przeczwko im.

Quid stas?

Przez stoisz?

Ve misero mihi quanta de spe decidi.

*Bieda mnie vbogiemu iaka mie nadzieia
pochybita.*

Que res te sollicitat.

Co cie trostsz?

Nunc demum intelligo.

Sopierom porozumial.

Dij boni quid turbe est.

Mily Boze co to za rostyrk?

O iupiter ubi nam est fides.

O Jowissu kedysz iest wiernosc?

Tu interea loci collocplotasti te.

Ty tem czasem spanosselas sie.

Me in his deseruisti malis.

Nicies na tych nedzach opuscila.

Nemo est me miserior

Niemasz nedznieysszego nad mie.

Aliter tuum amorem atq; est actipis.

*Ynaczy o swey przyiazni rozumiesz nizli
yest.*

G iij

Animus

· Animus erga te idem est ac fuit.
Przyiazni tak k tobie też iest ktora byla
przed tym.
Ex ipsa re coniecturam fecimus.
Z rzeczy samey pobaczyliſmy.
Ventum est ad edes.
Przybliſmy do domu.
Pulsat fores.
Botące we drzewi.
Foribus obdit pebulum.
Drzewi zapart zapora.
Obsecro ne me in laticiam frustra conicias.
Proſſe cie nie uweselaſy mie prożno.
Quis te est fortunatior?
Kto iest nad cie fortunieyſzy?
perge obsecro.
Nu przedſie proſſe cie.
Cauc ne falsam gratiam studeas inire.
Tego strzeż abyſmy ſie chciat nie obkuda
nie zachowac.
Prae gaudio ubi ſim nescio.
Ola radoſci nierwiem kedym iest.
O hominis impudentem audaciam.
O fromotne zuchwalnoſci.
Si ſinas dicam.
Jeſli dozwoлиſ powiem.
Quas (nolum mhi narrare occipit.
Ad rem redi. (dać.
Przyſtep k rzeczy.

Enim

Enim uero reticere nequeo.
Abowiem zamilczec nie moge.
Multis modis iniurius est.
Kozmaićcie icy frzyw.
Haud stulte ſapis.
Nie glupis.
Harum duarum conditionum nunc utra malis uide.
Z tego dwoiego teras partz co woliſ.
Conſilium quod capi rectum esse et tutum ſcio.
Kade ktoreyemſie iat/wiem ze iest pew
na y przepieczna.
Surdas iam aures reddideras.
Zużesmi byl wſſy ogluſyl.
Quid aliud tibi uis.
Czegoſ inſſego chceſ?
Longum est si tibi narrem.
Slugo by bylo bym ci miał powiedac.
Nihil satis firmi uideo.
Nuc prawie pewnego nie widze.
Dic modo uerum.
Powiedz tylko prawde.
Ad ſum dic quid est.
Awom ia mow czegoć trzeba.
Et me et meum amorem, et ſama promitto tibi.
Zwierzamci ſie y ſam ſiebie y moiey mito
ſci y czci.
Ridiculum est isthuc me admonere.
Biazenſt wo to iest mnie w tym wpminal
Tibi erunt parata uerba.
Ty bedzieſ pewien kázniey albo fiya.
G y Neutiq̃

Neutiq̄ hæc res neglectui est mihi.
Nie owsem ci sobie tego lekko mam.
In eum id res redijt locum.
Już ná to przyſto.
Merito te amo.
Stuſinie cie miłwie.
Perdocta est probe.
Czyſcie ia náuczono.
Hoc demiror.
Temu ſie bárzo dziwuie.
Quis tam facile potuerit persuadere illi.
Kto by go tak łacwie mogł náwieſe.
In tempore ad eum ueni.
W czáſem do niego przyſſedł.
Ego te noui, q̄ eſſe ſoleas impotens.
Jam ciebie ſwiadom iáko wiec bywaſ
nie ćrpliwy/niepowięagliwy.
Abas ſi ſapis.
Jeſli maſ rozum wydziſ.
O hominem ſœlicem.
O człowiecze ſzczęſliwy.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Te laudo et fortunatum iudico.
Ciebie chwale y zá fortunnego mam.
Minime miror ſi ſibi quiſq; expetit.
By na mniey ſie nie dziwiać ieſtliby cie
kázdy rad miał.

Quale

Quale ingenium haberes ſuit iudicio oratio.
Jákiegobys przyrodzenia bylá mowá ve
kazałá.
Nobis proſpectum eſt.
Niſiny ſie opátrzyli.
Beneficio utriq; ab utriſq; deuincimini.
Spolnem dobrodziejſtwem ſie niewolis
cie.
Nunq̄ ulla amori ueſtro incidere pöt calamitas.
Nigdy ſie nie może wáſſey przyiázní žada
na cieſkoſe przydáć.
Omnes mihi labores ſuere leues.
Wſſytki mi prace były lekkie.
Quis nam hic eſt qui intuetur nos.
Kto to tu ieſt co ná nas pátrzy?
Amabo quid tibi eſt.
Mita powiedz co ieſt?
Salue mi anime.
Witay gebuſtku miły.
Ut uales.
Jáko ſie maſ?
Saluum ueniſſe gaudeo.
Jeſ we zdrowiu przyſſedł/z tegom weſol.

Actu Tertio. Scena Prima
Aktu trzeciego Scena pirwiſſa.

Lucifer.
Ducey.

Ceſſo

Cessa pulsare ostium.

Przesłan kółatąc we drzwi.

Calem tam insperatum gaudium.

Miał bym zataić wesela tak nie nędzne

Haud faciam.

Nie wżynie.

Ad miseriam natus sum.

Ná nędzem się narodził.

Falsum est q. vulgo audio.

Nie prawda co pospolicie mówią.

Quotidie augetur magis aegritudo.

Bożdy dzień przybywa smetku.

Ipsum foras egressum uideo, adibo, alloquar.

Widzę że wyszedł ná dwór / poyde k niego
mu bede z nim mówić.

Nuncium apporto tibi cuius maxime te fieri par-
ticipem cupis.

Niosę do ciebie nowinę / która ty bázro
rad będziesz słyszał.

Duc me ad illum obscuro.

Prossę cie doprowadz mie do niego.

Tuum conspectum fugitat.

Nie chce ná twoje oczy iść.

Pessime in illum consulis.

Zle mu zamysłis.

Te leui uictio esse animo ostendis.

Wkazujesz się miałkiego przyrodzenia y
zwyćieźonego.

Vehemens in utramq; partem es nimis.

Barzos wsiłny ná obie strony.

Cæpit

Cæpit uictum vulgo querere.

Zeta się między ludzmi żywić.

Sine magno detrimento non potest haberi.

Nie może być miána krom wielkiej wraży

Pulchre instructa est ad perniciem.

Czysię się przygotowała ná škodę.

Ancillas secum adduxit plus decem.

Przywiodła z sobą dziewek wiecey niż
dziesięć.

Suffere sumptus non queat.

Nie mogłby dostarczyć nakład.

Tuarum misertum est fortunarum.

Wzłatem się twoicy nędzey.

Faciat quod libet.

Niech czyni co chce.

Decretum est pati.

Wmysliłem cierpieć.

Id per magni resferre arbitror.

Mniemam że to wielki pożytek będzie.

Falli te sinas.

Dopusć się schytrzyć.

Agunt inter se claculum.

Sprawni a między sobą potajemnie.

Cum illo confusurrat.

Zetnie się z nim.

Conferunt consilia.

Kądza z sobą.

Non peccunia agitur.

Nie o pieniądze to idzie.

Quantam ad nequitiam patefeceris. *fem. Fran*

146

Zaki mu przystep fu zlosciam daf.
Quod cunq; inciderit in mentem.
Co iedno w padnie w mysl.
Rem perire non poteris pati.
Nie bedziesz mogl przecierpiec aby ymiesz
nie niszczalo.
Videre uerum, atq; uti est dicere.
Widzisz iz prawda / y tak iako sie rzecz ma
powiedasz.
Cedo dexteram.
Daj sam prawa.
Scin quid nunc te facere uolo.
Wiesz co ja chce, teras po tobie.
Cupio iam ipsum uidere.
Zadam go juz widziec.
Operam dabo.
Pomogec tego.
Concede hinc domum.
Jdz z tad do domu.
Paululum negotij mihi obstat.
Kes sprawy mi przeszkadza.
Me cepere arbitrum.
Ninie wzdali na rozsadek.
Continuo hic adero.
Niatychmieft tu bede.
Sumus prapediti.
Weszesny przénagabani.

Scena Secunda. Scena wthora.

Hac

Hac illac circum cursa.
Y tam y sam biegay.
Intendenda in senem falacia.
Musz zdrade na starca zastawic.
Hinc tradita est prouintia.
Temu sprawa polecona.
Mulier commoda & faceta haec est.
Ta niewiasta wiecieszna y smieszna y mowna
Mulier forma luculenta.
Mulier forma sane bona.
Niewiasta iscie cudna.
Ille hanc deperrit.
On icy dworzny.
Habet patrem quendam, auidum miserum atq;
aridum.
Ma oycy niektorego / takomego / nedzne
go y wyschlego.
Diuitijs abundat.
Ma sie pansko.
Homo pistrino dignus.
Chtop pluga godzien.
Tibi timui ualde.
O ciem sie bal barzo.
Passus est id fieri.
Dopuscil ze sie to stalo.
Garris.
Blazniesz.
Heros fallunt.
Pany zdradzaja.
Recte sane.
Y barzo wyscie.

Ioco ne an serio? hec dicat nescio.
Śmiechemli to mowi przez śmiechuli/nie
wiem.

Stolidus est.

Stupi iest.

Aliquam fabricam fingit.

Niektora chytróść zmysła.

Te adiutare oportet.

Tymusiß pomoc.

Facile equidem facere possum.

Lacwie to moge wżynić.

Quo pacto id fieri soleat, calleo.

Wiem iako to wiec bywa.

Non est mentiri meum.

Nie iest moiá rzecz mátáć.

Hec meminervis.

To pámietay.

Cum usus uenerit uidebimus quod opus sit.

Gdy sie przyda obázymy czego bedzie po
quis nam à nobis egreditur foras. (trzeba.

Kto od nas wychodzi ná dwor?

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Quid isthuc quaeso.

Co to proffe cie.

Itane fieri oportet.

Także to má byc.

Acta res est.

Státo sic.

Facis

Facis adeò indignè in iuriam illi.

Czyniß mu krzywde bázto niesluffnie.
Non abstinet ma num.

Nie powóciagnie sie.

Isthec quidem contumelia est.

Toć owsseti lekkość iest.

Heri in conuiuio quam immodestus fuisti.

Jakos sie wczorá przy kólácyey nie obyß
czaynie miał. *chowal.*

Vt metui quid futurum est.

Nia tóim sie bał by sie co nie státo.

Mihi fides apud hunc est.

Wierzy mnie ten.

Prohibet facere tua presentia.

Nie da czynić twoiá oblizność.

Ego de me facio coniecturam.

Ya sie sam po sobie domyslami.

Facti piget.

Żal tedy wczynkow.

Ne ineptus ne proteruius uidear.

Abym sie nie stal głupi albo kznabrny.

Tace sodes.

Milcz miły.

Dico quidetur.

Nowie co mi sie widzi.

Vis tu hominum stulto mihi auscultare.

A chceß ty mnie chłopá głupiego posluß

Iube hunc abire hunc aliquo. (chał.

Każ temu idz z tad tedy kotwief.

H. Quo

Quo ego hinc abeam.

Dokąd że iá z tad mam iść.

Abi deambulatum.

Idz sic przechodz.

Abi istac abi istrorsum, abi quouis.

Idz tedy idz owedy/idz kedy chceś.

Recte dicit.

Dobrze mowi.

Dij te eradicent.

Boday zlc zginat.

Me isthinc extrudis.

Ninie z tad odpychaś.

Tu tibi istas posthac comprimito manus.

Wzciągay że ty potym tych rak.

Quid illum credis facturum.

Coś sie zda co on bedzie czyniś.

Ego istuc curabo.

Ja to opatrze.

Hic tibi obseruandus est.

Tego ty musisz strzedz

Mihi iam minus minusq; obtemperat.

Niniez yuś ym daley thym wierzey nye
slucha.

Reperisti tibi q; placeat, an nondum etiam.

Wymyslylesly zoć by sie podobalo ty nye

frui es.

zyszyś chlop.

Dicam ut aliud ex alio incidit.

Powiem yaforz my yedna rzecz zdrugyey
przyśla.

Pessima

Pessima hee est meretrix.

Bezeczna to iest Fortyzanka.

Video quod inceptet facinus.

Bacze co chce czynić.

Drachmarum argenti mille dederat mutuum.

Wielka tey sume piemiędzy był pożyczyl.

Huic arraboni est.

W mey zastawie iest.

Dubium ne id est.

Trzebać w tym watpieć.

Ego sic putavi.

Jam tak minimiaś.

Quid nunc facere cogitas.

Co teraz myślisz czynić?

Pro Menedeno nunc tibi ego respondeo.

Za Menedusa ia tobie teraz odpowiedza.

Optata loquere.

Mow co dobrego,

Non opus est.

Nic potrzeba.

Quid est quod tam grauiter erupuerit foras.

Co sie dziecie/iż tak barzo trzasnieły drzwi

Actu Quarto. Scena Prima.

Actu Czwartego: Scena pierwsza.

Nisi me animus fallit.

Yesli sie nie omylam.

Quid sibi vult hac oratio.

Co sie rozumie przez ty slowa?

H i Abi

Abiam nunc intro.

Idź już teraz w dom.

Illum interea operabor.

O nego tym czasem porzekam.

Videas quid uelit.

Patrz tego chce.

Nescio quid tristis est.

Niewiem czemu smetny.

Magno conatu magnas nugas dixerit.

Silna praca / silne matanie powiedziałby

Te ipsum quero.

Ciebie samego szukam.

Loquere quid uelis.

Powiedz co chcesz.

Vis me isthuc tibi credere.

Chcesz abym ci o to wierzył.

Scio quid feceris.

Wiem co było przyniła.

Damno auctus est.

Szkody przybyło.

Olupiter tantam inesse animo inscitiam.

O miły Boże takie iego głupstwo.

Si peccavi insciens fieri.

Yesum przewiniła / z niewiadomości to
uczyniła.

Certe scio.

Pewnie wiem.

Ineremptam oportuit.

Już ia było zgubić.

Id omitto. Tho opuszczam.

Quam

Quam bene abste prospectum est.

Żakos to zyskie obaczyła.

Isthuc recte.

To dobrze.

Conseruasti te atq; illam.

Zachowałeś one y sam siebie.

Ad te exilui.

Do ciebiem pobiegła.

Quid nunc suspicare de illa.

Co sie teraz damnicmawaś o niey.

Plus spei uideo q̄ uolo.

Widze że sie lepiej okażue niżlim chciał.

Sequere me intro hac.

Podz za mna w dom owedy.

Præter spem euenit.

Nad domnumanie sie trąfio.

Res non finit.

Nie może być.

Scena Secunda. Scena wthora.

Haud multum aberit à me infortunium.

Za czasem bedzie niefortunna.

In angustum meæ coguntur copie.

W ciasny fat moie sity wegnane.

Ne resciscat senex.

Abysie nie dowiedzial starzec.

Quod sperem de argento, nihil est.

Pieniedzy sie nie nadziemam.

H ij Quid

Quid agam, aut quid cominiscar.
Co wżynie albo co wymysle.
Ratio de integro incunda est mihi
Musse sobie z nowu pomysle.
Quid, si hoc sit incipiam mihi.
Co / kiedyby ia to tak pozal.
Quid si sic?
A kiedyby tak?
Tantundem egero.
Takiębych wżynil.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Leticia oborta est.
Radosę sie wżycelę.
Dedo patri me nunc iam.
Już sie teras oycu dęie w moę.
Nihil me sefellit.
Nic nie omylito.
Istuc tibi ex sententia tua obtigisse letor.
Temum rad żeć sie wedlug twęy woley
stęto.
Cui aque audisti commodius, quicę euenisse.
Komus ty lepiey slyssat iżby sie lepiey trę
fito.
Ego non tam meapte causa letor qę illius.
Ja mę tak sie sam dla siebie wesele ięko
dla mey.
Illam scio esse quouis honore dignam.
Wiem że iest onę godnę każdey tęc.

Da

Da te mihi uicissim.
Bedzieę mi też nę pomocy.
Antiphila mea nubet mihi.
Antyphila moia poydzie zę mie.
Siccine mihi interloquere.
Takę mi to mowe przęry wasę.
Deorum uitam adepti sumus.
Bogisiny zostęli.
Frustra operam hanc sumo.
Prożno te prace podeymuie.
Loquere, audio.
Powieday / slucham.
Amici res in tuto collocetur.
Rzecz przyiacielęka w przespiecznosęi mę
byę stęwiona.
Quid dicam quam causam adferam.
Co rzęke ięka przęryne dam.
Nolo mentiare.
Niechę abyę stęmal.
Bonam atqę iustam rem oppido imperas.
Rzecz bęrzo slussa przykazuieę.
Rem narrat ordine.
Powiada ięko sie rzęz mę.
Satin sanus es.
Masę że rozum.
Tu illum plane prodis.
Ty go sam iękmiarz wydaieę.
Qui ille poterit esse intuto.
Yakoby on mogł byę w przespiecznosęi.
Huic equidem consilio palmam do.
Te rade owęcki wyzwalam. S iię

Hic me magnifice offero.

W rem sic wielmożnie pyssnie.

Vera dicendo ambos fallam.

Prawde powieǳiac obudwu zdradze.

Quid tum quæso?

A coſ proſſe cie?

Si hoc reſciuro.

Yeſli ſie tego dowie.

Metuo quid agam.

Boie ſie/co mam działać.

Rem facias palam.

Obiaw to.

Scena Quarta Scena Czwartha.

Cum ſpe pendeat animi.

Gdy ſie bedzie nądziawat.

Syrus mihi poenas tergo pendet.

Syrus mi to na grzbiecie wynieſſe.

Satis ſcite promittit

Wybornie obiecuie.

Tu hanc iocari credis.

Ty mni maſz zeby to ona ſmiechem mowila

Curriculo percurrere.

Predziuchno przebieſz.

Quid inceptat.

Co pożyyna.

Transcundum eſt nunc tibi ad illum.

Muſiſz ty teras idz do niego.

Tua pompa co traducenda eſt.

Twoy

Twoy dwor/ albo twoy porzet muſi tam
być przeprowadzon.

Quam rem agis ſcelus.

Co czyniſz lotrze?

Egone argentum cudo?

Yaſz o pienedzach myſle.

Ja pieniadze goruie.

Dignam me putas quam illudas.

Takes mie ſobie na ſmiech wynalaſz.

Non eſt temere.

Nie dármoć to.

Etiam ne tecum hic mihi res eſt.

A y z tobaż mam tey trudnoſci.

Tuum tibi reddo.

Twoie tobie wracam.

Eatur.

Pomy.

Sequere hac.

Podz za mna owedy.

Quid eſt rei.

Co tam?

Haud ſcit hoc paululum lucri quantum ei dam

ni adportet.

Nie wie iaka mu wielka ſkoda wżyni ten

mały zyſt.

Tu neſcis quod ſcis.

Ty wiedz a nie wiedzac.

Scena Quinta.

Scena Pyatha.

H v

Menem

Menedemi uicem miseret me.

Luto mi przygody Menedemusowy.

Tantum deuenisse ad eum mali miseret me.

Luto mi że go tak wielka szkoda popadła
Cesso hunc adoriri.

Czemu sie nan nie wyrwa.

Te mihi iam dudum exoptabam dari.

Zadatem sie z toba dawno potkać.

Videre egisse iam nescio quid cum illo.

Tak sie widzi yżes iuz cos z nim czynił.

Non possum pati quin caput tibi demulceam.

Nie moge sie odiać abym cie nie poglaskał
Sifcias quam scite in mentem uenerit.

Bys wiedzial iako mi zyscie w padło w
myśl.

Ausculda quod superest fallacia.

Stuchaj co za chytrosć zostala.

Prorsus nihil intelligo.

Yakmiarz nie nie rozumiem.

Scite poterat fieri.

Zyscie mogło być.

Dudum tantopere iusseras.

Bárzoć mało przed tym kazał.

Equidem isthuc equi boniq; facito.

Przymi to za dobre.

Volo te dare operam.

Checa abys miał o tym praca.

Fiat alia uia.

Niech bedzie inssym obyżciem.

Quid mea? Czo myne darhego?

Alijs si licet, tibi non licet.

Yesti sie inssym godzi tobie sie nie godzi.

In eum translata est suspicio.

Nan dominum me padlo.

Facilius conficiam quod uolo.

Lacwiey sprawie co chce.

Scena Sexta.

Scena Szostha.

Metuo ne aliquo extrudar hinc.

Boie sie bym nie był z tad wypchnion.

Vt te dij deaq; omnes perdant.

Boday zle zginat.

Me excarnificas.

Nie drezysz.

I tu hinc quo dignus es

Idz ty gdzie twoie prawo.

Quam penè tua me perdidit proteruitas.

Yakom iakmiarz zginat dla twey zlosci

Vellem factum.

Kadbym żeby tak bylo.

Bono animo es.

Nie boy sie

Ludis fortasse me.

Blażnucesz inna podobno.

Ne ego fortunatus homo sum.

Wierem ia fortunny głowiek.

Quod imperabit facito.

Coc kaze to wżyn.

Loquitor paucula. Maluthko mow.

Alijs

Scena

Scena Septima.

Scena Syodma.

Hei quid stas lapis.

Hey co stoisz by kámienn.

Sequere hac me oculus.

Dodż tedy żá mna co przedżey.

Nihil est quod moremur diucius.

Nicmáß przetyz bysiny mieli dżugo omiez
(stáć.

Scena Octaua.

Scena Osma.

Multò omnium nunc me fortunatissimum factum
puto esse.

Mniemam żem sie teras stáć dáleko bże
sluossy nád inssie.

Vt errat?

Yafos bladzi.

Teipsum querebam Chreme.

Ciebiem sámego ssukał Chremesie.

Coedo quid uis?

Powiedż żzego chceß?

Quaeso quid tu hominis es?

Prossie cie cos ty żá żłowick?

Iamne oblitus es inter nos quod sit dictum.

Żużes żabazyt coswá z soba mowitá

Res nunc agitur ipsa.

O tym sie teraz dziecie.

Sic res acta est.

Ták sie státo.

Quanta spe decidi?

Yáka mie nadzieiá omylita.

Frustra gausus miser.

Prożno sie nieborak rádował.

Quid nunc renunciem abste responsum.

Coß mu żá odpowiedż od ciebie powiem.

Ne egreferat.

Ably sobie nie obciázat.

Nimum illi indulges.

Żbytnie mu folguieß.

Inceptum est perfice hoc mihi perpetuo.

Porżeto sie dokonaymi tego fonicznie.

Dic egisse te de nupcijs.

Powiedż izes gadat o weslu.

Quid deinde.

A coß dáley?

Dic me facturum esse omnia.

Powiedż że ia wssyżko wżynie.

Isthuc uolueram.

Tegomci chciat.

Ne tu propediem istius obsaturabere.

Wiere ty tego bedzieß rychley syt.

Abi intro, uide quid postulent.

Żdż w dom/ spátrż żzego chca.

Ego domi ero si quid me uoles.

Ya domá bede iesli co trzeba bedzie

Te sciente faciam quicquid egero.

Twoia wiadomoscia wżynie iesli co fol
wieß wżynie.

Actu Quinto. Scena Prima.

Altru piątego: Scena pierwsza.

Ego me non tam astutum nec tam perspicacē scio.

Ja wiem że nie jest tak chytry y tak obá
Desine deos gratulando obtundere. (czny.

Przestan bogo w zaglusać tym radową
mem.

Quid risili.

Czemus się rośmiał?

Itane.

Takli.

Idem isthuc mihi uenit in mentem.

To mi przyszło w umysł.

Quin tu ausculta.

To ty lepiej słuchaj.

Hoc prius scire expecto.

To pierwszy chce wiedzieć.

Mira narras.

Szywne rzeczy powieadasz.

Lectus uestimentis stratus est.

Łoże wylane jest.

Vbi abiere intro opperuerē ostium.

Gdy weszli w dom zawarli drzwi.

An dubium id tibi est.

Jeszcze w tym wątpisz?

Merito hunc ego mihi successero.

Stusnie się teras sam ná się gniewam.

An ne illud multum ferrent.

Aż ym to będzie przepuszczono.

Non

Non tu te cohibes.

Nie powściągaś się ty.

Non tu te respicis.

Nie masz ná się bázności.

Non tibi exempli satis sum.

Nie dość że się możesz zemnie wzyeł.

Præiracundia non sum apud me.

Przed ślnem gniewem nieczuie się.

Nonne id flagitium est.

Zaś to nieśasot?

Fac te esse patrem sentiat.

Niechay cie pozna być oycem.

Fac ut audeat tibi credere omnia.

Niechay się śmie z wierzyć wssytkiego.

Fac ne quam aliam querat copiam.

Niechay się nigdy ytedy nie wćieka.

Fac ne te deserat.

Niechay cie nie opuszczą.

Abeat potius quouis gentium.

A lepiej niechay idzie kedy go oczy niosa.

Illi pergam suppeditare sumptibus.

Ja bych mu miał nakładać.

Mihi ad rastros res redit.

Moiá rzecz iako rośkowa.

Quod incōmoditates in hac re accipies nisi caues

Yako wiele škod w rey rzeczy popądnieś

iesli się nie ostrzeżesz.

Difficilem ostendis te.

Trudnym się albo ciężkim wkażujesz.

Nescis quam doleam.

Nie wiem iakomi żal.

Quid obtacuiſti.

Ezemus zamilknał.

Ne quid uereare.

Nie wſtyday ſie.

Nihil dos nos monet.

O wiáno nom nie.

Ita dictu opus eſt.

Tak trzeba rzec.

Mirari te ſimulato.

Rzekomo ſie dziwuy.

Illum rogitato.

Vego pyray.

Ego uero quamobrem id facias neſcio?

Ya nie wiem przecz to czyniſ.

Eius animi qui nunc luxuria & laſciuia deſluit re
tundam.

Stłumie tego wmyſł ktory teraz w zbyta
fach á w pſócie plywa.

Redigam ut quo ſe uertat neſciat.

Wdroce go że nie bedzie wiedzial kedy trzy

Sine me in hac re mihi gerere morem.

Niechay to ſobie k woli uczynie.

Itanc me.

Także chceſ.

Vxorem accerſſat.

Niechay żone przymie.

Dictis, onſutabitur.

Stowoy bedzie zgromion.

Si uino adeo exornatum dabo adeo depexum ut
(dum uiuat) meminerit ſemper mei.

Mowie

Mowie to ieſlim wrodzony Jan/ iſ go tak
uczestnie/ tak wkaſſe/ iſ me do ſwey dal-
ſſey ſmierci bedzie pamiernik.

Sibi me pro ridiculo ac delectamento putat.

Mnie ſobie ma za blażna.

Non auderet hac facere uidua mulieri que in me
fecit.

Wyſmyał by tego wżynytz niedzney wdo-
wyc czo mnye uczynił.

Scena Secunda. Scena wthora.

Omnem de me cecit animum.

Wſytkie myſł odemnye odložyl.

Quid nam ob facinus.

Slyta ktoregoſ wyſteptu.

Quid ego tantum ſceleris admiſi miſer?

Czegom ſie ia nieborak tak wielmi złego
dopuscił.

Vulgo id faciunt.

Doſpolicie to czynia.

Scio tibi eſſe hoc grauius multo ac durius.

Wiem że to tobye ieſt daleko cieżey y przy
Frzey.

Ego haud minus egre patior.

Imnie to nie mniej cieſtko.

Tibi bene ex animo uolo.

Życzeć wſytkiego dobrego z ſpráwego
ſercá.

Quid me incauſas.

Co mie winuieſ?

Te

Te uidi animo esse omisso.

Widziałem żeś był niedbály.

Eis comisi & credidi.

Zniem polecił y zwierzył.

Differij scelestus quantas turbas conserui insciens.

Niestorys iákom totz zamieſtke ma gtu
poſcia ſobie ſpráwil.

Emori cupio.

Yuż bych rad umárl.

Que iſta eſt prauitas?

Co to ieſt zá zloſe.

Que iſta eſt dementia.

Co to ieſt zá ſſalenſtwoz

Ne te admisce.

Nie wóciptay ſie ty.

Nemo accusat te

Nikt cie nie winuie.

Nihil ſuccęſeo tibi.

Nic ſie ná cie nie gniewam.

Nos abalienauit.

Nas od ſádzil.

Irides in re tanta neq; me quicq; conſilio adiuuas.

Náſmiewaſ ſie w takiey cieſkoſci / á za
dna mie ráda nie wſpomagaſ.

Inuenta eſt cauſa qua te expelcerent.

Nalazlá ſie przytzná dla kroyeyby cie wy
ſgnáły.

Eſt uerſi mile.

Nac ſie fu prawdzic.

Nunc aliud ſpecta.

Teráz miſſe obacz.

Rem profer palam.

Wyiaw to.

Recte ſuades.

Dobrze rádzisz.

Sat recte hoc mihi in mentem uenit.

Czyſcię mi to wpádo w myſl.

Seni noſtro ſidei nihil habeo.

Stárcowi náſſemu by ſes nie wierze.

Scena Tertia.

Scena Trzecia.

Profecto niſi caues aliquid conſiciet mali.

Wiere ieſli ſie nieſtrzeżes uczynić co zle.

Miror q; tam ineptum quicq; poterit tibi uenire in
mentem.

Dziwnie ſie iákos mogł pomysłić co tak
nieſluſſnego.

Pergis mulier eſſe.

Przedſieſz bedzieſz niewiáſtá.

Nihilominus ego hoc faciam tamen.

Wády ia to przed ſie uczynie.

Non uides quantum mali ex ea re excites.

Niebażysz iáko wiele złego z tad wżyniſ

Quid metuis.

Czemu ſie boiſz?

Illi nihil uicij relictum eſt quin id itidem ſit tibi.

Niemáſ w nim żadney tak ſtuki zby / kroy
raby też w tobie niebylá.

Talem nulla niſi tu parceret filium.

Takiego ſyná żadna by nie moglá mieć /
y jedno ty.

3 4 Scena

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Voluptati tibi fuerim.

Miałabys ze mnie rostkof poćieche.

Inopis te miserescat mei.

Żlutuy sie uá demna nedznym.

Ne isthuc in animum inducas tuum.

Niechćiey temu wierzyć.

Nie pomysłay ábys miał temu wierzyć.

Hocine quesisti obsecro?

O tożes pytał proffe ćie?

Cauc posthac unq̄ isthuc exte audiam.

Proffe ćie niechay tego nigdy potym od
ćiebie nie slysse.

Nostrum te esse credito.

Wierz izes náś.

Paciar flagicijis tuis me infamem fieri.

Miał bym ia dla twych niecnot mieć sro
mote.

Dij isthac prohibeant.

Tego Boże zachoway.

Ego q̄ potero enitar sedulo.

Ya ile bede mogł/bede vsilował.

Queris id quod habes.

O to pytaś co masz.

Te illud nullo modo facere puidit.

Zadnym obyżaiem nie wstydziles sie one
go czynić.

Quam ego nunc totus displiceo mihi.

Jakom ia teraz wssytek omirzł sobie.

Quam

Quam pudet.

Jako mie wstydy.

Scena Quinta Scena Pyatha.

Nimis grauiter cruciat adolescentem.

Silno vprzeymie drezy młodziencá.

Exeo ut pacem conciliem.

Ide ábym pokoy wżynił.

Cur non accersi iubes filiam.

Czemu nie kazesz wiec dziewki poigł.

Pater obsecro mihi ignoscas.

Oyze proffe iuz odpusc mi.

Da ueniam.

Odpusc.

Sine te exorem.

Day sie vproffe.

Sciens non faciam.

Wiadomoscia nie wżynie.

Id nos non sinemus.

Ny tego nie dopuscimy.

Si me uiuum uis pater ignosce.

Oyze chceśli mie żywo mieć odpusc.

Facis ut te decet.

Czyniś iako ná ćie slussa.

Ea lege hoc faciam.

W ten obyżay to wżynie.

Omnia faciam, impera.

Wssytko wżynie/iedno rozkaś.

Rufam ne illam uirginem castam sparso ore ad-

unco naso.

I iij

Ona to lisowata / iakoby frzywousta,
blasko oka / parskonosa.
Eia ut elegans est
A nedobnac iest.
Per placet.
Podoba sie.

FINIS.

EX ADELPHIS PROLO

go.

Z Adelpow przemowy.

Lenoni eripuit meretricem.

Wydart bernierke Lenonowi.

Verbum de uerbo expressum ex tulit.

Stowo do slowa wyrazone wyrzekl.

Actu Primo. Scena Prima.

Actu pierwszego: Scena pierwsza.

Non redijt hac nocte à caena.

Nie wrocil sie tej nocy zwierzery.

Quibus me soliciter rebus.

Yakie mie teraz rzeczy trossza.

Disimili studio est.

Inaczey mysl.

Iam inde ab adolescentia.

Weszeze z mtodosci.

Ruri

Ruri agebat uitam.

Ná wsi mieszkal.

Semper parcè ac duriter se habebat.

Zawždy sie skapie y nedznie miał.

Vxorem duxit.

Zone porat.

Hunc eduxi à paruulo.

Tegom wychowal z malarkiego.

Hunc amauit pro meo.

Tegom mitowal iako wlasne swe dziecie

In eo me oblecto.

W nim sie Kocham.

Non necesse habeo omnia pro meo iure agere.

Nie potrzeb mi wssyrtkiego czynic co bym
miał czynic.

Hac illi mecum non conueniunt.

W tym sie on ze mna nie zgadza.

Cur perdis adolescentem?

Czemu psujesz mtodziencã.

Vestitu nimio indulges.

Bárzo go pyssno nosisz.

Nimum ineptus es.

Bárzos głupi.

Præter equum & bonum.

Nád práwo y nád slusnosç.

Mea est sic uero & sic animum induco meum.

Ya za to sobie mam y tak mnamam.

Suum officium facit.

Czyni co nan zalezzy.

Sperat fore clam.

Mnima ze bedzie tajemno.

Rursum ad ingenium redit.

Żas będzie taki/iaki był przed tym.
Studet par referre.

Chce wyrownać.

Est ne hic ipfus de quo agebam.

Żtenże jest o ktorymem czynił.

Certe is est.

Wiere ten jest.

Nescio quid tristem uideo.

Nie wiem czemu smetnego widze.

Credo iam (ut solet) iurgabit.

Wierze iż sie już będzie swarzył iako zwykł.

Saluum te aduenire gaudemus.

Żes w zdrowiu przyszedł themusny rądzi

Scena Secunda. Scena wthora.

Te ipsum querito.

Credic sukam.

Quid tristis es?

Czemus smetny?

Dixi ne hoc fore.

A powiedzialem ia iż to miało być.

Quid is fecit.

Co ten uczynił?

Quid ille fecerit?

Coć uczynił?

Eum nūq; pudet quicq; neq; metuit quenq;

On nūfogo sie ani wstydzic ani boi.

Que ante hac facta sunt omitto.

Co sie przed tym działo opuszczam.

Quid

Quid iam id est?

Coś to jest?

Fores effregit atq; in edes irruit alienas.

Drzwi wylupal/rzucił sie na dom cudzy
Ipsum dominum atq; omnem familiam multauit
usq; ad mortem.

Gospodarzą samego y czeladz pobit aż do
smierci.

Clamant omnes indignissime factum esse.

Wssysey wotają że sie nie godnie stało.

In ore est omni populo.

Wssysey ludzie o nim mowia

Tu illum corrumpi finis

Ty go psuieś.

Quorsum isthuc?

K czemuś to?

Tu hæc male iudicas.

Żle ty to rozumieś.

Neq; ego neq; tu facimus.

Nie uczyniektaswá ani ty ani ia.

Non sinit agetas facere.

Nie dopuszcáto wbstwo czynić.

Tu tibi id laudi ducis.

Ty to sobie zá czesć masz.

Dum per etatem licet.

Gdy látá dozwaláia.

Proch Iupiter tu adigis me ad insaniam.

O miły Boże ty mnie ku szalenstwu przy

Non est flagitium facere hæc. (wodzoss).

Wiec me jest grzechy to czynić.

K

Ne

Neme obtundas de hac re.

Nie ząglussay mie o tey rzeczy
Si quid peccat mihi peccat.

Yesli co broi na ma škode broi.
Dabitur à me argentum dum erit commodum.
Sam ia picniadze gdy bedzie godno,
Fortasse excludetur foras.

Podobno bedzie wypedzoná precz,
Discidit uestem resarcietur.

Kozdárt ssáte/ bedzie ząssytá.
Siccine agis?

Także to czynisz.
An ego toties de eadem re audiam.
Mamże tyle rázow o tedney rzeczy slucháć.
Cura est mihi.

Mam o nim prace.
Curemus equam uterq; partem.
Mieywa zá rowno prace o obu dwu stronu
Profundat, perdat, pereat nihil ad me attinet.
Niechay trawi/ niechay vtraca/ niechay
zginie/ nic mnie do tego.
An non credis?

Abó nie wierzyś.
Nolo in illum grauius dicere.
Niechce cieżey rzec.
Non nihil molestá hac sunt mihi.
Przyśeśslym mi są ty rzeczy.

Humané patitur.
Ludzko wycierpiewa.
Non nullam in hac re nobis facit iniuriam.
Niciáka mi w tym frzywde czyni.

Omnium tedebat.

Wssytki sie mu przyiadly.
Volo hominem conuenire.
Chce z nim mowić.

Actu Secundo. Scena Prima

Aktu wtorego: Scená pierwsza.

Obsecro ferte misero atq; innocenti auxilium.

Prośe was pomoscie my nedzemu y nycá
wynnemu.

Subuenite inopi.
Pomosczie vbogiemu.

Hic consistite.

Thu stoy.
Quid respectas.

Czo sie ogladaś.
Nihil periculi est.

Nyetrzeba sie báć.
Ne te ignarum dicas meorum morum.

Byś wyet; nyemo wyl yżeś nyest wyadom
moych obyrazow.

Huius non faciam.
Ja to sóbye nyebede myaś.

Ego meum ius persequar.
Ja bede patrzat swego.

Nollem factum.
Nychzialem byś.

Iusurandum dabitur.
Przysiege.

Iudignis sum acceptus modis.

Nie dobrze mie wżono.

Abi praestrenue.

Idz śmiecle.

Fores aperi.

Drzwi otworz.

Intrò nunc iam.

Idz już teras do domu.

Non sinam.

Nie dopuszczę.

Accede illuc.

Przystap tam.

Caue nunc iā oculos à meis oculis quoq̃ demoueat

Patrz abys ogu z mych oczu nie spuszał.

Ne mora sit.

By nie było omieśkanie.

Istuc uolo ipsum experiri.

Chce ia rego skosztować.

Ofacinus indignum.

O niesłachetny wżynku.

Hei misero mihi.

Niestotys mnie niedznemu.

I nunc iam.

Ciągnij już teras.

Quid hoc rei est.

Co sie to dzieie.

Regnum ne hic tu possides.

Brolemżes ty tu.

Quid tibi rei mecum est?

Co masz do mnie.

Nostin

Nostin quis sim.

Wyeśż gom ia iest.

Si molestus pergis esse iam intro arripere atq̃
ibi usq; ad necem opperiere loris.

Bedzieśli daley przepierował wnet bez
dzieśż wyniesion z domu/ á tam cie dam
puhamu ciac áż wśiedzieśż.

O hominem impurum.

O niecnoto.

Satis iam debachatus es.

Dosyć że sie już ná páżwił.

Audi si uis nunc iam.

Stuchaj już teras chceśli.

Omitte ista atq; ad rem redi.

Opuść to á k rzezy przystap.

Iam ne me uis dicere quod ad te attinet

Chceśż że już iż powiem co k twey rzezy bez
Tibi à me nulla orta est iniuria. (dzie.

Jadna sie tobie odemnie krzywda męsta
Illuc redi quo cepisti. (la.

Ku onemu przystap cos pozat.

Minis uiginti tu illam emisisti.

Já dwadzyeseta złotych wziat.

Tibi uertat male.

Boże day ci sie nie powiodło.

Argenti tantum tibi dabitur.

Pieniedzy tylo tobie dadza.

Me inuito abduxit eam.

Przez mey woli pozat.

Tantidem emptam postulat sibi tradi.

K ij

Chce

Chce bym ia za ty pieniadze dał / za ktore
ia sam mam.

Suum ius postulat.

Swego prawa żada.

Ego ariolor.

Ja prorokuję.

Iniurium est.

Krzywdza jest.

Cogito id, quod res est.

Mysle to co jest.

Accipienda & musitanda iniuria est.

Musi przymowac krzywdę y milzeć.

Frustra egomet mecum has rationes deputo.

Prożno ia ty przyżyny sobie rozmyslam.

Scena Secunda. Scena vthora.

Egomet contueniam ipsum.

Ja sam bede z nim mowil.

Te audio nescio quid concertasse cum hero.

Stysse iz sie ten nie wiem iako pogadal
z panem.

Quid agerem.

Cożem miał czynić.

Adolescenti morem gestum oportuit.

Trzebá bylo mlodziencowi k woli wżynie.

Quid potui melius.

Com mógł lepszego.

Age scis quid loquar.

Nu wież co powiem,

Sinunc de tuo iure concessisses paululum.

Bys byl teras kęś prawa swego vstapil.

Ohominum homo stultissime.

O głowierze ze wssytkich nagrupssy.

Ego spem precio non emo.

Ja kota w worze nie kupuje.

Nunq rem facies nosciscare homines.

Nigdy sie nie żamozesz nie vmiesz ludzi
przyludzac.

Ego nunq adeo astutus fui.

Jam tak nigdy nie byl chytry.

Noui tuum animum.

Swiademem ia twowey myśli.

Te aiunt proficisci cyprium.

Powiedata iz iedziesz do Cypru.

Animus tibi pendet.

Nie wież co masz czynić.

Inieci scrupulum homini.

Żatuczylem go.

O scelera.

O zlosci.

Minas corradet decem alicunde.

Żbierze dziesiec zlotych z kad kolwiek.

Pudet nihil.

Nie nie wstyd.

Omnes dentes labefecit mihi.

Wssytki mi zeby zwatlik.

Colaphis tuber est totum caput.

Głowa wssytká by parchawka od rózow.

Nusq abeo. nykedy nyeyde.

Vt lubet.

Yako chceš.

Meum mihi reddatur.

Niechay mi moie wrocą.

Scio te non usum ante hac amicitia.

Wiem żeś przed tym nie miał ze mna za-
dnego przyiaćielstwa.

Memorem me dices esse & gratum.

Rzeczysz iż to bede pámietal y tego wdzie
Paulisper mane. (gen.)

Malo potrway.

Scena Tertia. Scena Trzeci.a

Quid ego nunc te laudem.

Cobym ja teraz ćiebie miał chwalić.

Te expectat domi.

Ciebie czeka doma.

Illius opera nunc uiuo.

Zá tego spráwa ja teras zywe.

O festinum caput.

O namulssy.

Omnia sibi postputauit esse pro meo commodo.

Wszystko swoie opuścił dla mego pożytku.

Mea maledicta in se transtulit.

Co mnie káráno to on ná sie przyiał.

Meam famam in se transtulit.

Moie oslawienie ná sie przyiał.

Meum amorem in se transtulit.

Moie miłość ná sie przyiał.

Meie

Meum peccatum in se transtulit.

Moj występ ná sie przyiał.

Scena Quarta.

Scena Czwartha

Vbi est ille sacrilegus.

Kedy jest on totr?

Mene queris?

Anniesz sukasz?

In tuto est omnis res.

Wszystko jest w przeszpieczności.

Omne tristitiam

Opuśc smutek.

Vereor coram in os te laudare amplius.

Srom mié w oczy ćie chwalić.

Quasi nunc non norimus nos inter nos.

Jakobyśmy sie nieznali.

Hoc mihi dolet.

Tego mi žal.

Deos queso ut isthac prohibeant.

Bogow prosse aby tego vcho wali.

Quid ais tandem.

Cóż daley powiedasz.

Sequere hac.

Podz zá mna owedy.

Bono animo esto.

Badz dobrej myśli.

Lectulos iube sterni.

Łożka káś przyfryc.

K v

Inbe

Iube parari cetera.

Każ zgotować inssie rzezy.

Ego iam transacta re conuertam me domum cum obsonio.

Jac już spráwirossy ty rzezy wroce sie za potrawa do domu.

Hilarem hunc sumamus diem.

Badzmy tego dnia weseli.

Actu Tertio. Scena Prima.

Actu Trzeciego Scena pierwsza.

Obsecro quid nunc fiet?

Prosse cie co sie teraz bedzie dzialo?

Is quidem iam huc aderit.

Ten ci tu już bedzie.

Nunq̄ cum intermittit diem quin semper ueniat.

Zadnac dnia iednego nie opuści ktorego by nie przyszedł.

Solus miseriarum mearum est remedium.

Sam jest lekarstwo moich nędz.

Eò re illius melius fieri haud potuit q̄ factum est.

Ku iey pożytku nie mogło sie lepiey stać iako sie stało.

Ad illum attinet potissimum.

Yemu nawiecey przyslussa.

Ita est ut dicis,

Tak jest iako mówisz.

Scena Secunda. Scena wtóra.

O scelera

O scelera o genera sacrilega o hominem impium.

O zlosci / o rodzaię lotrowskie / o niecno= eliwy złowierze.

Quid nam est? quod sic uideo timidum.

Co sie dziecie iz go tak widze boiazliwego.

Quid nam est? quod sic uideo properantem.

Co sie dziecie iz go tak widze przyspiessaz iacego.

Partus instabat prope

Yuz tudziez bylo zlezenie.

Non intelligo satis qua loquitur.

Nie dobrze rozumiem co mowi.

Propius obsecro accedamus.

Prosse cie przystepuy bliżey.

Me miserum uix sum compos animi ita ardeo iracundia.

A niestotys ledwie sie zuię tak pasam od gniewu.

Nihil est quod malim.

Uzgemubych radssy.

Iram in eos euomam omnem.

Ogniewam sie nad nimi.

Vach quibus cum lacerem modis

Ach iakobymgo szarpal.

Ipsi eriperem oculos.

Samemu bym wytlupil orzy.

Ipsum precipitem darem.

Samęgo bym ná teb rzucił.

Oportune te obtulisti mihi obuian.

Wzases mi sie ná tráfulá.

Quid

Quid est quod trepidas.
Co sie dziete iż drżyś.

Quid festinas?
Czemu sie kwápiś.

Animum recipe.

Śetchni sobie.

Actum est.

Stráfo sie.

Eloquere obsecro quid sit.

Powiedz proſſe cie co ieſt.

Amare octepit aliam.

Porząd inſſa mitować.

Hiſce oculis egomet uidi.

Temich ia ſam ogymá widział.

Lachrimas mitte.

Opuſć płáź.

Quod ad rem opus est conſule.

Radz co pſtrzebá k rwey rzeczy.

Mi homo ſanus ne es.

Mity głowieze maſz że rozum.

Mihi quidem non placet.

Mnie ſie niepodoba.

Res ipſa indicat.

Sámo ſie wſkazuje.

Inſicias ibit.

Já przy.

Tua ſzma in dubium ueniet.

Ty ſie oſlawiſz przydzieſz we źte domnima

Celato opus est.

Trzebá táicá

(nyc.

Mini

Minime gentium.

By namniey.

Vide quam rem agas.

Pátrz co czyniſ.

Petiores loco non potest esse quam in quo nunc
ſita est.

Nie może być gorzcy, iáko ieſt.

Pro uirgine dari nuptum non potest.

Já pánne nie może być wydaná.

Hoc reliquum est.

Toc foniec.

Toć tedno tego potrzeb.

Conſcia mihi ſum á me culpam esse hanc procul.

Wiem ia że m tego nie winná.

Tu quantum potes abi.

Ty biegay co predzey możeſ.

Rem omnem narrato ordine.

Wſſytkę rzecz powiedz iáko ſie dziaá.

Nos coluit maxime.

Szanował nas bárzo.

Propera curre obſtetricem acterſe.

Poſpieſz ſie/ biegay/ báby záwołay.

Scena Tertia.

Scena Trzecia.

Diſſerij.

Syadtem.

Id miſero reſtat mihi mali.

Tá me ieſtze nedzá naſladuie

Vbi ego illum queram.

Bedy go ia mam ſſukać.

Credo abductum in ganeum aliquo.

Animam że kedy zawiędzion do zachu.
Persuasit ille impurus, sat scio.

Wiem pewno iż go on nieláchetnik ná-
mowit.

Hic de grege illo est.

To z tego ptołu fos.

Non ostendam me id uelle.

Nie dam po sobie znác żebym tego chéiał.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Nihil quicq̄ uidi latius.

Nie widzialem nic weselsszego.

Proch iupiter hominis stulticiam.

Oh mily boże yaka rto gluposé.

Mihi qui dedissem consilium agit gratias.

Nyne podziekował yżem mu poradzył.

Disrumpor.

Dobrzem żyw.

Argentum adnumerauit illico.

Wnet piemadze odłizył.

Dedit in sumptum dimidium mine.

Dał ná stráwe pul grzywny.

Id distributum sané est exsententia.

Tom ná wola rozsfáfował.

Hinc rlandes si quid recte curatum uelis.

Temu poleć iesli chceś abyć co dobrze
spráwiono.

Haud aspexeram te.

Nye

Nie obarzyłem cie.

Quid agitur?

Co tám?

Vestram nequeo satis mirari rationem.

Nie moge sie zdzywić wássey spráwie.

Cougrum istum in aqua finito ludere paulisper,

Ten wegorz niechay máto popływa w wo

Vbi ego uenero exossabitur. (dzie.

Bedzie ostróban gdy ia przyde.

Salsamenta hac fac macerentur pulchre . .

Ty slone ryby niechay dobrze wymoca.

Vtrum studio ne id sibi habet an laudi putat fore.

Takli to chceś rzyńi takli minima żeby mu
to fu rzi byto.

Videre uideor iam diem illum.

Zda mi sie że ten dzien.

Presugiet aliquo militatum.

Decieze kedy ná woynie.

Isthuc est sapere.

Toć rozum.

Hecce fieri flagitia.

Takieli sie zlosci máia dziać.

Fratris me pudet pigetq̄.

Brátá me wstyd y from.

Tu quantus quantus nil nisi sapientia es.

Ty ilkis folwieć/nic inego nie iest iedno
żywa madrosé.

Vigilantiam tuam tu mihi narras?

Czuynosé ty mnte swa powiádasz.

Eum uidisti hodie..

Widziates go dzis.

Abigam hunc rus.

Zapędze tego do wsi.

Iam dudum aliquid illum ruri agere arbitror.

Minimam iz inż co dawno we wsi byni.

Satin scis ibi eum esse?

Wieś pewnie iz tam iest.

Nihil reticuit.

Nic nie zámilzał.

Interuenit de improiso.

Nápadł z nicobaczka.

Hecine flagicia facere te.

Twoiaś to rzecz czynić takie złości.

Hec te admittere indigna genere nostro.

Godzito sie tobie tego dopuścić ku lekko-
ści rodzaiu nášemu.

Est similis maiorum suorum.

Jest podobny przodkum swoim.

Nihil pratermitto.

Nic nie opuszczam.

Recte sanè.

Dobrze.

Hoc facito.

To czyn.

Hoc fugito.

Tego sie strzeż.

Hoc laudi est.

To chwala.

Hoc uicio datur.

To gania.

Non ocium est nunc mihi auscultandi.

Nie mam teras czasu słuchać, **Pisce**

Pisces ex sententia nactus sum.

Dostałem ryb pewney wolei.

Hi mihi ne corrumpantur cautio est.

Musse sie wiarować by mi nie pòsneli.

Sedulò moneo quæ possum pro mea sententia.

Ustá wuznie opominam co moge wedlug
moiey madroszi.

Moneo quid facto opus sit.

Opominam co trzebaż zynieć.

Vt homo est, ita morem geras.

Jakić głowiek iest tak mu wsluguy.

Tu rus hinc abis.

Idzieś ty z tad do wsi.

Ego uero hinc abeo, quando is, quamobrem huc
ueneram, rus abiit.

Jać też z tad ide/gdyż on wssedł do wsi/
dla koregom tu był przyszedł.

Illum curo unum, ille ad me attinet.

O o nym samym mam prace/on mnie na
Ipse uiderit. (lezy

On niech pátrza.

Quis illic est? quem procul uideo.

Kto ono iest? korego zdaleka widze.

Est ne tribulis noster.

Náš że to?

Sis satis cerno, is hercle est.

Jest dobrze barze wiere ten iest.

Amicus nobis iam inde à puero.

Przyiacielem mi iestże z dziecinstwa.

Homo antiqua uirtute ac fide.

L

Człow

Człowiek stary cnoty y wiary.
Sawonych/ Jesteż to starych ludzi.
Quam gaudeo.
Tomci rád.
Viure etiam nunc libet.
Teraz mi miło ná swiecie być.
Operiar hominem huc, ut salutem & colloquar.
Porzekam go tu/ iż sie z nim przywitam/
y rozgadam.

Scena Quinta Scena pyata.

Proch Dij immortales, facinus indignum.
Ach mily Boże toć nieślachetny przynek.
Quid narras?
Co powiedaś?
Sic est factum.
Tak sie stało.
Ex illa familia, tam illiberale facinus est ortum.
Tak że nieślachetny przynek wyszedł z one
go rodu.
Id illi nunc dolet.
Tego mu teraz żal,
Nihili pendit.
Ża nic sobie nie ma.
In te spes omnis nobis sita est.
Wrobie wssytká nássa nádzicia położona
Te solum habemus tu es patronus tu pater.
Ciebie samého mamy/ tys obronca też os
Si deseris tu perimus. (cięć.)
Jesti ty nas opuściś/ záginiemy.

Ca

70
Cave dixeris.

Nie mów tego.
Non me satis posse arbitror.
Nimam że tego práwie nie mogę.
An quicq̄ est etiam amplius?
Aza jesteż co jest wiec cy.
Hoc quidem ferendum aliquo modo est.
Toć iakolwiek musi wyćirpieć.
Procerto ne tu isthac dicis?
Ża pewnieś ty to powiedaś.
Solut omnem familiam sustentat.
Sam wssytkę zelaż żywi.
Pudet ne quid agam, neq; quid huic respondeā scio
Wstydz mie/ á nie wiem co zynieć y co mu
odpowiedzicć.
Intus clamat.
W domu woła.
Miseram me differor doloribus.
Ach niestorys toć mie rozpierdca.
Fidem uestram implorat.
Wássey wierności wzywa.
Summa in hanc defendam.
Wssytká moca bede icy bronit.
Cognatus mihi erat.
Brewny mi był.
Vna a pueris sumus educati.
Wespotekesmy sie z dziećinstwá wychowali.
Vna semper militia & domi fuimus.
Wespotekesmy záwždy byli y ná wozyne y
doma.

L ij

Rauperta

Paupertatem unā pertulimus grauem.

Cierzpielisiny wespołek cieżkie obostwo.

Quid mihi respondes.

Co mi odpowiedasz.

Fratrem conueniam.

Z brátem sie rozgadám

Quid mihi de hac re dederit consiliū id exequar.

On iáko mi w tym porádzi tak wdziałam.

Tecum animo cogites.

Rozmysl sobie.

Fient quae fieri equum est omnia.

Wszystko bedzie wzyniono co iest godno.

Decet te facere.

Godzi sie abys tak wczynil.

Bono animo fac sis.

Badz dobrej myśli.

Apud forum est.

Na rynku iest.

Vt res gesta est narrabo ordine.

Jako sie rzecz dziala powiem porzad.

De hac re est eius sententia.

Wola iego iest o tey rzeczy.

Actu Quarto; Scena Prima.

Aktu czwartego Sceną pierwszą.

Apud illam est.

Na folwarku iest.

Eum aliquid operis facere credo.

Minimam iz co robi.

Sat scio.

Wiem pewnie.

Quin tu ociosus es?

O to sie nie staráy.

Ego illius sensum pulchré calleo.

Umieam ia z nim zyscie.

Fuge modo intro.

W yedz teraz do domu.

Scena Secunda. Scena wtóra.

Na ego homo sum infelix.

O wssytki ia tlo wiek nieszczesny.

Fratrem nusq̄ inuenio gentium.

Brata nikedy nie moge znaleśe.

Quin tu animo bono es.

Badz oto dobrej myśli.

Primus rescisco omnia.

Napierwssy wssytko wiem.

Is solus nescit omnia.

Ten sam nie wie wssytkiego.

Nunq̄ istuc hodie commit.am tibi.

Niekaki sie tobie tego dzis z wierze.

Quae haec miseria est?

Yaka to nedza.

Quid ille gannit?

Co ten blazni?

Quid ais bone uir?

Co mowisz dobry mezu?

Equidem perij. O miue zlye.

Quid tibi est?

Coć sie dziecie?

Meo impulsore hanc emptam esse ait.

Powieda żeby ia kupit ná moje przymusz
Patrisas. (sseny.

Oycowskięo zakrawaß.

Virum te iudico.

Toć maż.

Idem sensit quod ego.

To rozumiał co ia.

Te esse huic rei caput.

Ż to wszystko twoie spruchy.

Estne frater intus.

Yestże brát domáz

Diminuctur tibi quidem iam cerebrum.

Yuż ći teb stłuke.

Nomen nescio illius hominis sed locum noui ubi sit.

Niewyem iáko temu człowickowi rzeka
ia/ ále wiem kiedy iest.

Quid ni nouerim?

Y coć nie wiem.

Praterito hac recte.

Nuñ tedy prosto.

Vbi eó ueneris.

Kiedy tam przydzieß.

Hac pergito.

Tedy sle puß.

Ito ad dextram.

Ná práwa sie strone vday.

Ego te exercebo hodie ut dignus es silicernium.

Ya ćie dżis nápowłocze iákos godzien bi
goscic.

In amore est totus.

Wssytek w miłosci iest.

Ego iam prospiciam mihi.

Ya sie iuż opátrze.

Cyathos forbillans paulatim hunc producã diem.

Piyac leguchno ten dzien stráwie.

Scena Tertia.

Scena Trzecia.

Meum officium facio.

Czynie co ná mie zależy.

Nunã te aliter atq; es in animum induxi meum. 7.

Nigdy o tobie ináczey nie rozumiał y
dno iákis iest.

Si ita equum censes.

Yestćie sie to slusno widzi.

si ita opus est factó.

Yestli tak trzeba vczynić.

alli animum releuabis.

Poćiesyß ia.

Dolore ac miseria tabescit.

Wiednicie od boleßci y od nedze.

Tuo officio functus fueris.

Vczynilbys co ná ćie zależy.

Et recte & uerum dicis.

Ydobrze y prawde morwiß.

Scena Quarta.

Scena Czwartha.

Discrucior.

Trosze sie.

Animus timore obstupuit.

Pamięć dla boiażni upadła.

Vach quomodo me ex hac expediam turba.

Ach iako sie ia z tey trudności wyprawię.

Suspicio de me incidit.

Stráto sie o mnie domniwanie.

Mihi iudicium fecit.

Mnie dał znać.

Satis diu uerba dedisti nobis.

Dosyć dlugo nami ssalit.

Mea culpa fateor fieri.

znam że sie to za ma wina dziecie.

Cessatum est.

Opusztao sie. Niedbano.

Aperitè actutum hostium.

Otworzyć co predzey drzwi.

Prodit nescio quis.

Wychodzi nie wiem kto.

Concedam huc.

Poyde tu.

Scena Quinta.

Scena Pyatha.

Quid huic hic negocij est?

Co ten tu za spráwe ma?

Tu ne has pepulisti fores.

Tys to ty h drzwi popchnał.

Mirabar quid hic negotij esset tibi.

Dziw

Szirono mi bylo co bys tu za spráwe miał.
Salua res est.

Dobrzeć.

Quid tibi isthuc est rei.

Co tam maś za spráwe?

Nihil mihi quidem.

Nie mam ia żadney.

Amicus quidam me a foro abduxit.

Przyjaciel mie niektory z rynku zawiódł.

Quid tum postea?

A coś daley.

Perge.

Powiedz przed sie.

Virgo orbata est patre.

Tá panna nie ma oycá.

Animo malo est.

Cieśko mi omdlewam.

Quid illi creditis fore animi.

Co sie wam zda iaka myśl w nim.

Cum illa consuevit prius.

Myal z ma pierwey znátomosc.

Illam miserè amat.

Dprzeymie á ssolenie ia miluie.

Hæc te dicere æquum fuit.

To sie godzito tobie mowić.

Quid nobis cum illis?

Co nam do nich.

Quid lachrimas.

Czemu płacześ?

Obsecro auscultā.

Prosse cie sluchay.

L v Que

Quæ agis curæ sunt mihi.

Co ty czynisz mam ia o tym prace.

• Velim me promerentem ames.

Chciałbym żebyś mnie zonym zasłużeniem
miłował.

Mihi uehementer dolet.

Mnie bårzo żal.

Me tui pudet.

Mnie ciebye wstydz.

Ingenium noui tuum liberale.

Swiadomem twego przyrodzenia dobre

Obsecro num ludis tu ne nunc.

Y blazniŝcie teras mna proŝse cie.

Deos comprecare.

Pros Bogå.

• Dyme omnes oderint in magis te q̄ oculos nunc
amo meos.

Boże niesprzyjay iesli cie teras nie wiecej
miluie niŝli zdrowie ŝwe.

Ego eo intro ut quæ opus sunt parentur.

Ja ide do domu/ aby zgotowano co po-

Tu fac ut dixisti sapis. (trzeba.

Ty iaŝom ci rzekł czyn iesli maŝ rozum.

Magnam mihi iniecit curam.

Ŝitna mi pilnoŝc zådał.

Cesso ire intro.

Qmiejŝkawam idz w dom.

Scena Sexta.

Scena Szostha.

Defes

Defessus sum ambulando.

Spracowałem ŝie chodzac.

Vt te magnus perdat Iupiter.

Boday zle zginat (uel)pyorun roztrząŝl.

Perreptauī usq; omne opidum ad portam, ad la=
cum & quo non?

Schodzitem wŝŝytko miåsto/ inż do brony
inż do yeziorå/ å gdziem nie byl iedno w=
piekle nic.

Scena Septima.

Scena Syodma.

Dij bene uortant.

Boże day ŝczescie.

Quid nunc futurum est.

Co ŝie teras ma dziać?

Iam uirginem despondi.

Yużem pånne zrekował.

Res composita est.

Yuż rzecz vnuowiona.

Dempsi metum omnem.

Odiałem wŝŝytkę boiazn.

Si non precio at gratis.

Yesli nie zapremiadze ale wżdy darmo.

Proch diuum fidem.

Och mily Boże.

Sanum ne te credis esse.

Y rozummemże ŝie mniemaŝ być.

Equidem arbitror.

Tak ci mniemam.

Omitte

Omitte tuam istam iracundiam.
Opusé ten twoy gniewo.

Actu Quinto. Scena Prima.

Actu piatego: Scená pierwsza.

Te curasti molliter.

Wzestowali éie hoynie.

Laute munus administrasti tuum.

Sostánies swooy urzéd spráwik.

Omnium rerum satur.

Wssytkiego sýt.

Prodeambulare huc libitum est.

Ulubito sie tu przechodzié.

Verba fundis sapientia.

Wyeziesz slowá medrku.

Tuam rem constabiliffes.

Swoie by rzetż postánowif.

Sané nollem hunc exitum.

Yakmiarz wolatbym tu byf.

Scena Secunda. Scena wthora.

Non manus ablines mastigia.

A nie odeymnieš że sie swoey woley powro

An tibi maus celebrum dispergi. (zie.

Czyli wolisz iz éi teb stuka.

In angulum aliquo abeam.

Poyde kedý w kad.

Edormiscam hoc uilli.

Przespie sie po tym winku.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

O caelum.

O niebo.

O terra.

O ziémio.

O maria.

O morzá.

Rescivit omnem rem.

Dowiedziat sie wssytkieko.

Succurendum est.

Musi pomoc.

Tandem reprime iracundiam atq; ad te redi.

Powéiagay tež inž tego gniewu á obátz

Non equum dicis. (sic.

Nieslussnie mowisz.

Ausculata paucis nisi molestum est.

Posluchay frotko teslic nie przykro.

De summa nihil decedat.

Nic summy nie vbedzie.

Et mihi & tibi, & illis dempseris molestiam.

Odiatbys éieškosé y mnue y sobie y onym.

Ishuc ibam.

K temum sšedk.

Licet impune facere.

Wolno czynic bezpiecznie.

Confido fore id quod uolumus.

Wadziewam sie že to bedzie co šcemy.]

Da te mihi bodie.

Badz mi dzis f woli.

Exporni

Exporrige frontem.

Badz wesol.

Ita tempus fert faciendum est.

Tak czas potrzebuie musi to uczynić.

Prima luce ibo hinc.

Skoro dzien poyde z tad.

Ego istuc uidero.

Bede sie o tym starał.

Nunc mihi uideris sapere.

Teras mi sie zdaś być rozumnem.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Re ipsa comperi.

Samem rzeczy doswiadssyt.

Suam semper egit uitam in ocio.

Wprożnowaniu zawszy swoy żywot wiodeł

Sibi uixit.

Sobie żył.

Illicredunt consilia omnia.

Yemu wierza wssytkiey porady.

Ego a meis me amari & magnipendi postulo.

Ya chce być v swych w łasce y w wadze

Mea minime refert

Mnie nanniey do tego.

Sum natu maximus.

Ycżem nastárszy.

Scena Quinta. Scena Pyatha.

Ne abeas longius.

Nie zachodz nigdzie.

O noster quid sit? quid agitur?

O nasz/ co tam/ co sie dzieye?

Seruum haud illiberalem praebes te.

Czymś iako slugą dobry.

Ipsa re experiere propediam.

Skutkiem doznaś w krotce.

Scena Sexta. Scena Szostha.

Est spectatus satis.

Yest dosyc zacny.

Meditor esse affabilis.

Yuż myśle być łagodny.

Paulatim plebem primulum facio meam.

Lecko lud k sobie sklaniam.

Scena Septima. Scena Syodma.

In apparando consumunt diem.

Przyczyniajac sie dzien im znidzie.

Quid mea?

Co mnie do tego.

Dij tibi bene faciant.

Boday miał dobre dni.

Scena Octaua. Scena Osma.

Haud aliter censeo.

Nie inak radze.

Ineptis.

Blaznyyos.

Sibi

Nihil agis.

Prożno sie śądziß.
Fieri aliter non potest.

Znać nie może być.

Deliras.

Bładziß.

Sine te exorem.

Day na sobie vprosić.

Insanis.

Száleciß.

Age da ueniam.

Nu odpusi.

Hoc confit quod uolo.

To sie dzieie co chce.

Agelli hic sub urbe est paululum.

Pod miastem iest kęs roley.

Bonus est, noster est.

Dobry iest/ przyiaćiel iest.

Bene & sapienter dixisti.

Forennie y madzres rzeki.

Re ipsa fieri oportet.

Práwie sie ma stáć.

Tu mihi es germanus pariter corpore & animo.

Tys mi y dussny y ćielezny brat.

Scena Nona. Scena dziewiatha.

Factum est quod iussisti.

Vzyniono cos kazał.

Fruji homo es.

Wyborny pácholek.

Quod nam ob factum?

Sta ktorego vzynku?

Vsq; à pueris curavi ambos sedulo.

Yáko z dziećinstrá obum wychował.

Non mediocris hominis hæc sunt officia.

Nie pártáczowe to sa vrzedy.

Olepidum caput.

O cudna głowko.

Vtinam hoc perpetuum fiat gaudium.

Abby to wieczne byto wesele.

A me argentum quanti est sumito.

Saz stogi wez omnie pienyedzy.

Dij tibi oro omnes semper omnia optata offerant

Bożecz day tzo v boga żadaß.

Processisti hodie pulchre.

Czyszcieß sobie dzisz porzał.

O mi pater festiusime.

O moy nacudnieyszy oyrze.

Que res tam repente mores mutauit tuos?

Co tak nagle przemienilo twe obyćiać?

Que isthæc subita est largitas?

Co to za nagła szczodrotá?

Facite quod uobis lubet.

Czynicie co wam lubo.

Impensè cupitis.

Nádder żadaćie.

Consultis parum.

Nie bóznie czynicie.

Scis quid factò opus est.

Wieß co trzeba spráwić.

FINIS.

M

EXPHORMIONE PRO LOGO.

Phormioná przemówy.

Sibi responsum hoc habeat.

Niechay to sobie ma za odpowiedz,
Nunc quid uelim animum attendite.

Teras obażćcie tego chce.
Adeste aequo animo per silentium.

Sprzysiąćcie takżá wie milczeniem.
Simili ut amur fortuna atq; usi sumus.

Takiey wżymy fortuny takiey esiny wżylé

Actu Primo. Scena Secunda.

Aktu pierwszego/ Scená wtóra.

Nescis quo in metu & quanto in periculo sim.

Nie wieś w takich strachu y w takiej
nieprzespieczności.

Scies modo ut tacere possis.

Bedzieś wiedział iednobyś tylko mogli te
go zamilżć.

Senem p epistolas pellexit montes auri pollicens
Nábechtał stárca przez list złote gory oż
Sic est ingenium. (biczuyacze)

Takie jest przyrodzenie.
Prounciam cepisti duram.

Cieśkiegos sie wrzedu obywał.
Mibi usu uenit.

Mnie sie przydało.

Coepi

Coepi aduersari primo.

Patem sie ná przód przeciwiáć.
Venere in mentem isthac mihi.

Pomyślitem ia to.

Hanc amare coepit perdité.

They yat przyiyatż ná umor.
Seruicbat Lenoni impurissimo.

Szlużył Lenonowuy wśsech naprośnieys
Restabat aliud nihil, nisi oculos pascere. (semu.

Saley nyz nyebyto yedno sie napatrzatż.
Obsccrat ut sibi eius faciat copiam.

Prosył aby mu yey żyżył.
Quid sit deniq;

Co sie ná konycz stało.
Illum dij omnes perdant.

Boday on złe zgywał.
Quid is facit?

Co on wżynyl.
Erit mihi bonum atq; commodum.

Bedzie tho ku memu dobremu y pożyte.
Horum nihil reselles. (kory)

Thych nyz nyestronyś.
Mibi parat lites.

Mnyeizwády gothuyc.
Persuasit homini.

Nánowyl go.
Isthuc uiri est officium.

Tho yesth mesly wrząd.
In te omnis spes est mihi.

W thobyce wśytka moya nadzieya.

M ij

Omitte

Omitte quaso hunc.

Opuść tego prośbę cie.

Quid rei gerit?

Co czyni?

Non multum habet quod det fortasse.

Podobno niewiele ma co by dawał.

Imo nihil nisi spem meram.

O wssiem nyz yedno szera nadzieje.

Senem quo ad expectatis uestrum.

Kiedy się nadziewaćie starzęgo.

Non certum scio.

Niewiem pewnie.

Puer heus nemon huc prodit.

Słyśysz chłopce niewychodzi tu nikt.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Expecto quam mox ueniat.

Czekam jako rychło przydzie.

Tu conijcito cetera.

Thy się domyslay daley.

Sine sumptu ingenuam liberalem nactus es.

Dostałeś krom kosthu slyachetney y spa

Habes ita ut uoluisti. (nyaley.)

Masz tak iafog chzał.

Tu mihi nunc uidere fortunatus.

Thy się theraś wydzysz fortunny.

Tibi de integro est potestas etiam consulendi quid uelis.

Tobye wolno radzić się co byś chciał czynić.

Ego

Ego in eum incidi infelix locum, ut neq; mihi sit amittendi nec retinendi copia.

Ja nieszczesny na takie miejsce wpadł iż nie mogę ani opuścić ani otrzymać.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Nullus es nisi aliquod iam tibi consilium celere reperis.

Nie o tobie zginasz/ jeśli sobie pretko nie poradzisz.

Non potest celari nostra diutius iam audatia.

Nie może się już dłużej tać nasse zuchwa-
łstwo.

Quid nam ille commotus uenit?

Przez on za gniewem przyszedł.

Quid ad huc mali est?

Co iesze z tego jest?

Quam hic fugam aut furtum parat.

Na takie się ten wiekanie gotuje/ albo na
takie zlodzieystwo.

Nescio quod magnum hoc nuncio expecto malū.

Nie wiem iako wielkiej się kazni nadzie-
wam za ta nowina.

Domum ire pergam.

Poyde do domu.

Reuocemus hominem.

Zbakamy go.

Sta illico.

Stoy wnet.

M iij

Cedo

Cedo qđ portas obsecro atq; id pōt uerbo expedi.
Co nieścież proſſe cie/ á ſłow y wypowiedz
możeſli.

Eloquere.

Wyrzecz.

Quod ego huic subito exicio remedium inueniam
mifer?

Yako iá nieborak tey nedzy zawde.
Si eō mea fortuna redeunt abs te ut distrahat nub
la est mihi uita expetenda.

Yeſli ná to przydzie iż bym był od ciebie
odrazon/žadny żywot nie barze požadny.
Hac cū ita ſint tanto magis te aduigilare aquū est
To gdy tak ieſt tem wiecey czuy á bys o
rym pilnował.

Non ſum apud me.

Nie czuye ſie.

Si te ſenſerit timidum eſſe, arbitrabitur commeru-
iſſe culpam.

Yeſli pobaczy iż ſie boiſ/bedzieć mnimiał
ábys zaſłużył karanie.

Quid faceres ſi aliquid grauius tibi nunc facien-
dum foret.

Cobys czynił gdy bys muſiał co cieſſzego
czynić.

Cum hoc non poſſum illud minus poſſem.

Gdy temu nie zdolem/dáleko bych onemu
wycey niezdolał.

Quid conterimus operam fruſtra.

Co próżno pracuiemy.

Satin

Satin ſic eſt.

Doſyćże tak dobrze.

Quid ſi ſic?

A kiedy by tak?

Iſthuc ſerua & uerbum uerbo par pari ut rñdeas
Tego ſie trzymay á ſłowo za ſłowo row-
nie odpowieday.

Ne te iratus ſuis dictis protelet.

By cie lepak zagniewałyſy ſie nie zabit
ſwoimi ſłow y.

Tenes?

Kozumięć?

Non poſſum adeſſe.

Nie moge przy tym być.

Tu quod faciam impera.

Cy przykaż co mam czynić.

Actu Secundo. Scena Prima.

Actu wtorego Scenā Pierwſſā.

Itane tandem uxorem duxit iniuſſu meo.

Także ſie to ożenił bez mey woley.

O facinus audax.

O ſniaty przynku!

Quam cauſam reperient.

Ktora przyczynę wynayda?

Præter ſpem mihi obtigit.

Przydało mi ſie czegoś nie pomyſlał.

Ita ſum irritatus, animum ut nequeam ad cogitan-
dum inſtituere.

Takem

Takem z gniewan iż y myślić nie moge.
Incredibile est quanto illum anteco sapientia.
Niepodobna rzecz iako go w mądrości
przechodze.
Meditata mihi omnia mea incommoda.
Rozmyślitem sobie wszystkie moje złe przy-
gody.
Opus ruri faciendum.
We wsi robić.
Nihil accidet animo nonum.
Nic mie nowego nie podka.
Quid cessas hominem adire & blandē in princi-
pio loqui.
Co odwatażasz do niego przystąpić a z po-
czatku łagodnie mowić.
Phedriam uideo mihi ire obuiam.
Widze iż Phedrias idzie na przeciw mnie.
Mi patruc salue.
Bądź zdrow miły stryku.
Satin omnia ex sententia?
Dobrzeż sie to wszystko powiodło.
An id succenses nunc illi?
Czyli sie o to teras nan gniewasz.
O artificem probum.
A czyjsty rzemieśnik.
Ego ne illi non succenseam?
Yabym sie nie miał nan gniewać.
Ipsuni gestio dari mihi inconspicuum.
Radbym go widział.
Nihil fecit quod succenseas.

Nic

Nic nie uczynił o cobys sie miał gniewać
Hic innoxia est.
Ten krzyw.
Ille ad defendendam causam adest.
On iest ku obronieniu rzeczy.
Cum ille abest hic praesto est.
Gdy onego niemaż tedy ten iest.
Tradunt operas mutuas.
Czynia dla siebie w zaiem.
Probē eorum facta depinxit.
Czyście ich uczynki wypisał.
Quod meritus est ferat.
Niechay ćierzpi co zaśluzyl.
Malicia fretus sua.
Duszał w swej złości.
Nostra ne ea culpa est.
Myżeszmy w tym winni.
Ni nossem causam crederem hunc uera loqui.
Bym niebył świadom rzeczy wierzyłbym
iż prawde mowi.
Ad iudices uentum est.
Przyślizmy do prawa.
Non potuit cogitata proloqui.
Nie mogli wymowieć co zamyslił.
Timidum obstupescit pudor.
Boiaźliwego zysiał rostyd.
Cesso adire senem.
Omieśćkam idz do starca.
Here salue.
Panie bądź pozdrowion.

N

saluum

saluum te aduenisse gaudeo.

Żes sie zdrow wrocit temum rad.

Salue colunen familia.

Badz pozdrowion podpora domowa.

Quid me in hac re facere uoluisti tibi.

Czegos chcial po mnie w tey rzeczy.

Nihil est dictu facilius.

Nie iest nic lacwoicy wyrzec.

Dixisti pulchre.

Czyscies rzekt.

Non sic futurum est.

Nie tak bedzie.

Scena Secunda. Scena wihora.

Ad te summa rerum redit.

O cie sie ma wssytko oprzeć.

Tu impulisti.

Tys namowil. Przymusil.

Sic opinor.

Tak mmimam.

Iam instructa sunt mihi consilia omnia.

Zuzem narzadzil wssytki swoie rady.

Factum est periculum.

Kostowalem.

Iam pedum uisa est uia.

Zuzem ia te droge zchodzil.

Sapiunt mea quidem sententia.

Maiora rozum wedlug meo dominimania.

Non potest satis pro merito tibi referri gratia.

Nie

Nie mozeł tak godnie byc oddano yafos
zasluzyl.

Te ne asymbolum uenire.

Ty by mial darmo chodzie.

ille cura et sumptu absumitur.

On niszczcie dla troski y dla nakladow.

Prior bibas.

Piy w przod.

Prior decumbas

Syedz w przod.

Quid isthuc uerbi est.

Co to za slowo?

Videquid agas.

Patrz co zzynysz.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Proch deum immortalium fidem.

Oh mily Boze.

Ipsum esse opinor de quo agebam.

Mnimam ze ten iest o ktoremem gadal.

O audaciam.

O smiatosci.

Me ultrò accusatum aduenit.

Nie dobrowolnie przyszedł winowac.

Ruri ferè se continebat.

Yakmierz we wsi mieskal.

Abi in malam crucem.

Podz do kata.

Pergin absenti male loqui impurissime.

N ij A ba

A bedzieſzże złoſniku niebytnemu kátał.
Primum abs te hoc bona uenia expeto.
Náprzod to z dobrą wola od ciebie żada.
Redige in memoriam.
Przywiedz mi ná pámięć.
Tentatum aduenis.
Przyſſedtes kuſić.
Non te horum pudet.
Nie wſtydaſz ſie tego.
Dij tibi male faciant.
Boday zle zginat.
Mihi facta iniuria eſt.
Státa mi ſie krzywda.
Num iniquum poſtulo.
Aza nieſluſſney rzeczy żadam.
An ne hoc quidē adipiſcar ego, quid ius publicū eſt
Azaſ y tego ia nie doyde co poſpolite prá
wo ieſt.
Haud deſinam donec perfeccero hoc.
Nie przestáne aż tego dokonam.
Ipsum prohibeo domo.
Yemu nie dam w dom.
Sedulo diſſimulat.
Oſtawicznie ochyla.
Benē habent tibi principia.
Dobrze ſie powiodł porzatek.
Amici inter nos ſimus.
Badźmy ſobie przyiaćielni.
Ego ne tuam expeto amicitiam.
A żadam że ia twey przyiaźni.

Ego

Ego ne te uisum, aut auditum uelim?
A chęiałżebym ia ciebie widzićć álbo o to
bie ſłyſſeć.
Habebis quæ tuam ſeneccut ē oblectet.
Bedzieſz miał ktory twoie ſtároſć uwieſeli.
Reſpice atatem tuam.
Pátrz ná twe láta.
Satis iam uerborum eſt.
Doſyć już bylo mowy.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Quanta me cura & ſollicitudine adficit?
Yatą mi prace y troſke żadawa.
Mihi in conſpectum prodit.
Żdzie mu ná oczy.
Saltem ſciam quid de hac re dicat.
Yednobym wiedziat co by o tym mowil.
Videris quo in loco res fiet.
Widziſ ná tym ſtoi rzecy.
Quæ in rem tuam ſint ea uelim facias.
Chęiałbym abyſ to czynil co było fu twe
mu pożytkowi.
Id impetrabis.
To vproſiſ.
Deliberandum cenſeo.
Yuz ſie rádże rozmyſláz.
Res magna eſt.
Rzecz to wielka ieſt.
Nunquid nos uiſ. Chceſz co po nas?

N ij Ecceſtis

Fecistis probe.

Czyścieście uczynili.

Incertior sum multo quam dudum.

Sąlekom teras wotpliwossy niż drzewicy.
Frater est expectandus mihi.

Brátá musse porzekáć.

Quod mihi de hac re dederit consiliū id exequar

Yako mi on w tym poradzi tak wżynie.

Percontatum ibo.

Poyde pytać.

Ipsū uideo in tempore se huc recipere.

Ono go widze iż tu práwie w cás idzie.

Actu Tertio. Scena Prima.

Aktu trzeciego: Scena pierwsza.

Multis modis es uituperandus.

Kozmáitymi obytráymi bedzieś gánion.

Alli consuleres ne quid pateretur mali.

Temu bys poradził aby ztego ztego niee
cierpiał.

Eius spes opesq; sunt in te uno omnes sita.

Yego nádzieia /iego ymienie w tobie zale
Iam dudum te absentem incusamus. (zy.

Yuż dawno ćiebie niebytnego winniemy.
Loquere obsecro quoniam in loco sunt res & for
tuna meae?

Powiedz obsecro ćie ná ktorym swiecie sa
rzeczy moje.

Nunquid patri subolet.

Aza

Aza sic oćiec domysla.

Quid spei est?

Co zá nádzieia?

Haud cessauit pro te eniti.

Nie przestawał zá toba przeć.

Nihil fecit noui.

Nic nowego nie uczynił.

Hac re ut in alijs hominem strennuum praeuit.

W tej rzeczy iako w inssych wáżnym zto
wiekiem sie wkazal.

Quid is fecit?

Co ten uczynił?

Consutauit uerbis admodum iratum patrem.

Żgromił slowy oycá bázro gniewliweo.

Sic habent principia sese.

Tak sie ma porzatek.

Adhuc tranquilla res est.

Yessze cąta rzecz.

A sua palestra exit foras.

Z swego wárstátu wychodzi przez.

Scena Secunda.

Scena wihora.

Audi obsecro.

Stuchay prossie ćie.

Quin omitte me.

Oto mie lepiecy opusć.

Fedet iam audire eadem millies.

Gniewno mi iuż tak wiele raz ćedney rze
czy slucháć.

N

uij

At

At nunc dicam quod libenter audias.

Alle teraz powiem czego bedziesz rad s^tu
Loquere audio. (chal.

Now/ slucham.

Quo nunc abis.

Do kad teras idziesz?

Nequeo te exorare ut mancas triduum hoc?

Nie moge cie wprosić abyś potrwat przez
ty trzy dni.

Mirabar si tu mihi quicq̄ adferes noui.

Szwano by mi bylo ieslibys ty mnie co no
wego powiedział.

Mctuo ne quid suo suat capiti.

Boie sie by sobie czego nie nápráwił.

Non mihi credis.

Nie wierzyś mi.

Fabule.

Plotki.

Gaudebis factu.

Bedziesz rad żes to uczynił.

Somnium.

Márá.

Experiere.

Sprobuy.

Adeon te esse ingenio duro atq; in exorabili ut
neq; misericordia neq; precibus molliri queas.

Takżes to twardego przyrodzenia iż nie
możesz być zmuekzon ani lutoscia ani pros
bami.

Adeon te esse incogitatem atq; impudentem ut

pha

phaleratis dictis ducas me?

Takżes nie bierzny albo niewstydlivy iż
mie obłudnymi slowy zwodzisz.

Hei ueris uincor.

Hey zwyciężáia mnie prawda.

Quam uterq; est similis sui.

Yako obádwa iednacy.

Quid istuc autem est.

Cos to lepał iest?

Quam indignum facinus.

Yako nie godny fafol.

Nequeo exorare ut cum illo mutet fidem.

Nie moge wprosić aby z nim zamienil.

Obtundis.

Nye gdácz lepiey.

Vera isthac sunt.

Prawdá to iest.

Dij tibi omnes quod est dignum dent.

Bożec to day czegos godzien.

Si satis commemori tibi quidem olim est dies pre-
stituta.

Yesti dobrze pomnie przyšly tobie dzien
yest náznáczony.

Num ego isthuc nego?

Yza ya prze tego.

Non pudet uanitatis?

Nie sromże cie iżes tak nieślawny.

Itane tandem facere oportet.

Także sie to godzi czynić.

Siccine hunc decipis.

N v

Tak

Tak że tego zdradzasz.
Imò enimvero hic me decepit.
Bá tençi mie owsem zdrádzil.
Is me sefellit.
Ten mie zdrádzá.
Ego isti nihilo sum aliter ac fui.
Ya temu nie inákszy yestem iákom przed
tym był.
Mea lege utar.
Bede práwá swego pożywał.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Scio equidem hoc esse equum.
Wiem iż to jest slusino.
Solut servare hunc potes.
Sam tego możesz zachować
Sanè hercle pulchrè suades.
Wierz mi zyscie rádzisz.
Etiam tu hinc abis.
A y ty z tad idziesz.
Quid? ego uobis alienus sum?
Co? yam cudzy.
Dij bene uertant quod agas.
Boże to poszesci co masz czynie.
Vide si quid opis potes afferre huic.
Pátrz ieslybys mi mogł co pomoc.
Quantum opus est tibi argenti loquere.
Wielec trzeba piemedzy powiedz.
Auser te hinc.
Podz z tad przeg.

Opus est mihi Phormionem ad hanc rem adiu-
torem dari.

Potrzeba aby mi Phormio ftey rzeczy
był pomocen.
Præsto est audacissime.
Stroi sie smiele.
Oneris quid uis impone.
Yákie brzemie chceš wloz.
Eamus ad eum ocyus.
Podzmy do mego rychley.
Abi, die, præsto ut sit domi.
Idz powiedz niechay po gotowiu bedzie
domá.

Nunquid est quod opera mea uobis opus sit.
Yesli wam trzeba w tym mey poslugi.
Nil æque quod faciam lubens.
Nic co bych tak rádniey wezynil.
Qua uia isthuc facies?
Ktorem to obyczáiem wezynisz?
Te hinc amoue.
Ciagni z tad.

Actu Quarto. Scena Prima.
Aktu czwartego Scena pierwsza.

Qua profectus causa hinc est Levinum.
Dla czegoś yechal do tego miastá?
Quid illic queso tam diu commorabare?
Prosse cie czemuś tam tak długo mieklat
Me detinuit morbus.
Niemoc mie zádzierzala.

Venisse eas saluas audiui ex nauta q̄ illas ue xerat.
Styffatem ich przyiechac̄ zdrowe od jea
glarza frory ich plawit.

Dicendum ordine est.

Maſz rzedeſm powiedac̄.

Te mihi fidelem eſſe aque atq; egomet ſum mihi
ſcibam.

Wiedziatem ciebie tak̄ byc̄ miue wier-
nym/iako ſam ſobie.

Si ſpreuerit me plus q̄ opus eſt ſcito ſciet.

Yeſli mna zgar̄dzi/wieccy niſz trzeba be-
dzie wiedziec̄/dowie ſie.

Vereor ne uxor hec reſciſcat mea.

Boieſie by ſie te^o żoná moia niedowiedzia^ć
ſcio ita eſſe.

(la.

Wiem iſz tak̄ ieſt.

Iſthec mihi reſ ſolicitudini eſt.

O to ſie ſtarám.

Scena Secunda. Scena wihora.

Ego hominem callidiorem uidi neminem.

Yam me widziat chlopá chytrzeſſego.

Vix dum dimidium dixeram intellexerat.

Ledwiem potowice powiedziat á on iuſz
rozumiat.

Dijs agebam gratias.

Bęzum dziekowat.

Hominem ad forum iuſi operiri.

Razatem na rynku zekac̄.

Scd

Sed quid pertinui belua?

Com ſie zlekt̄ by bydło.

Hunc adoriar.

Na tego ſie wyrwe.

Scena Tertia, Scena trzelia.

Expecto quam mox huc recipiat ſeſe.

Orzekam rychtoli ſie wroci.

Venire ſaluum uolupe eſt.

Żem zdrow przyſſedł to mi miſo.

Inueni (opinor) remedium huic rei.

Animam żem nálaſz oblyk̄ tey rzeczy.

Viſum eſt mihi ut eius tentarem ſententiam.

Spodobáto mi ſie ábym tego woley kuſit.

Præhendo hominem ſolum.

Yatem ſie go ſamego.

Inter uos hoc potius cum bona compõatur gratia

Lepiey oto z ſoba ygodzic̄ z dobra wola.

Herus liberalis eſt, & fugitans litium.

Panći ſzczodrobliwy ieſt á nie rad ſie prá

Quid hic ceptat? (wuye.

Co ten poczyna?

Iam id exploratum eſt.

Yuſz tego doſwiatſſono.

Sudabis ſatis, ſi cum illo inceptas homine, ea elo-

quentia eſt.

Żapocis̄ ſie/ieſli z nim co pocznieſz/ tak̄ c̄

mu ſlow doſtate.

Non capitis reſ agitur, ſed pecunie.

Nye

Nie idziec o głowe/ iedno o pieniadze.
Dic quid uelis dari tibi in manum?
Powiedz czego by chciał?
His desiste litibus.
Przestan tego prawowania.
Hac hinc facessat.
Tá mech sie z tad chłosci.
Tu molestus ne sis.
Ty nie badz przykry.
Satin illi, dij sunt propicij.
Dofyc nań Bog lastaw.
Si tu aliquam partem equi boniq; dixeris (ut ille
est bonus uir) tria non commutabis uerba hodie
inter uos.
Yeslibys ty czastke iaka slusna á godna
namienil/ y zlegoby slowa miedzy wami
dzis niebyto/ iakoć on jest dobry czlowiek
Quis te isthac iussit loqui.
Broć to kazat mowić?
Non potui melius perueniri eò quo nos uolumus.
Nie mogt byc lepszy przystep k temu cz
go my chcemy.
Perge loqui.
Powieday przed sie.
Cedo quid postulat.
Nuż czego chce.
Vt nihil pudet.
Yako cie nie wsiyd.
Vt ad pauca redeam ac mittam illius inepcias hec
deniq; fuit eius postrema oratio.
Z krotko powiem opuszczając tego, plot

Fi/ tak ná ostátku rzekł/ bo tego byly slo
wa ostátne.
Mihi ueniebat in mentem eius incommodum.
Rozmyslatem iey nedze.
Ager oppositus est.
Bola w zastawie.
Pluscula supellectile opus est.
Trzeba by množniesszego.
Opus est sumptu ad nuptias.
Trzeba nakładu ná weselc.
Impuratus me ille ut etiá irrideat
Zby sie smial ze mnie on lotr.
Occidisti me tuis fallacijs.
Zniszyles mie twemi chytrosciami.
Quantum potes me certiore fac.
Im rychley mozesz day mi znać.
Que illi res uortat male.
Boze mu tego nie sprzyjay.

Scena Quarta. Scena Czwartha.
Quid egisti?
Cos czynil?
Emixi argento senem.
Obratem z pieniedzy starca.
Aliud mihi respondes ac rogo.
Znse mi odpowiedas niż pytam.
Opera tua ad restim mihi quidem res redijt bla
nissime.
Przez twa spráwe moia rzecz fu wtrácie
przyšla.

Vt te dij Deaq; superi inferi malis exemplis pdant
Boday cie wssytcy bogowie zwierzchni y
niżni zle stráciłi.

Si quid uelis huic mandes quod quidem recte cu-
raturum uelis.

Yesli co potrzebá temu iedno rozkaż yesli
bys chciat aby dobrze spráwiono.

Inecta est spes patri posse illam extrudi.

Daná oycu nádzieciá iz może byé odbytá.
Vxor ducenda est domum.

Zoná musi byé poietá.

Tu id quid boni est excerpis. dicis quid mali est.

Ty to wybieras; co iest dobre/ a co zle mo
Spacium sacrificandi dabitur paululú. (wys).

Bedzie dano mneysee ofyárom.

Spacium apparandis nuptijs dabitur paululum.

Bedzie dan czas ku przygotowaniu wesela.

Per impluuium decidit de tegulis.

Przez dymnik zpadł z dachowek.

Vetuit aliquid noui negocij incipere.

Nie dał żadney rzeczy nowey poczynáć.

Causa est iustissima.

Rzecz yest spráwiedliwá.

Scena Quinta. Scena Pyatha.

Quietus esto.

Nie stáray sie:

Ego curabo ne quid uerborum dent.

Ja tego przyrzec; aby iako nie osiukáli.

Hoc

Hoc temerè nunq; amittam à me quin mihi testes
adhibeam.

Tego ia od siebie nie opuszczę aże pod swo-
iádomem.

Vt cautus est ubi nihil opus est.

Yáfoć ostrożny tam kedy nie potrzebá.

Ita opus factu est.

Tak trzebá uczynić.

Quid tua (malum) id refert.

I tobie dyabel do tego.

Actu Quinto. Scena Prima.

Actu pyatego Scená pierwszá.

Vnde nunc mihi auxilium petam.

Skąd ia teras sobie spomożenia bede żadał

Vereor ne ob meum suatum iniuria afficiatur.

Boie sie by mu frzywdy nie uczyniono/

dla moicy frzywdy.

Vt facerem egestas me impulit.

Tem to uczynił niedostatek mie przypedził

Me animus fallit aut parum oculi prospiciunt.

Ya sie omylam albo oczy nie dobrze dojrza.

Nihil est quod uerrear.

Nie mam sie przecz bać.

Ea est ipsa.

Tóć iest.

Respice ad me.

Wczyrzy ná mie.

O

Com

Concede hinc à foribus paululum seorsum.
Odstep tam teras odedrzwi.
Ne me isthoc posthac nomine apellaueris.
Nie nazywaz mie tak potym.
Eho, dic mihi quid tibi rei est cum familia hac.
Tu powiedz mi co za spráwe masz z ta cze
Malé factum. (ladzia.)

Ile sic státo.
Virginem nuptum locavi huic adolescenti.
Pánnem wydał za tego młodzienca.
Duas ne is uxores habet?
Ja ten dwie żenie ma?
Composito factum est.

Ná zmowie to uczyniono.
Nunc quid factó est opus uide.
Teras pártz co potrzeba czynić.
Eum animo iniquo ferre aiunt.
Dowiedáta ze to sobie obciáza.
Per deos atq; homines caue resciscat quisq;
Prosse éie dla Boga y dla ludzi strzeż áz
by sie tego nikt nie dowiedział.
Nemo ex me sciet.

Odemne nikt nie bedzie wiedzial.
sequare me cetera intus audies.
Podz za mna ostátek w domu wslyssysz.

Scena Secunda. Scena wihora.

Nonne id sat erat?
Azas to nie dosyc bylo?

Nonne

90
Nonne sat erat ab illo accipere iniuriam.
Zas nie bylo dosyc od nie^o czerpiec krzywdę.
Etiam argentum est ultrò obiectum.
Etiám argéntum est ultrò obiectum.
Ypyenyadze dobrowolnye dano.
Aliquid flagicij conficiat.
Nychay co zlego spráwy.
Etiam ne id dubium est.
Azas to warpliwo.
Ita faciam ut frater censuit.
Tak uczynie iako brátrádzi.
Prousum est ne hinc abeat.
Opátrzono aby z tad nie vchodzil.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Factum uolo.
Chze aby sie tak sthato.
Bene parta indiligens tutatur.
Nycpylnye opátrza ymyenye dobrze náe
Nollem datum. (bythe.)
Wolalbym byl nie dáwac.
Et quid locutus cum ista es.
Cos/ zas z ta mowit.
Transégi.
Spráwikem.
Quid ait tandem?
Cos dáley powieda/
Vterq; alteri est cordi.
O boie sobie spryácia.
Quid isthuc nostra.
Cos nam do tego.

o 7

Quid

Quid? deliras?

Cof: bładziś.
Non temere dico.

Nie vpornie mowie.
Redi mecum in memoriam.
Spomien ze mna.

Vide ne in cognatum pecces.

Baż abys nie wystąpił przeciw przyja-
Nenega. (ciolke.)

Nie przy.

Nunq̄ ne hodie concedes mihi.

Nigdy mi w tym nie odstąpiś.

Ita me seruet Iupiter.

Tak mie Boże strzeż

Aut scire aut nescire, hoc uolo.

Albo chce albo niechce o tym wiedzieć.

Itane paruam mihi fidem esse apud te?

Także mi to malo wierzyś.

Vin me credere?

Chceś bym ci wierzyć?

Vin satis quesitum mihi isthuc esse?

Chceśże iżbym sie już dosyć o tym pytał.

O Iupiter Dij nos respiciunt.

O Zonissu/ Bogowie ná nas iaskáwi.

Quo pacto id potuit.

Którym to obyżciem mogł?

Non satis tutus est ad narrandum hic locus.

Nie bázro to mneysee iest przespierzne fu

Powiedaniu.

Ne filij nostri quidem hoc resciscant uolo.

Chce

Chce aby sie y synowie nássy tego nie doz
(wiedzieli.)

Scena Quarta.

Scena Czwartha.

Letus sum (ut ut res mea sese habent) fratri ob-
tigitte quod uult.

Kadem że sie brátu tak powiodło tak chce
iá / iuz iakozkolwiek sie ze mna dziecie.

Cura sese expediuit.

Wypráwił sie z pracy.

Ego nullo possum remedio me euoluere ex his
turbis.

Ya sie żadnym obyżciem nie moge wyprá-
wić z tych trudności.

Non me domū recipere mi mihi esset spes ostensa.

Nieśedłbym do domu by mi było dobrze
nie potuśsono.

Scena Quinta.

Scena Pyatka.

Nunc una res restat mihi qua itē conficienda.

Teraz mi iedná iestze rzecz zostáá / ktora
też musse spráwić.

Vicissim partes tuas acturus sum.

Bede też w twey rzeczy spráwował.

Te suam rogauit ut ageres causam.

Prosit eie abys spráwował iego rzecz.

Potaturus est apud me.

Bedzie pil v mnie.

Vide quis egrediatur.

Patrz ktory wychodzi.

O iij

Scená

Hominem propero inuenire.

Broćpie sic go nalesć.

Num tu intelligis quid hic narrat.

Kozumiešće ty co ten powieda?

Ad Lenonem hic ire pergam.

Poyde z tad do Lenoná.

Vapulabis

Bedzieš bit.

Familiarē oportet esse hunc qui minatur mali.

Yesze to przyiaćiel co grozi.

Is ne est quem quæro? an non? ipse est?

Z tenże iest ktorego szukamy? czy yny? ten
yest.

Omnium qui uiuant homo honoratissime.

Czlowieze ze wssytkich co ich ná swiecie
nauczli wssy.

Sine controuersia à dijs solus diligeris.

Brom przezjánia samého ćiebie Bog miá

Ita uelim.

(lucy.

Tákbym ćciał.

Quid isthuc credam ita esse?

Czemu mam wierzyć/ ták być.

Mihi dici uelim.

Kadbym/ by mi mówiono.

Satisq; est, si te delibutum gaudio reddo.

Dolyćli ná tym/ iesli ćie owesele?

Quin tu hinc pollicitationes aufer.

Oto sie lepiey ćtosć z tymi obietnicami.

Recte

Recte sumus domum profecti.

Prostosiny śli do domu.

Pone apprehendit me pallio.

w tyl mie wyal zá piasz.

Suspensa gradu ire perrexi.

Eichom pozat isć.

Accessi, asiti, animum compressi, aurem admouí.

Przystapitem/ stánalem/ oddechẽm záatãit

uchãm przytożył.

Pulcherimum facinus audi.

Stuchay nádobnego wryzku.

Pene exclamaui gaudio.

Yáćmiarzem záwolał od rádosci.

Aliquid credito esse cause.

Wierz iż iest iáka przyczyná.

Me censeri potuisse omnia intelligere intra ostiũ in

tus quæ inter se ipsi egerint

Wnimaš iżbym iá mogł wssytko wyrozu

mieć przezedrziwi co tam między sobá czy-

nili w domu.

Ego quoq; audiui illam fabulam.

Teżem ya ty plotki slyšat.

Scena Septima.

Scena Syodma.

Re ipsa reperci.

Dobrzem doświatszył.

Nunc gestus mihi uultusq; est capiendus.

Teras musse postáwe y oblige nowe wziãć.

Hinc concedam in angiportum.

Poyde z tad do ćiasney wlyzki.

O iij

Quò

Quò me aſſimulaueram ire non eo.
Do kadem ſie był zmyſłł idz/ nie ide.

Scena Oſtaua. Scena Oſma.

Dijs magnas meritò gratias habeo atq; ago.
Stuſſnie Bogu dziekuję y odſługuję.
Eucnere hæc nobis proſperè.
Szczęſliwie ſie nam to trafiło.
Nos ad te ibamus.
Do ciebieſmy ſli.
Quid ad me ibatiſ?
Po coſcie do mnie ſli?
An uerebamini ne non id facerem quod recepiffem
ſemel?
Aboſcie ſie bali aby m tego nieozgynił com
raz ſlubit.
Curauit mihi eſſet fides.
Statem o to aby mi wierzone.
Eſt ne liberaliſ?
Yeſli ſwiebodny?
Hic dehortatus eſt me.
Ten mi nie rãdził.
Qui erit rumor populi ſi id feceris?
Yaki bedzie poſłuch w ludzi ieſli to ozgyniſ?
Quo ore redibo ad eam quam contempſerim.
Z iãżã poſtãwa przyde k nicy ktoram zã
gãrdził.
Non eſt æquum me propter uos decipi.
Nie godzi ſie bym dla was był oſſufan.

veſtri

Veſtri honoris cauſa.
Ola wãſſey zci.
Tantumdem dotis dabat.
Tak że wiele poſãgu dawal.
I in malam rem.
Podz do ſubienice.
Etiam credis te ignorari aut tua facta?
Mnimaſ by cie nie znano y twoie broye.
Irritor.
Doyadãia mi.
Fac periculum.
Skofſtuy.
Quid id noſtra.
Co nam do tego.
Eam clam educat.
One nã ſtronie chowa.
Obſecro ne faciaſ.
Proſſe cie nie zgin.
Oh tu iſ eras.
O Tyżes to był.
Vt ludos facit?
Yakoż zertuie.
Miſſum te facimus
Damić pofoy.
Quid me ludificamini?
Coſ mie za nos wodzićie.
Quo pacto aut unde hæc hic reſciuit?
Yako á zkãd ſie tego dowiedział.
Me dixiſſe nemini, id certo ſcio.
Wiem iżem tego nikomu nie powiedział.

O v Monſtri

Monstri simile.

Obludzie podobno.

Inieci serupulum.

Wrzuciłem kofe.

Emori satius est.

Lepiej umrzeć.

Animo virili presentiq; sis.

Bądź dobrego y smiałego serca.

Vides peccatum tuum esse clatum foras neq; iam
id celare posse te.

Widziś że twoy grzech wynorzył się na
świat a tańc się nie może.

Hunc impuratum poterimus nostro modo ulisci.

Tego smierdziuchą możemy po swey wo-
li skrać.

Gladiatorio animo ad me adfectant uiam.

Meżnie się ku mnie maia.

Vereor ut placari possit.

Boie się bysiny go iedno vblagali.

Ego redigam uos in gratiam.

Ja was ziednam.

De medio excesit.

Umart.

Itane agitis mecum?

Tak że ze mną stroicie.

Satis astute adgredimini.

Chytroście się oborzyl.

Tanta ne affectum hominem quemq; esse audacia?

Żto tak o iest wielkiej smiałosci.

In id redactus sum loci ut quid agam cum illo ne-
sciam prorsus.

Et temum przyszedł iż nie wiem co mam
z nim działać.

In ius eamus.

Podźmy do prawa.

Itane agitis?

Także działacie?

Nisi sequitur pugnos in uentremingere.

Niżli przydzie bity tego żarłoka.

Vel oculum exculpe.

Choć mi oko wylup.

Est ubi uos uliscar locus.

Jest miejsce kedy się nad wami pomstze.

Scena Nona.

Scena Dziewiatha.

Quis nominat me?

Kto mnie mieni.

Quid isthuc turbe est obscuro.

Co to za swary proste cie.

Quid nunc obticuisisti?

Czemuś teraz zamilzał?

Heracle ubi sit nescit.

Nie wie gdzie stoi.

Cave isti quicq; credas.

Nie wierz mu nic.

Pergin credere?

Jeszcze chcesz wierzyć.

Quid obscuro huic credam? qui nihil dixit?

Co mi mam wierzyć ktory nic niepowie?

Delirat miser timore.

(dział.

Trzy po trzy mowi nieborak przed boiazna

Non temere est quod tu tam times.

Nie darmo to rzemu sie tak boisz.
Factum est abs te sedulo.

Wzymtes to pilnie.

Non opus est dicto.

Nie trzeba powiedać e

Scito huic opus est.

Trzeba tey wiedziec.

Dij melius dent.

Boze vchoway.

Pro dij immortales facinus indignum est malum.

O mily boze nie godny y zly wzynek.

An quicq̄ hodie est factum indignius?

Za sie dzis moglo co stac niegodnieysse^o

Ad uxores uentum est.

Do zon przyšli (vel) przyida.

Vinolentus ferme ab hinc annos quindecim mulierulam eam compressit.

Opiwssy sie tak pietnascie lat te niewiastę zgwalcit.

E medio abiit.

Umart.

Fit in re hac scrupulus.

Yest w tey rzeczy hadrung.

Aequo animo hoc feras.

Przymu to za dobre.

Quid sperem?

Co sie mam nadziewac?

An mea forma atq; atas nuc magis expetenda est.

Za teraz moie lata y moia cudnosć wiecy iest zadlwa.

Quid mihi nunc adfers.

Co mi teraz powiedasz.

Quamobrem expetem aut sperem non fore?

Ola zego bym zadal y nie nadziewal sie
Redeat sane in gratiam. (bye)

Niehay sie ziedna.

Iam supplicij satis est mihi.

Dosyc mam karania.

Quid ego nunc commemorem singulatim.

Co ia teraz mam wyliczac na porzad

Noni eque omnia tecum.

Wiem wysytko rowno z toba.

Merito ne hoc meo uideatur factum.

Za mem wystepkiem sie to zda bye wcyz

Minime gentium. (nyono.

Niekafi.

Acusando fieri infectum non potest.

O starzaiac nie moze bye oddzialano.

Quid uis amplius?

Co chceš wiecey.

Priusq̄ huic respondes temere, audi.

Nisli temu co swo wolnie odpowieš sluchay

Quo ore illum obiugabis?

Yaka go twarza zlaicš?

Faciet ut uoles.

Wzyni iako chceš.

Iam scias meam sententiam.

Wiedz juz moie wola.

Eius iudicio permitto omnia.

Yego rozsadowi wysytko dopuszszam.

Quod

Quod is iubebit faciam.

Co ten każe wżynie.

Benigne dicis.

Mile morwiś.

Me ad cenam uoca.

Prosimie ná wieczerja.

Eamus intro hinc.

Podzmy z tad do domu.

FINIS.

EX HECYRA PROLOGO.

go.

Orator ad uos uenio finite exorator sim.

Kzegnikiem do was ide/dopuszcie byé w
prosićielem.

Sciebam dubiam fortunam esse.

Wiedziałem przewrotna byé fortune.

Aequo animo attendite.

Leżkawie obażćie.

Populus conuolat, tumultuantur, clamant.

Lud sie zchodzi/ cisna sie/ wołáia.

Ego meum non potui tutari locum.

Yam swego mieyscá nie mogł obronić.

Turba nulla est ocium & silentium est.

Gielku nie móż/dospiech y milczenie iest

Agendi tempus mihi datum est.

Sprawy zas iest mi dan.

Nunq̄ aure statui precium arti mee.

Nigdyń takómie nie stáwoł ceny mey ná
uce.

Eum esse questum in animum induxi meum quam
maximè. seruire uestris commodis.

Zá to sobie mam ten zysk byé/ nawieccy
náganiác wássym użytóm.

Sinite impetrare me.

Dajćie mi to wprosićie.

Se in uestram commisit fidem.

Polecił sie w wásse obrone.

Mea causa causam hanc accipite.

Slá mnie te rzecz przyniće.

Date silentium.

Pomilżćie.

Actu Primo. Scena Prima.

Actu pierwszego Scená pierwsza.

Iurabat quam sanctè.

Przysiegał przez wssytki swiete.

Te sedulo & monco & hortor.

Wprzeymie ćie nápominam y przynusá.

Suam uoluptatem explet.

Swá psote wypelnia.

Scena Secunda.

Scena wthorá.

Salue multum.

Wysoce bądź zdrow.

Vbi

Vhite obletasti tam diu?

Godzies sie kochala tak dlugo?

Minime equidem me obletasti.

Nicem sie wiere nie kochala.

Non dici potest q̄ cupida eram huc redcundi.

Wyrzec nie moge takam chęć miała nās
wrocenia.

Illic haud licebat nisi praesinito loqui.

Tam sie nie godzilo iedno na zamiar mo
Ita dij de aq; faxint. (wyć.

Boże zdarz. Tak Boże day.

Sed qui isthuc credam ita esse.

Yako mam wierzyć/że tak iest.

Non est opus prolato.

Nie trzeba wydać wac.

Hoc percontari desiste.

Przestan tego pytać.

Ne id fiat palam.

By to niebylo wyiawiono.

Vera predicat.

Prawde mowi.

Ad ingenium redis.

Wracaß sie ku przyrodzeniu.

Fidem do.

Slubniec.

Loquere.

Mow.

Acrius instat

Suzę mu nagrzewa.

Illud uisum est neuti quam graue.

To sie zda nie cieszko

In quod me conieci malum.

W takim sie war hot wmatlak.

Non potero hoc ferre.

Nie bede mogl znosić tego.

Vxorem deducit domum.

Zone prowadzil w dom.

Non ueri simile dicis, nec uerum arbitror.

Nie frzeczy mo wis/ y niemam zaprawde
Diebus sane pauculis post.

Porym po niekotik dni.

Me solum seducit foras.

Mnie samego odwiody na dwor.

Pium ac pudicum ingenium narras.

Laska wa y wstydlu wa nature mienis.

Quid interea.

Co za tym?

Ea res multo maxime disunxit illum ab illa.

Ta rzez go na wiecey rozwiodya z nią.

Liberali ingenio esse decet.

Godzi sie swieobodnego przyrodzenia byc

Ad hos redibat lege hereditas

Na ty spadało prawem dziedzictwo.

Inuitum extrudit pater.

Poniewolnego wypchnal oćiec.

Raro in urbem commeat.

Rzadko do miasta przychodzi.

Dies complusculos bene conueniebat inter eas.

Na kiko dni zgadeli sie z soba.

Miris modis cepit odisse Sofratam.

Wielce pozela miena widziec Sofrate.

Simulat se à matre accersi ad rem diuinam.
Zmysłtá iákoby była záwołaná od mátki
ná missa.

Quid egerint inter se.
Co broili z soba.

Nondum etiam scio.

Yessze też niewiem.

Habes omnem rem.

To maś wssytké rzecz.

Pergam quod cepi.

Poyde gdziem pozat.

Dij uortant bene quod agas.

Boże zdarz co zymś.

Actu Secundo. Scena Prima.

Aktu wtorego Scená pierwsza.

Quamobrem accuser nescio.

Dla czego mie winuta nie wiem.

Vnà inter nos agere atatem liceat.

Chciey wá wespotek z soba żyć.

Dij mala prohibeant.

Bożechoway ode zlego.

Me abs te immerito esse accusatum posimodum
rescisses.

Zjes mie niewinnie oskarzył potym sic do
wiesz.

An quicq̃ pro istis factis dignum te dici potest.

Y za co godnego tobie za ti spráchy moge

Me & te & familiam dedecoras. (rzecz.)

Zmie y siebie y wssytek dom lżyś.

Me omnino lapidem haud hominem putas.

Maś mie podobno zá kámiem/nie zá tzo
Ruri esse soleo. (wicka.)

Me wssy rad bywam.

Rus habitatum abij.

Do wssim mieśtácé possedeł.

Non mea opera neq; culpa euenit.

Nie ma przyrzyna áni wina sic przydało.
Imo maxime.

Zowsssem tak.

Inte omnis heret culpa.

Ná tobie wisi wssytká wina.

Hanc equidem dico.

Wiere nie moowie.

De te equidem satis scio.

Z ciebie záiste dobrze wiem.

Scena Secunda. Scena wthora.

Video in illarum potestate esse te.

Widze cie być w ich mocy.

Haud ita decet.

Nie godzi sie tak.

Si quid est peccatum à nobis profer.

Cosiny przestapili powiedz.

Haud tibi hoc concedo.

W tym ci nie wstapie.

Non adeo me clam est.

Dobrze mi to swiádomo.

Et diligentiam uestram & benignitatem noui.

P ij X

Y pilnosć wódse y winssowanie znam.
Omnia esse ut dicis. animum induco credere
Wszystko co mo wisz musz wierzyć.
si facere possim ullo modo.

Bych to iako mogł przynić.
Sanctē adiurat non posse.
Przez wszystkie swięte przysięgi że nie mogł
Sum animo leni natus.

Przyrodzona mi yest łaskawosc.
Certum ne est isthuc.
A prawdaż toż

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Sum extra noxam.
Nie winienem.
Non facile est excusatu.
Niełatwie sie wymowieć.

Filium multis modis iam expecto ut redeat domū
Dziwnie tego czekam aby sie syn wrocil
(do domu.)

Actu Tertio. Scena Prima.

Haccine causa ego eram tantopere cupidus re-
deundi domum?
Ola reymże ia tak wielmi testnit do domu.
Qu into fuerat prestabilus ubi uis gentiū & a-
gere atatem q̄ huc redire.
Yako teprey bylo ledá gdzie żyć/ misli tu
przysc.

Leuia

Leuia sunt haec quae tu pergrauia esse in animum
induxisti tuum.

Lećcieć to rzeczy ktore ty przed sie wziat
za ćiećkie.

An quisq̄ usq̄ gentium est aequē miser.
Yesli kto kedy iest takim nedznikiem.
Habebam animum amori deditum.

Przychilnam miat mysl fu miłosci.
Nūq̄ ausus sum recusare eā q̄ mihi obrudit pater.
Nie smiałem sie poruzać ta ktora mi tkat
Vix me illinc abstraxi. (oćietz.)

Łed wem sie z tam tad wyrwał.
Impeditum expediui animum.
Dziłony wywiklatem vmysl.

Noua res orta est.

Nowa sie rzecz wszetá.

Quid restat nisi ut fiam miser.

Co nie dostateczedno abyh nedznikic byl
Vxori obnoxius sum.

Powinowaty iestem zenie.

Magnum nescio quid necesse est euenisse.

Musi sie nie wiem co silnego tráfic.
Ira inter eas intercesit.

Wzburzył sie gniew miedzy nimi.

Haud parum est.

Nie mało to iest.

Me euenisse nuncia.

Opowiedz me przyscic.

Agedum ad fores accede propius.

Nu przystap fu drziwiam bliżey.

P ij Nescio

Nescio quod magnum malum me calas?

Cos ztego wielkiego przede mna táis.
Cesso hinc ire intro.

Przez z tad nie ide w dom.

Inuisos omneis nos esse illis sentio.

Kozumem nas wssytkich ym byc niewodz
ziedzynym.

Heri nemo uoluit Sostratam intro admittere.

Wzora nikt nie chcial Sostrate w dom
puscic.

Hera in crimen ueniet ego uero in magnū malum.

Pani popadnie wine a ia wielka niesfor-
(tunc.)

Scena Secunda. Scena wihora.

Nescio quid iam dudum hic audio tumultuari.

Nuz chwila nie wiem co gielk slysse.

Valde metuo ne magis morbus aggrauescat.

Barzo sie boie by niemoc wiecey sie nie-
Dijs habeo gracios. (zburzyla.)

Panu Bogu dziekuie.

Isthoc uerbo animus mihi redijt.

Tym slowem dussa w nie w stapita.

Omnem rem narrabit sola soli.

Wssytko powie sama samemu.

Mea mater salue.

Pozdrowiona badz moia matko.

Gaudeo uenisse saluum.

Kadem twemu zdrowemu przysciu.

Salua ne est Philomena?

Zdrowa li jest Philomena.

Meliuscula est.

Lepiey sie ma.

Vitam isthuc ita dii faxint.

Boze day to.

Quid tu lachrimas, quid es nunc tam tristis.

Czemu ty placzysz? genus tak smetny?

I sodes intro.

Idz mla do domu.

Cosequam iam te.

Poyde za toba.

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Nequeo me arū rerū iniciū ullum inuenire idoneū.

Niemoge pozatku godnego znaleci mich
rzeczy.

Vnde exordiar narrare que nec opinanti accidit

Z tad pozne wylizac co sic nietuffacemu
przygadza.

Respexi his oculis, accepi auribus.

Tymim oczyma widziat/ossyma slyssat.

Me intro corripui timidus.

Biezatem za boraznia w dom.

Me de repente aspexerant.

O chornie na nie wzrzeli.

Continuo vultum earum leni immutari.

Wnetem poznat ich sie oblitze mienic.

Vna illarum propeere precurrit.

Yedna z nich swaplwie biezela.

Ego eius uidendi cupidus recta consequor.

Ya chcac ia widziec prostom za ma sedt.

Ad genua accidit lacrimans.
D Folan opádlá plázac.
Nequeo quin lacrimem miser.
Wie moze sic od iac a bych nie plákať niec
Id facias quod in rem sit tuam. (borak.)
To byn co by twey rzezy byto.
Mensis iam hic agitur septimus.
Yuž idzie siodny miesiac.
Hic tibi nihil est quicq̄ incommodi.
Tu nie by kaska nie maš škody.
Id neutiq̄ honestum esse arbitror.
Wie inimam to byc pozglowie.
Me amor grauter consuetudoq; tenet.
Bárzo mie miłosc y towárzystwo wielo.
Amor ad hanc rem excitatum me reddidit.
Miłosc mie ku temu pobudzila.
Huic minime est opus in hac re adesse.
Wie trzeba temu byc w tey rzezy.
Aliquò mihi est hinc ablegandus.
Musse go gdzie z tad wyparatowal.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Haud clam me est.
Wiem to.
Te cause impellebant leues.
Lekkie cie przyzyny przynekaly.
Ego hinc adibo. si quid me uclit.
Poyde k niemu tesli z tego chce po mnie.
Etiam nunc hic tu stas.
Yszesz tu stoisz?

Equidem te expecto.
Zaprawde cie czekam.
In arcem transeurso opus est.
Na zamek trzeba by pospicssye.
In arcem? quid es?
Na zamek / a po co?
Qui uis dicam. go.
Constitui me hodie conuenturum eum.
Umyslitem go dzis na wiedziec.
Ne me frustra illic expectet.
Wiechay mie tam prožno nie czeka.
Non noui hominis faciem
Wie znam go z obliza.
Maneam ne usq; ad uesperum?
Mamli trwac az do wieczora.
Quid agam infelix?
Co mam zynie niezbednik.
Prorsus nescio quo pacto hoc celem.
Prawie nie wiem iako to zataie.
Me miseret mulieris.
Zal mi niewiasty.
Quod pacto faciam.
Co moze wzynie.
Horsum pergunt.
Tu prosto ida.
Quid dicam incertus sum.
Niewiem co mam rzec.
Scena Quinta. Scena Pyatha.
Salue mi pater.
Pomaga Bog oyrze.

2 Bend

Bene factum.

Dobrze sie stało.

Voluptati obsequens fuit dum uixit.

Dał sie roskoszy ochelznać poſi był żyw.

Vixit, dum uixit bene.

Nażył sie y przeżył/ Fiedy żył dobrze.

illum uiuum & saluum uellem.

By był ieſtże żyw á zdrow.

Impune optare iſtuc licet.

Dármo to proſić.

Philumenam ad ſe accerſi iuſit.

Kazał do ſiebie zawałać.

Dic iuſſiſſe te.

Dowiedz iżes kazał/

Omnem rem ſcio ut ſit geſta.

Wiem wſſytko iáko ſie ſtało.

Iſtos inuidos dii perdant.

Ty za wiſnie boday Bog zgromił.

Fideli animo & benigno in illam & clementi fui.

Bytem ku niecy wierney/ ochotney/ y láz

ſkawey myſli.

Te ex ipſa id uelim reſciſcere.

Chce abyſ ſie od niecy dowiedział.

Teſtor deos.

Świátſſe Bogu.

Fuiſſe erga me miro ingenio expertus ſum.

Doſwiátſzytem ia być ku mnie przychylna

illam à me diſtrahit neceſſitas.

Oddziela ia odemnie potrzeba.

Tibi id in manu eſt.

Tu u ciebie w gárſci ieſt.

Quo

Quo abis, mane, mane inq̄, quo abis.

Gdzie idzieſ poſtoy/ mowicé poſtoy.

Quae haec eſt pertinacia.

Co to za Frnabrnofc?

Dixine hanc rem agre laturum eſſe cum?

Kzeflem ia że to on za złe bedzie miał.

Non credidi adeo in humanum fore.

Nie wierzytem by tak był nieludzki.

Tu proterue iracundus es.

Tynádety /oporny/ zápalizliwys ieſt.

Percontumax rediſti huc uobis Pamphile.

Bárzo nieſwornys tu przyjechał.

Merito iratus es.

Stuſſimes ſie rozgniewał.

Etiám mecum liúgas.

Yeſſzeſ ſie ze mna wádziſ.

Audi paucis.

Stuchay máło.

Abijt quid mea.

Szeł przcz/ Co mnie do tego.

Inter ſe tranſigant ipſi ut libet..

Niech ſie zgadzaia iáko chce.

Quae dico paruipendunt.

Co mowie za ſyſſte borowa máła.

Actu Quarto. Scena Prima.

Quid agam? quo me uertam.

Co wzyńie/ gdzie ſie obroce?

Q

iſtuc

Istuc patrem rogare est equum?
Azali sie to godzi pytać oycá.
Recte & tempore suo peperit.
Dobrze / y zasu swego zległa.
Adeo ne periuicaci esse animo?
Tak że nie onossnego maś być umysłu.
Ego illorum esse hanc culpam credidi.
Ya mnimiat y ch być te wine.
Nunc mihi in mentem uenit.
Teraz mi przyśto ná pamięć.
Multo prius sciui quam tu.
Daleko drzewiecem wiedział niż ty.
Adeon me esse periuicacem censes?
Tak że mie mainaś być upornym.
Solum solus conueni.
Samem sie z samem zsedł.
Roga, uellit me, an non.
Prtay cheeli zy nie.
Recte consului.
Dobrzem poradził.
Incendor ira.
Datam od gniewu.
Nullam credo mulierem me miseriorem uiuere.
Nie wierze by ktora nad me niewiastá
nedzniey żyła.
Sententia eius mutari possit.
Yego wola może być zmienioná.
Eripuit tibi.
Wyrwałci.

Scena Secunda.

Scena wthora.

Nunq̄

Nunq̄ sciens commerui.
Nigdy m wiadomic nie wykrozyła.
Firm si fidem.
Dowodnies slubit.
Quaeso quid isthuc consilij est.
Prosse co to za porada?
Haud facies, neq; sinam.
Nie przyniś / á teź nie dopuścize.
Nihil mihi uoluptatis adfert.
Nie czyni mi żadney roskoszy.
Sacietas me iam tenet studiorum istorum.
Już mi sie przyładty ty gry.
Hac mihi nunc cura est maxina.
O tym teras nawiecey prácuie.
Omnes causas praecidam.
Wszystki przyczyny odeymie.
Me hac suspicione exoluam.
Z tego podezrzenia sie wyplote.
Illis morem gessere.
Przynie im ná wola.
Quam fortunatus ceteris sum rebus.
Jakom iest szesliwy w insslych rzeczach.
Da ueniam hanc mihi.
Przepuś mi to.
Hac res non minus me male habet q̄ te.
Nie mnicy me gryzie tá rzecz iak ciebie.

Scena Tertia.

Scena Trzecia.

Isthuc est sapere.

Toć rozum.

Q

ij

116

Ita ut iubes faciam.

Tak wżynie iako fażesz.

Incertus sum quid sim acturus.

Nie wiem co wżynie.

Non minuam meum consilium.

Nie wsszypnie mey porady.

Ex usu quod est id persequar.

Co z pożytkiem iest ná to sie wysádzes.

Tua refert nihil.

Do tego tobie nie.

E medio æquum est excedere.

Lepiey nam vnrzecz.

Nos fabula sumus.

My iesteszmy fróbstá.

Scena Quarta. Scena Czwartha.

Tibi sum iratus grauius quidem.

Ná ciem sie cieśko rozgmiwał.

Herele abs te factum est turpiter.

Szkarádzies wżynił.

Oportune te mihi in ipso tempore ostendis.

W traw práwie w gás mi sie wřáziwieś.

Quid respondebo his.

Co tym odpowiem.

Quò pacto hoc aperiam.

Jako to obiáwie.

Nullam de his rebus culpam commertit.

Zadney winy z tych rzeczy nie záslużyła.

Benè nuncias.

Dobre poselstwo powiedasz.

Et gaudeo natum illum et illam saluam.

Wesołem że sie národził á oná zdrowá.

Hoc mihi uidebitur factum prauè.

To mi sie bedzie zdáto złe wżyniono.

Iamdudum fuerat ambiguum hoc mihi.

Da wno to v mnie wátpliwo byto.

Nulla tibi hic iam consultatio est.

Już tu nie masz żadney porady.

Hunc uidere semper optabamus diem.

Tego dniásmy wssze žádat widziec.

Habeo gratiam Dijs.

Bogu dziekuie.

Noli aduersari mihi.

Nie sprzeciwiay mi sie.

In manu non est mea.

Nie w mey to mocy.

Ridicule rogas.

Stupie prósis.

Que hæc amentia est.

Co to zá głupstwo.

Prorsus iam tacere nequeo.

Yakmiarz milzecz uż nie moze.

Ademptam hanc tibi causam uides.

Widzisz odieta sobie byc te przyżyne.

Puer clam natus est.

Dziecie sie pokatnie národzito.

Erras, tui animi si me ignarum putas.

Myliś sie iesti mnimasz mie nieznac twesj woli.

Animo equo tuli. Skromniem wytchnal.

Q. iij. Anima

Fecisti ut docuerat. Wżymiles iak sic godziło.

Huc animum adiungas tuum.

R temu przytoś myśli twej.

Illi tu obsecutus facis huic iniuriam.

Oney f woli/ tey czyniś Frzywde

Fingis falsas causas ad discordiam.

Smysłaś sáteczne rzerzy ku niezgodzie.

Plane hic diuinat.

Práwie ten zgadł.

Dabo iusurandum, nihil esse istorum.

Przyśięge/ iże żadna rzerz z tych nie iest.

Omnibus modis miser sum, nec quid agam scio.

Ze wssytekich stron iestem strapion/ á nie wiem co mám działać.

Promoueo parum.

Mátom pomogł.

Non mirum, si hæc agrè tulit.

Nie dziw że to zá zle przyiał.

Quid ergo agam? Quid das consilij?

Cos wżymie? Ktora dáiesz ráde?

Te oro in hac re adiutor sis mihi.

Prosse cie badz mi w tym pomocnikiem.

Manere assuitatem hanc inter nos uolo.

Chce aby tá bliskosć miedzy námi trwała

Aliquam puero nutricem para.

Mábadz iakiey mámkie dziećcieiu.

Actu quinto Scena prima.

Non hoc de nihilo est, quòd nunc me conuentam expetit.

Wya

Nie darmo to rzemu sie ze mna chce widziec
Non me multum fallit.

Nie bázno mie omysła.

Credo te nonnihil mirari.

Minimam ze sie nie co dziwnieś.

Te huc foras euocare iussi.

Bazatem cie tu ná dwor záwołáć.

Nihil periculi est tibi á me.

Nie boy sie nizego odemnie.

Nondum etiam dixi id quod uolui.

Yesszem tego com chćiatá nie powiedziála.

Puerum clam uoluit extinguere.

Chćiat potátemnie zágubie dziećcie.

Te hoc crimine expedi.

Wynierz sie z tey winy.

Facile beneuolus; lingua tua iam tibi me reddidit

Lágodnym y łaskáwym me tobie twoy ye
zyf wżymil.

Ego quoq; hoc etiam credidi.

Yam też wierzył temu.

Nostra utere amicitia, ut uoles.

Dożyway násszey przyiazni iako chceś.

Periculum facias.

Sfostuy.

Scena Secunda. Scena withora.

Nihil apud me tibi deseri patiar.

Nie dopuścze by co tobie wmmie nie dostá

Puero nutricem adduxit.

(lo.

Przywiódł mámkie dziećcieiu.

Q v De

Deiurat persanctē.

Nā wssytki swiete przysięgał.

Nunc experiamur.

Teras sic doswiatssimy.

Missam iram faciet.

Odłoży nā strone gniew.

Peperit clam.

Pokatnie zległā.

Profecto in hac re nihil est mali.

Wiere w tey rzeczy niemōż nic zlego.

Quid isthac mihi narras?

Co mi to powiedasz?

Illos errore & te simul suspicione exolues.

Wywiedziesz ich bledu a sam siebie z poz
(dezrzenia.)

Scena Tertia. Scena Trzecia.

Totum desedi diem.

Przez wssytekem dzien siedział.

Quid huic hic est rei.

Co ten tu ma czynic.

Oportune te offers.

W traw mi sie nāgadzaś.

Properē curre ad Pamphilam.

Rychto być do Pamphile.

Dic me orare ut ueniat.

Proś tey odemnye aby przysła.

Hodie mihi potestas haud data est.

Nyedana my dziś wolnośz.

Cursando atq; ambulando totū hunc contriui diē.

Byegayac wlotzacz sie wssytekem dzien
strawyl.

Quantam obtuli aduentu meo leticiam Pamphi-
lo hodie?

Zakiem przynosl wesele dzys mym przy-
Quot accomodas res attulli? (szym.)

Ilem rzeczy pozytecznych przyniosł.

Quot ademi curas.

Ilem praz oddalila.

Suspectus suo patri fuit.

Był podezrzany swemu oytzowu.

Abhinc menses decem.

Tak dzieśyecz miesieczy.

Extinui illico.

Wnetem sie przelekt.

Quid exanimatus es obsecro?

Cyemus sie przelekt proffe cie.

Cepit instare ut dicat.

Porzaz przyćskac aby powiedzial.

Hec tot gaudia illi contigisse lator.

Kadem ze sie mu tak wiele weseła przyda

Non est in rem nostram. (lo.)

Nic ku nāssemu pozytkowi iest.

Incommoda equum est ferre.

Godzi sie skromnie przeciwnosci znosc.

Scena Quarta. Scena Czwarta.

Deus sum Si hoc ita est.

Yakobym w niebie byl iessi tak iest.

Itane est factum?

Takli sie stalo?

Qus

Quis me est fortunatior.

Bo nad me szczęśliwszy jest?
Egone te pro hoc nuncio quid donem.

Pa cie za te nowine tym dāruie.
An nimium me ingratum putas.

Albo maż mie za wielkiego ingrata.
Volupe est.

Mito mi jest.
Antiquam tuam vetustatem obtines.

Twoie stāra starzyne dzierżyś.
Tu morem antiquum atq; ingenium obtines.

Ty stāry obyczay y nature chowaś.
Horum rerum nunquid dixisti patri.

Powiedzates co o tych rzeczach oycu.
Spero hanc rem euenturam nobis ex sententia.

Minimam ꙗc sie tā rzecz powiedzie powoś.
Quid isthuc est quod hoc agitis?

Co to czynicie.
Nescis quantum hodie profueris mihi.

Nie wieś iakos mi dzis był pożyteczen.
Nescis ex quanta arumna me extraxeris.

Nie wieś z iakiey trostis mie wyrwaś.
Non hoc imprudens feci.

Chceym ia to uczyniś.
Ego isthuc satis scio.

To wiem dobrze.
Equidem plus hodie boni feci imprudens.

Wieceym dzis uczyniś dobrego niechcac
Quam tunc ante hunc diem unq̄.

Niżli przed tym chcac kiedy.

Senten=

SENTENTIAE TERENTIANAE

ex Andria Prologo.

Faciunt ne intelligendo, ut nihil intelligant

Czynia zaiste iż rozumieiac nie nie rozumieia. Storzysie na rozumy wydāta ci rā dzi opādāta.

Vt quiescant porro moneo, & desinant maledicere malefacta ne noscant sua.

Nā konie wspomnam aby sie spokoli / aby zlorzeczye przestali / by też zlych uczynkow nie uznali. Przestrzegam na potem aby nie zlorzeczye przestali by wiec swoich bledow nie uznali.

Actu Primo. Scena Prima:

Nam isthaec commemoratio est quasi exprobratio immemoris beneficij.

To spominanie jest iako by wyrzucanie / na dobrodzieystwa niebaczenie.

Id arbitror adprime in uita esse utile, ut ne quid nimis.

To sobie mam za nalepsze na swiecie aby nie bylo zbytecznie.

Hoc tempore obsequium amicos, ueritas odium parit

Czasu tego powolnosc sprawnie przysiażni a prauda nieprzysiażni.

Czōsu dzisieyszego wiele sie náyduie tego
ktō sie rad potula ten przyjaciele miewa/
Kto o prawdzie zwoni ten náy gus goni.
*Ingenium est omnium hominum à labore procli-
ue ad libidinem.*

Wszystkich ludzi przyrodzenie skłonne jest
ku cięlesności. Rodzaj człowieczy te náy-
ture ma iże po pracy rad swoicy poćiechy
pátrza.

*Si illum obiurges, uita qui auxilium tulit quid faci-
as illi qui dederit damnum aut malum.*

Jeśliby onego karał: Który ząginać nie dał
co byś rzekł onemu: coby zaszkodził dobru
albo zdrowiu twemu.

Mala mens malus animus.

Co sie tyso wrodzi/ tyso zginie.
Yako will zawnždy náy owce mrze/ táf zły
schnie gdy nieuczyni zle.

Scena Secunda.

Omnes qui amant grauiter sibi uxore dari ferūt.
Wszystcy ktorzy gáinratuis ci sie nie radzē
ożeniáia.

Daus sum non Ordipus
Prosty ia Biernat.

Scena Tertia.

seni uerba dare difficile est.
Starego trudno ochytrzyć.
Polnicy zwykli mowić/ iż starego lisa tru-
dna włowić.

Scena Quinta.

facta

Facta transacta omnia.
Wszystko sie stało y dokonáło.
Aliquid monstri alunt.

Ycy nie do brze gádáia.
Ścieśká Komus Káptur Byia.
*Dum in dubio est animus. paulo momento huc illuc
impellitur.*

Dokl człowiek nie wie czego sie yaczá ma
ia chwile może sie y táy y sám chynac.

Actu Secundo Scena Prima.

*Quoniam id fieri quod uis nō potest uelis id quod
possit.*

Że sie po twey woli nie może stáć: náy tem
co jest máś przestáć.

*Facile omnes cum ualemus recta consilia egrotis
damus.*

Yacwie wszystkie chorem radzimy gdy sám
zdrowi bywamy.

Scena Quarta.

*Verum illud uerbum est vulgo quod dici solet om-
nes sibi melius malle esse q̄ alteri.*

Prawdziwa jest oná powiesć iż káždy wo-
li náy swoy mlyn wode wiesć.
Kto sobie nie woli tego głowá boli.

Actu Tertio. Scena Prima.

Fidelem haud ferme mulieri inuenias uirum.
Trudno popátrzyć chłopá takiego/ Który
by niewiesćie sprzyiáiał z sercá prawego.
Ego in portu nauigo.

Yacuz wytrzasł.

Scena

Scena Tertia

Amantium ira amoris renitegratio est.

Przyacielskie rognicowanie iest przyiacz
zni napelnienie.

Actu Quarto Scena Prima.

Hocine credibile est aut memorabile.

Wesze to rzecz podobna albo kiedy slychaná
Tanta ucordia innata cuiq; ut fiet?

Aby taka zlose komu byla przyrodzona.

*Vt malis gaudeat atq; ex commodis alterius sua
comperet ut commoda.*

Żby sie z cudzey szkody weselit á z inesse
wratcy iz by sobie pożytek czynit.

Scena Secunda.

Valeant qui inter nos disidium uolunt.

Porwani temu komu sie oddali/ktorzyby
nasse niezgode rádzy widzieli.

Non apollinis magis, uerum atq; hoc responsum.

Byc też to sna y swiety powiedal/nieináz
czy bys mu iáko mnie wierzyc mał.

Scena Quarta.

Mirum uero impudenter mulier si facit meretrix

Ż dzwoże tego iz nierzadnica nie ma wsty
du żadnego.

NB. Fallatū alia aliam trudit.

Dospolicie bywa iz iedná chytrosé druga
wbiega.

*Paululum interesse censet ex animo omnia ut fert
natura facias an de industria?*

Mim

*Minimasz żeby mała roznośe była/ z przy
rodzeniali by co czynit/ czyli zdomysłania*

Scena Quinta.

Vt quimus, quando ut uolumus non licet. NB.

Yáko możemy/ gdy nie może być iáko chce
my.

Actu Quinto Scena Prima.

Beneficium uerbis initum re comprobet.

Cos przyrzekt dobrze czynic/ chciey to wy
petnic.

Scena Secunda.

Omnis res iam in uado.

Yuz iedno Boga kiedy domá nogá.

Scena Tertia.

*Pro magno peccato paululum supplicij satis est
patri.*

Ża wielkie wystepki dosyc iest oycu małe
karanie.

Scena Quarta.

Si mi que uult dicere pergit, ea que nō uult audire.

Wesli mi bednie mowit co sie mu widzi!

Wsllyy sobie co sie mu nie polubi.

Nodum ni scirpo queris.

Wczoráyszego dnia sstakasz!

Scena Quinta.

*Ego deorum uitam propterea sempiternam es-
se arbitror, quod uoluptates eorū proprie sunt.*

Ya przeto bogow bytnosé minimum być
wie

wieźna / że rośkosz prądzie maia własna.
More hominū euenit, ut quid sim nactus mali, prius rescisceres tu, q̄ ego, quid tibi euenit boni.

Według ludzkiego biegu sie przydało /
yżes sie ty prądzie dowiedział co sie mnie
z tego dostało / niżli ia co ciebie dobrego
potkało.

Somniat ea que uigilans uoluit.

O tym sny miewa tego na iądzie żada.

EX EVNUCHO ACTV Primo Scena Prima.

Que res in seneg; consilium neq; modum habet
illum, tam consilio regere non potes. In amore
hec omnia insunt uicia, iniurie, suspiciones, inimi-
cicie, iudutie, bellum pax rursum incerta hec si tu
postules. Ratione certa facere nihilo plus agas
q̄ si des operam ut cum ratione insanias.

Nie możesz tam rzadu czynić / kedy stółek
nie może być / bo w miłości ty sa przestro-
sca / frzywdy / niewierzenia / nieprzeważni
bedzie oto potędnanie / a wnet znouu po
rykaniu / takie obmieności / jeśli by chciał
rozumem ogarnąć / takies sie za raz im
za pierkiem biegac.

Scena Secunda.

Accede ad ignem hunc, iam calefces plus satis.

Przystap sie do kobyry / bedzieś ciepł
na trzy zbyry.

Actu Secundo Scena Prima.

Eijciunda mollicies animi.

Y pokis tak mam sobie duszkac / iuz musz
tego przestac.

Stat sententia.

Tak jest mto.

Adeon, homines immutari ex amore ut non no-
scas eundem esse.

Takas to Venus mocna / że swe dworzac-
ny barzo przemienia.

Scena Secunda.

Dij immortales homini homo quid prestat, stulto
intelligens, quid interest.

O Boze mocny zemu głowiek głowieka
lepsy / yaki szodek bywa / gdy głupi z ma-
drem bywa.

Omnia habeo, neq; quicq̄ habeo, nil cum est, nil
desit tamen.

Nie tego tego mi nie miało panstwo mo-
ie / przed sie mi wyszkiego nie dostac.

Tota erras uia.

Znak tego iż ty masz: iż sie zprawda mijasz
Viden, oclum & cibus quid faciat alienus.

Patrz tego domieszta proznowanie / a
cudzego chleba pozyrwanie.

Hinc homines frigent.

Zredli im psi obiad.

Omniū rerum uicissitudo est.

Toć pewna nowina /
bywssy lato bywa zima.

R ij

Mas

Matres student (s. filias) demissis humeris esse
uincto pectore ut graciles sient, si qua est habitior
paulo, pugilem esse aiunt, deducunt cibum, Tam-
etsi bona est natura, reddunt curatura iunceas.

Dospolicie sie matki starady/aby ich dziewo
fi opadyly w ramiom byly/aby cienko roz-
snac zawiązate pierśi miały.

Yesli ktora wdámeyssa bedzie/ wnet icy
wragáia/ wnet ia zapasniżka przeywá-
ya/ á tak chcec temu pogodzić/ malo icy
dáta iest y pić/ że z oney wołowatey pan-
ny Taka wżymia taka mieć chcieli.

Isthec in me cadetur faba.

To bedzie koniecznie/

Wš sie to o ma głowe oprze.

Actu Tertio. Scena Prima.

Par pari referto.

Ten pod czas ludzic obyrzay máia/

Wszak biya iako u gala.

Scena Secunda.

Est flamma te cibum petere arbitror.

Tak wnieśń kłopotac wiele/ iż by y w iátoz-
wey krowy wprosit cieie

Actu Quarto. Scena Quinta.

sine cerere & bacho friget Venus.

Bto nie doie á nie dopiye/

Wiere taki nierad cecluie.

Scena Sexta.

Tu quod cauere possis stultum admittere est.

Handwritten notes in Latin and German at the bottom of the page.

Głupstwo iest ná to sie wdáwac/
Czegoby sie mogł wwiárowac.

Scena Septima.

Handwritten notes above the scene title.
Omnia prius experiri q armis sapientem docet

Do kusi sie pierwey slowy/

Wził sie siegnieś do głowy.

Noui ingenium mulierum.

Swiádomech niewieściego przyrodzenia

Nolunt ubi uelis, ubi nolis cupiunt ultró.

Gdy z nią chceś wesol być/

Wnie to ona dobrze odmowie.

Potym bedzie sie sama wpróśiac/

Gdy o nie nie bedzie niś chciat dbać.

Actu Quinto. Scena Prima.

Quem lupo comissisti. *Handwritten notes in Latin and German.*

Pewnemuś polecił.

Scena Secunda.

Handwritten notes above the scene title.
Ex malo principio magna familiaritas costata est

Często złe poznámie/

Spráwne wielkie stánowanie.

Scena Quarta.

Me reperisse quomodo adolescentulus meretri-
cum, ingenia, & mores posuit noscere, Matura ut
cum uenerit, perpetuo deerit.

Nam sobie zá rzecz wielka/

Wzém wniełasi droge taka.

Brora młodzieniec niewieście przyrodze

nie/ Noże obaczyć iż ich dziwne obyrzay

Abý tak w czas obaczymyś/

Nienawidział ich miłości.

(ye.

R ij

Que dum foris sunt, nihil uidetur mundius nec magis compositum quicquam, nec magis elegans.

Reore panie duski gdy sa v ludzi/ Zeby nad nie nic chedossiego/ nic stroynieyssego niebylo tak sie widzi.

Que cum amatore suo dum coenat liguriunt harrus uidere, ingluuiem, sordes, inopiam quam inhoneste sunt domi, atque auidi cibi, quo pacto ex iure hosterno panem atrum uorent, nosse omnia haec salus est adolescentulis.

Gdy z panicem wiezgerzaia/
Tam bys vrzat iako sie obieracia.

A cosz gdy bedzie doma/
Yaka tam ofolo nich chudoba.

Yako sie nie maia w rzesi/
Bo sie im barzo chce iesci.

Yako z onegdayssey polewki
Fra borysowe stuki

To obaczyc dobrze wssytko/
Yest miodziencom pozyteczno.

Scena Sexta.

Ex meo propinquo rare hoc capto commodi, neque agri, neque urbis odium, me unquam percipit ut satias capit fieri, commuto locum.

Z mey wsi bliskiey ten pozytek mam/
Zadney tessnosci/ roley ani miasta nie zna

Gdy po sobie iaka tessnosci znam/
Tedy miestece wnet przemieniam.

Aliud ex alio malum.

Niefortunna to na swiecie plodzi/
Ze yedna za druga rada chodzi.

Scena Septima.

Egomet meo iudicio miser (quasi sorex) hodie perij.

Azem sie na to rosmyslil/
Yako mysem sie iednak ulowil.

Scena Nona.

Satis diu saxum hoc uersa. *As*

Dawno z tym prace mam/
Przed sie pozytku zadnego nie znam.

EX HEAVTONTIMO,

rumenon Actu Primo

Scena Prima

Tantum ne est ab re tua ocij tibi aliena ut cures eaque nihil que ad te attinet.

Tak ze wiele dostiechu masz/
Ze sie o tym do czego tobie nie opiekasz.

Niech to w tobie nigdy niebedzie/
Aby sie maat troskac o rzem krol siedzie.

Homo sum humani a me nihil alienum puto. As.

Wssytkosiny ludzie y przydawa sie przydaniemu y takiego y owakiego.

Scena Secunda.

Bona (i. fortuna) Perinde sunt ut illius animus qui ea possidet. Qui uti scit, ei bona illi qui non utitur recte, mala.

Dobro fortunne tako sie ma/
Yaka onego sprawa jest ktory te trzyma.

R. iij. Dobrze

Dobrze używającemu jest dobrze?
Zle używającemu jest zle.
Quem feret si parentem non feret suum.
Kto oycowi nie wycierpi/
Ten drugiemu oczy wystupi.
Parentum iniuriæ uniusmodi sunt ferme, paulo
qui est homo tollerabilis.
Scortari crebro uolūt, uolunt crebro conuiuaries
Prebent exiguè sumptum & ea sunt tum ad uir-
tutem omnia.

Oycowie sie synom w tym zli widza/
Ze im pie gámrátowác nie dádza.
Ze ie też mierno chowáta.
A tym ku cnoście pobudzáta.
Vbi animus semel se cupiditate deiunxit mala.
Necesse est consilia consequi similia.
Trudno bywa tego przestác/
Kto tego náwyfnie tápác.

Actu Secundo. Scena Prima.

Quàm iniqui sunt patres in omnes adolescentes
iudices.
Qui æquum esse censent nos iam à pueris illico na-
sci senes.
Neq; illarū affines esse rerū quas fert adolescētia.
Ex sua libidine moderantur, quæ nunc non quæ
olim fuit.
Nákoé pospolície oycowie/
Niespráwiedliwi bywáta nád syny sedzio
Checa abyfny iuz stáremi byli/ (wie
A mlodosci práwie nie oználi.

Obracdia nas po stárey woli/ (leli.
Nie baczac ná ony lata kiedy też sámi ssa
Periculum ex alijs facito, tibi quod ex usu fiet.
Przebaczay też rad od inssy ch/
Coby tknelo póżytkow twych.
Ne haud ille scit q̄ mihi nunc surdo narret fabulã.
Prożno temu scierpieć/Pro mehcce táncó-
wác.

Scena Secunda.

Pergin, isthuc prius dijudicare q̄ scis, quid ueri sit.
A bedziesz ze to iuz pierwey osadzai/
Nisli práwdy dowiádowai.
Nostin, mores mulierum.
Dum moliantur, dum cōmantur annus est.
Sto godzin wyćiecz/
Niz sie niewiasta oblecze.

Scena Tertia.

O Iupiter ubi nam est fides, &c.
O Jowissu Boże mestoycie/
Nie máś wiary za dney ná swiecie.
Non sit sine piculo facinus magnū et memorabile
Musis sic też tego wázyć/
Checsh ty nie dz wiedzia póżyć.
Bez prace nie beda fotacze.
In aurem utramuis ociosè dormias.
Niey nádzicie w pánie bodzyc/
A spi ná to bárzo dobrze.
Tu es iudex, ne quid accusatus sis uide.
Ty iestes p wodem tego/
Pátez by cie me náezionno wystepnego.

Actu Tertio Scena Prima.

Senes est equum senibus obsequi.
Według nasscy dawney chwaty/
Stuffno iest aby sie starzy sluchali.
Dnem adimere hominibus aegritudinem.
Powiedaią iż z trudności/
Czas włżewa ludzkiej boleści.
Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris.
Tak sie nie obacznie sprawujemy/
Iż dzieciom na złe przystep sami dajemy.
Detectores omnes sumus licet nra.

Wssyscy sie też zgarssamy/
Gdy swowolność miewamy.
Itan, comparatum esse hominum natura omnium.
Aliena melius ut uideant & iudicent.
Quam sua, an eo fit, quia in re nostra aut gaudio
sumus prepediti nimio aut aegritudine.

Práwie z przerodzenia mamy/
Ze lepiey inss^o nie sami siebie obaczamy.
Bowiem samego siebie oznac/
Nie dopuszeza albo radość albo płacz.

Scena Secunda.

Aquila senectus.
Gdy sie wol tra wy fedy dorwie/
Kiedey icy przestac tego nie wie.

Scena Tertia.

Novi ego amantium animos, advertunt grauter,
que non censeas.
Gaimrat każdy iest sokolego oká/
Sazrzy dobrze y donadalsszego fatá.

Ja g... idz... moim... by... idz...
Nemo est amicorum meorum apud quem expro-
mere omnia mea ocula audeam.

Nie mam ia przziaciela takowego/
Ktoremumby sie miał zwierzyc tajemnic
serca mego.
Nostrum est intelligere, utcumq; atq; ubicunq; om-
pus sit obsequi.

Nassa rzecz iest to obaczyc/
Kiedy á iako trzeba wsluzyc.

Actu Quarto. Scena Prima.

Quid cum illis agas q; neq; ius neq; bonum atq; e-
quum sciunt.
Melius, peius, profit, obfit, nihil uident nisi quod
lubet.

Co z takowymi masz dzialac/
Ktorzy niechca prawdy ani enot znac.
Sobrzeli/zleli/
O to nie/iedno iżby bylo po ich woli.
Quanto tuus est animus natu grandior, tanto fit
ignoscetior.

Ymes starssy/ tym badz natá starssy.
Non licet hominē sepe ita esse, ut vult, si res nō sunt
Czeszo kroc nie godzi sie tak idz/
Jakoby ty chciał gdy nie może tak byc.

Scena Secunda.

In augustum mea coguntur copia.
Stráchy mi doymnia/
Ze mie wéidssy fat w pieráia.
Crucior bolum tantum mihi creptum tam subito e
faucibus.

Tego lutute silno/iz mie wnet wbieżano.
Nihil tam difficile quin querēdo inuestigari possit.
Tak rzekła chuda/ Musi wssytko być ná
co sie ctowiek wda.

Scena Tertia.

Amici res est uidenda in tuto ut collocetur.
Rzecz przyiacieška/ ma być wyáwonoścé
postáwioná.

Quid si nunc caelum ruat?
Naydzieš takiego/ co sie boi cienia swego

Scena Quinta.

Dictum ac factum reddidi.
Co bylo rozkazano/ to wssytko spráwiono
Ius summum sepe summa malicia est.

Żywa spráwiedliwoscé/ Czesto żywa zlosé.
Alijs si licet tibi non licet.

Tego iest wiele/ Co sie tobie nie skrúpi to
sie innemu zmiele.

Omnes te in re tanta & bene aucta per te putant
Bożec sprzyiay tego/ wssyscy cie máia zá
Bogá tego.

Scena Sexta.

Nulla est tam facilis res quin difficilis fiet, quam
inuitus facias.

Etory ma leniwe ledzwie/
Ten y z gory nie poctágnie..

Actu quinto Scena prima.

Idem dictum est centies.

Wssytko o tym bedzie powiadał
Com inž od niego nieras slyssat.

Non id flagitium est, te alijs consilium dare foris
sapere tibi non posse auxiliarier.

Aza to nie blad ludziem pomagasz/ sobie
rády nie dasz.

Mibi ad rastroz res redit.

Moia rzecz iako rozkówa.

Non auferet haec facere mulieri quae in me fecit.
Nie smiat by te^o w bogiey wdowie wżynie
Co sie mnie wázył wystroic.

Scena Secunda.

Vulgo id faciunt.

Pospolita to.

Disce quid sit uiuere.

Bro by to chciat obaczyé/
Nie iácey co iest ná swiecie żyé.

Matres omnes filijs in peccato adiutrices.

Auxilio in paterna iniuria solent esse.

Pospolicie mátki synom pobtażáia/
A z oycowsskich gniewow ie wyba wiáia.

Adolescens q̄ maxime in spe situs erit tam facillime
boni patris pacem in leges conficiet suas.

Młodzieniec ten wietsszy nádziecie bedzie
Tym tac wiey z oycem w mir wnidzie.

Scena Quinta.

Hec dum incipias, grauiasunt dumq; ignoras, ubi
cognoris facilia.

Nácieżey porzác.

EX ADELPHIS ACTV

Primo. Scena Prima.

Vach

Vach quenę ne hominem in animo instituerē.

Aut parare quod sit charius q̄ ipse est sibi.

Ach iestże głowiek taki na świecie/ Ktory
by ko^o wiecey milował niżli zdrowie sive
Qui mentiri aut fallere insueuerit patrem aut au-
debit, tanto magis audebit ceteros.

Kto sie nęczy albo przywoźnie ovcem mą
rąc/ Smielssy bedzie tego nąd inssym do
kázác.

Errat longē mea quidem sententia.

Qui imperium credat grauius esse aut stabilius.

Vi quod sit, q̄ illud quod amicitia adiungitur.

Mylł sie w tym bärzo wedlug mego wi-
dzenia/ Ze pánomónie gruntownieysse
być imienia. Ktore bywa pomewolne/
Nąd ono ktore przyiáznia bywa sposobio
ne.

Malo coactus qui suum officium facit.

Dum id rescitum iri credit, tantisper cauet.

Si sperat fore clam, ad ingenium redit.

Kto poniewoli co czyni.

Potey sie wiárnie pokł że by sie nie dowio-
dziano czue.

Ysli bärzy że sie zakryie/

Wroci sie ná sive obyziacie.

Ille quem beneficio adiugas, ex animo fecit.

Studet par referre, presens absensq; idem erit.

Syn ktorego dobrocia sobie przytaczysz/
Nie obtudnie wdzięznosc ofáznie po so-
bie. Yaki ná ogzu taki krom ogzu bedzie.

Hoc

Hoc patrum est, potius cosuefacere filium
sua sponte recte facere, q̄ alieno metu.

Hoc pater ac dominus interest. hoc qui nequit,
Fateatur nescire imperare liberis.

Toć oycowska rzecz syná z wyzaiác/
Z dobrej woli nie za musieniem cnot ná
uzác.

Homine imperito nunq̄ quicq̄ iniustius

Quid nisi quod ipse fecit nihil rectius putat

Nąd głowieká prostego/

Nie masz nic gorszego.

Zadney rzeczy sobie za dobra nie ma.

Jedno te ktora sam wdziała.

Actu Secundo. Scena Prima.

Actianda et musitanda iniuria adolescentium est.

Od mlodego gdyć sie przyda frzywde
mieć/ Masz mu wyćierpieć.

Scena Secunda.

peccuniam in loco negligere maximum interdū
lucrum est.

Kto o zapłacie miescum niedba/

Z wielkiem mu to zyskiem bywa.

Spem precio non emo

Yako mowia przy dworze/

Nie kupiá kotá w worze.

Nunq̄ rem facies, nescis mescare homines.

Nie miatby ymienia zebrać/

Nie omiesz ludzi przyłudać.

Scena Tertia.

Abs

Abs quibus homine cum opus est beneficium accipe
re gaudeas.

Gdy potrzeba wkażnie / Od kęzdego dos
brodziesystwa wzywaj simele.

Actu Tertio Scena Prima.

peiore res loco nō potest esse, quā in quo, nunc
sita est.

Gorzej być nie może /
Yako kiedy kaletā zleze.

Scena Quarta.

Isthuc est sapere, non quod ante pedes nunc est u
dere, sed etiam illa, quae futura sunt prospicere.

Toć rozum / nie tylko to bāżyć co sie, teraz
dzicie / ale sie też ogladać na przyszłe chw
Vi quisq; suum vult esse, ita est. (lc.

Tedy kon idzie / kedy go yezny wiedzie.

Vt homo est, ita morem geras

Pātrz z kad wiātr wieie /

Tedy cie desz nie zleie.

Quid tu, si hic agas

Vbi si quid bene praecipias nemo obtemperet.

Gdy cie nie chce sluchāć.

Coś maś sobie prożno miekāć.

Scena Quinta.

Quam estis maximi, potentes, dites, fortunati no
biles, tam maxime uos aequo animo aequa noscere
oportet, si uos vultis prebere probos?

Yakoście wy znamienici / mocni / bogáci /
fortunni / słachetni / tak też barzo potrzeb

Aby

abyście prawde prawdzowie znali / yessi
byście dobrymi być chcieli.

Nimia licentia profecto euadet in aliquod ma
gnum malum.

Kto długie wodzą miewa /

Kad z brzegu wylewā.

Actu Quarto. Scena Prima.

Lupus in fabula.

Wilka mienia / Wilk w sieci.

Scena Tertia.

Omnes quibus res sunt minus secunda magis sunt
nescio quomodo suspicose, ad contumeliam om
nia accipiunt magis, propter suam impotentiam
se semper credunt negligi.

Wsythcy ktorymsie niesfortunye wodzy
do węcypnyeyby bywāya nyś sie godzy w
sytko fu swey lekfoscy obracaya dla swey
nyculdnoscy za wzgardzone sie maya
Vbogy z panem nyerowna co panu froz
tophila to vbogyemu frzywda bywa.

Scena Quinta.

Aduersum ne illum causam dicerem, cui ueneram
aduocatus

Gdy od ko° przymyesh rzez mowyc / niech
ciey przeciwo yemu mowyc.

Credebas dormienti, haec tibi confectares deas.

Prześ prāze / nyebeda folaze

Scena Septima.

Ita uita est hominum quasi cum ludas tesseris

S

Si

Si illud est maxime opus, iactu non cadit

Illud quod cecidit sorte, id arte ut corregas

Yako gdy by grat kofski/ y esus onego co
była potrzeba nie wrzucił/ co śladło pątrz
abyś stuka fu swemu lepszeniu obrocił.

Ipsa si cupiat salus, seruare prorfus nec possit.

By dobrze samo zdrowie chciat/ przed
sie by go nie zachowało. Nieradaby była
pusszata/ yedno iż rekā slanke zadala.

Actu Quinto. Scena Tertia.

Reprime iracundiam, atq; ad te redi.

Trudno sie z tym gadac/ ktory sie da gnie
wowi vnassac.

*Vetus uerbum hoc quidem est, comunia amicorū
esse omnia. prater uxorem uisibilem et patriam.*

Stara to iest nowina/ że między przyia-
cielmi spolna iest sukna y szczytna.

Hoc licet facere impune huic, illi nō licet, nō quod
dissimilis res sit, sed quod is qui facit.

Nie każdemu sie może stać/

Musi drugi psiego skacać.

Ad omnia alia etate sapimus omnes rectius, solum
hoc uicium adfert senectus hominibus, attentiores
sumus ad rem q̄ sat est.

Nā wssztki inesse w starosci lepsz rozum
mamy/ Yednoe to do nas nie dobra winā
iż takomisy mż potrzeba bywamy.

Scena Quarta.

Nunq̄ ita quisq; bene subducta ratione aduita fuit
Quin res, etas, usus, semp̄ aliquid adportet noui

Alliquid moneat, ut illi quae te scire credas, nescias

Et quae tū putaris prima in experiundo repudies

Co rok to sie wynorzy co nowego/ gdzie
wtec musiuw popusszac starego. Byly kie
dys w slawie lefeszki/ dzis ie przeszly stro-
diorki. Y potym obazy wssy zgardzisz onoe
Coe sie na przodku nalepisse widziato.

Scena Octaua.

Vicium comune omnium est, quod nimium ad rem
in senecta attenti sumus.

Hanc maculam decet nos effugere.

Wssztkim nam to winā przyrodna/ że kie
dy fu starosci przychodzimy/ redi sci sluz-
sny bywamy/ tak radzi między namu/ ias
f obysmy wgli tey przygany.

Suo sibi hunc iugulo gladio

Sam mi na sie pret przymoss.

EX HECYRA ACTV

Primo Scena Prima.

Iniurium est, ulcisci aduersarios.

Brzywda iest inscie nad nieprzyjacielom.

I wilt sobie za brzywde ma/

Gdy go chłop od tobył fixem wzbiera.

At qua uia te captant illi, eadem ipsos capi.

Godzi sie tego milose tom nagnac/

Kedy on chcial zrestowac.

Liberati esse ingenio decet

Mali sie prawda znac/
Mamy cnoty nasladowac.

Actu Secundo Scena Prima.

Proch deum atq; hominum fidem, quod hoc genus,
quæ hæc coniuratio?

Vt omnes mulieres eadem æquè studeant nolintq;
omnia.

Neq; declinatam quicq; ab aliarum ingenio ullam
reperias.

Vno animo omnes socrus oderunt nurus uiris esse
aduersus æquè studium est, similis pertinacia est.

In eodè omnes mihi uidetur ludo doctæ ad maliciã.

Ach bogow y ludzka wiadro/ co to za ra-
dzay? co to za przysazeny? iz wssytki nie
wiaste iedney sa myśli/ y nie naydziec ied-
dney/ ktoraby insscy byla od drugiey.

Wssytki swiofry yedna nizli o iedne wo-
la/ wssytkim niesprziayce niewiastom/ ied-
naka miedzy nimi hec/ iednaka wpor-
nosé/ zawzdy z mezm wieste niesprofnosé/
Mnimam ze do iedney sfoly chodzily/ a z-
by sie zlości nauzyly.

Scena Tertia.

Aedepol na nos mulieres sumus æquè omnes innise
uiris. Propter paucas: quæ omnes faciunt di-
gnè ut uideamur malo.

O wssytki my niewiasty/ zgor donysmy w-
ssytki v mezm dla trochy zlych nienawi-
sci. Ktore nam wssytkim sprawuia/ ze
nas sobie za zle mata.

Actu Tertio. Scena Prima.

Matris ferre iniurias pietas iubet

Mitose przyrodzona tego chce/ aby sstrom
nie byly czrzpiane wzynki macierzynskie.
Non maximas, quæ maximè interdum sunt iræ, ini-
urias faciunt.

Gniewy zasem wielkie/

Krzywdy tyma lekcie.

Pueri inter se, q; pro leuib; noxis iras gerunt.

Qua propter? quia enim qui eos gubernat ani-
mus, in finem gerunt

Dzieci iako za mala rzetza/ gniewy mie-
dzy soba toza/ Ni przet; inego/ yedno ze
rozumu ktory ie sprawuia/ ozywua miod-
dego.

Mulieres sunt ferme ut pueri, leui sententia, for-
tasse unum aliquod uerbū, inter eas iram cociuerit
Nie wiasto sa iakmarz iako dzieci lekciey
bagnosci/ Snadz niekiedy iedno slowo/
tam gniew miedzy nimi zwiodto.

Qui amat cui odio ipse est, capit et illi molesti-
am affert

Kto komu sprziayce a on o iego laste me-
stoi/ Druga gtupose za raz tymi. I sam
prozno prazuiet/ y onemu ciepkose zadacie

Scena Tertia.

Vt res dant sese, ita magni atq; humiles sumus
Fortuna tym wladmie/ ze kto panem al-
bo w bogum bedzie.

O fortuna ut nunq; perpetuo es bona

O fortuna iáko niespokoyne iest twe foko
Scena Quarta.

Non herere uerbis dici potest tantum, q̄ re ipsa na
uigire in commodum est.

Wiere nie moze te^o tak dobrze wymowic:
Yáko sie zle po morzu wozić.

O fortuna te nescis quid mali preterieris, qui nunq̄
es ingressus mare.

O szeszliwoze nie wieś iákieyes nedze. 3^o
był/ Zes nigdy ná morzu nie był.

Bro zna morze/ ten wie co gorze.

Parenti potius, q̄ amori obsequi oportet

Potrzebá oyci wiecey godzić/

Nisli mtości f woli być.

Scena Quinta.

Homo uoluptati obsequens fuit, dum uixit.

Et qui sic sunt, haud multum heredem adiunát.

Dóki był ná swięćie/

Kad używał rzyśie.

A ktorzy tácy bywáia/

Nie wiele po sobie zostawiaia.

Vide ne impulsus ira, prae inistas quia paululum
accessit pecunia sublatis sunt animi

Báz bys me czynił zégniewánia/

Co iest rzecy niepodobna.

Ze sie kes pieniedzy dostato/

Duż py by przybyto.

Actu Quarto. Scena Secunda.

Tute rem incommoam, ut quaeq; est, in animum
inducas patri.

120
Yuz odwasz sobie tak pleśać/
Yáko beda bebnáć.

Scena Tertia.

Isthic est sapere qui ubicunq; opus sit animū pos-
sis flectere

Toć rozum: kto swoje mysl albo wola zmo-
że/ tam kedy potrzebá wśaże.

Scena Quarta.

Censen, te posse reperire ullam mulierem, que ca-
reat culpa, an quia non delinquent uiri

Nie iest womey mocy/ co sámá tozy.

Actu Quinto Scena Tertia

Tua quod nihil refert percontari desinas

Do czego tobie nie/ o tym nie mysl.

Multa ex quo fuerunt commoda, eius incommoda
aequum est ferre

Z kogosiny wielki pożytek mieli/ skody od
niego godzi sie abyśiny wyćrzpieli.

EX PHORMIONE A/
ctu Primo Scena Prima.

Quam inique comparatiū est, hi qui minus habent.
Ut semper aliquid addant ditioribus

Yáko to niesprá wiedliwie wśawione/ iż
ktorzy nmiey máia/ snadz bogátssym co
folwiek przyczyniaia.

Scena Secunda.

S iij Cuius

Cuius tu fidem in peccunia prospexeris, uerere et
uerba reddere.

Ktoregos w Komorze doswiatłszy wierno
ści / smiele go y do brogu posli.

Quae inscitia est? aduersus stimulum calces

Yaki rozum? boś sie z widłami.

Nunq̄ aequae, ac modo paupertas mihi onus uisum
est, & miserum & graue

Ma z soba co działac / Bogo sie miseria
ymie trzymac.

Quod fors feret, serenus aequo animo

Czym nawiedzi przygodą / pamiętaj cierz
pieć dla Boga.

Scena Tertia

Ita pleriq̄ ingenio sumus omnes, nostri nosmet pa-
nitet

Wiele maś takiego przyrodzenia / iż gąs
niemy swoje mienia.

Scena Quarta.

Laterem lauem.

Bym y gory przewracal / przed sie bym
wzora ysszego dnia ssukał.

Fortis fortuna iuuat.

Kto meźnie plosy / temu fortuna sluzi.

I gomet me noui & peccatum meum

Pa sam siebie swiadam / y wystep moy nie
iest mi zastawion.

Actu secundo scena Prima.

Ecce

Ecce similia omnia omnes congruunt, unum con-
gnoris omnes noris

Gdzie podobnosć / tam y zgodnosć.

Každy wilt sšara sierśc ma /

Každy sie teź z owca podła.

(Iudices) saepe propter inuidiam, addunt diuiti,
aut, propter misericordiam, addunt pauperi

Czešto sedziowie dla mierziarzi pánsta
rzecz przewodza / albo dla lutości w bogie
mu godza.

Seruum hominem, causam orare leges non sinunt

Máto maś máto mow.

Scena secunda.

Vereor ne isthaec fortitudo in neruū erūpat deniq̄;

Gdy bedziesz z tego dokázowal / patrz byś
wiecey nieprzeskugal.

Non rete accipitri tenditur neq̄; miluo

Komuś zedrzeć pypec iedno w bogiemu /
Paněi sie odeymie swemu.

Prima coitio acerrima est

Nacítezcy sie ostrássyć.

Si eam sustinueris post illā iā, ut lubet, ludes licet

Gdy raz niedzwiedzia zmożesz / inż gdzie
bedziesz chćiat / tam go za nos po wiedziesz

Tertia scena.

Actum ne agas

Nie siekay máku.

Minuc iram

Tá nauka wzy dawnego biegu /

Kedy mozesz wminieyśay gniewu.

S v

Quod

Quod ferendum feras

Coć inárey być nie może/

To záwždy mamy ćirzpieć znośńie.

Scena Quarta.

Quod homines tot sententia.

Co głowá to rozum.

Suus cuiq; mos est

Báždy ma swoy rozum.

Mihi non uidetur quod sit factum legibus, rescin-
dere posse.

Nie śie nie widzi áby miáło być złama-
no/ Co wedlug práwá wzyniono.

Actu Tertio Scena Secunda.

Cantilenam eandem canis

Ná tych że kolech báhá.

O fortunatissime, cui quod amas, domi est.

O fortunny ktory w domu máś/ w tym
śie kocháś.

Auribus teneo lupum

Ani mie tám/ áni mie śam.

Da locum mulieribus

Wstán gównó twarogowi.

Potior sit qui prior ad dandum est.

Niech lepszý bedzie/ Kto ná danie pier-
wey refe zciagnie.

Scena Tertia.

Dictum sapienti sat est

Madremu dosyć rzeczoneo.

Querere in malo iubes crucem

Yáka o foko mnie tárápathe widzisz/

A iessze mi gorzey żyzyś.

Noli metuere, uná tecum bona mala q; tolerabi-
mus

Nie ćni śobie/

Przynieć z toba źle y dobre.

Solus est homo amico amicus

Wc śtu ledwie potkáć iednego/

Tak przyaciela wiernego.

Actu Quarto Scena prima

Senectus ipsa est morbus

Ma co zynieć z choroba/

Bomu láta dorobia.

Ego meorum, solus sum meus.

Ya swoiemu/

Tak żyze iáko śobie śamemu.

Scena Secunda:

Pro uno duo mihi sunt dati

Żyśt miásto wtráty.

Commodius esse opinor, duplici spe utier

Minimam że lepiey ieśt/

Gdy kto ná dwoie może ieśt.

Scena Tertia.

Quòd si mimam debet

Wtośow tobie tylko ná głowie nie/

Yáko ma wielkie zádluzenie.

Scena Quarta.

si quid uelis huic mandes, quod quidem recte cu-
ratum uelis

wylko

Wilkowi iedno polecę/
Chceśli by było cato.
Qui te e tranquillo ad scopulum inferat
Bedzie ie dobrze zganiat/
Ale go máto bedzie mat.
Galina cecinit

Tak proste mátki trzymáia/
Zę fokossy ná škode poia.

Scena Quinta.

Mulier mulieri magis congruet
Z przyrodzenia to pochodzi/
Z niewiásta z niewiásta rychley sie zgo-
dzi.

Actu Quinto. Scena Prima.

Quam saepe forte temere eueniunt, quae non aude-
as optare.
Czesło sie przydaie/
Ze nie zwieć z kad ci w garse w pádnie.

Scena Secunda.

Nostrapte culpa facimus ut malos expediat esse
dum nimium dici nos bonos studemus & benignos
Niemaż iedno co we szodek tráć.
To też názybt dobrym być.

His

123
His nunc premiū est, qui recta praua faciunt
Et dzis dobry byt maia/
Ktorzy dobre we zte obracáia.

In eodem luto hefitas
Táć bába ná onych kolech.

Vorsuram soluis.
Wykupisł fossule/
Zástawisł suknie.

Presens quod fuerat malum in diem abyt.
Od mtorzá sie kais zá dzien/
Ktorzym iuz byl pewien.

Plaga crescunt, nisi prospicis.
Jesli sie nie ostrzeżesz/
Nie máto sobie ná láznia zbierzesł.

Scena Quarta.

Vir uirò quid prestat.
Chłop ná chłopá/
Gdy iest ptocha wedle bofá.
Quam scitum est eiusmodi parare in animo cupi-
ditates, quas cum res aduerse sunt paulo mederi
possis.

Dobrze tak w sobie żadza postanowie.
Ze bys tey mogł zasu przygody łacwie
pogodzić.

Scena Octaua.

Vidua

Viduam extrudi turpe est.

Yakiego rycerstwa dowozęs/
Gdy uboga wdowe zmozęs.

namy III

IN DELIROS SENES.

Quid uos (malum) me sic ludificamini,
Inepti uestra puerili sententia?

Nolo, uolo : uolo nolo rursum : cedo, cape.

Quod dictum, indictum est: quod modo erat ratū,
Irritum est.

Biegos dyabla zyniye?

Ze tak mna ssalicie.

Prawscie biaznowie!

W wassey dziecinskiej rozmowie.

Co sie vmowilo!

To takoby nigdy nie bylo.

WOLNOSC IUSTI



Scena Nona.

Verba sunt mortuo.

Now wilku pacierz!

A wilk woli fozig macierz.

LAVS DEO.

BRACOVIAE E X OFFICINA

MATHIAE SCHARFENBER

gij XVI. Decemb.

